

و ديوان است اي او چي زاده مراد محمد
 كامل وجود گشته آيد خيل
 آثار بقوله
 وارور

من لافظ الآيات الى
 حكمة عمر الخليم

شرح ديوانه شري شمعى رحيم

يكوى سكت ملكه اشوكت مستجاب

12

Süleymaniye U. Kütüphanesi	
Hasan Hüsnî Pa.	
Est. No	1034

21

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 سپاس و حمدی قیاس پادشاهیراکه دربارگاه
 عظمتش همه شاهان بنده است و ثنا و شکر
 بی کران سلطانی که در حرم سطوتش همه سر
 افرازان سرفکند **ب** در حرم سلکوتش بنودجکا
 نشست پادشاهان جهانرا بنحواوصاف نعال
 و صلوة و سلام فراوان بران صاحب طغرای
 رسالت باد که رسایل دیان از توقیع نبوتش
 منسوخ شد و برالاصحابش که بناء دین ازایشان
 استحکام یافت **این دیوان شاهی** که اشعاروی
 شاهانه و خیالات و طرز نش عاشقانه است
 در خاطر بود که بر حسب القدر شرحی گفته شود
 لیکن از جور سپهری آسان هرگز آسان نیافتم
 ناکاه توفیق باری کرد که یکی از اصحاب جوید و سخا
 او جوینار کرم و نهال بوستان ارف و فخر الاثر
 و نادره الدوران بود اعنی احمد بن محمد کرم

2 که کریم بن کریمست همیشه بعز و دولت و به
 قدر رفعت **ب** سرچا و شان زاده کان ذات
 پاک ز لطف فریده نه از اب خاک روزی
 ازین بنده قلیل البضاعه شمع که شرمند
 کرم وی بودم ترجمه این دیوان التماس کرد
 حقیر این دیوان را بنام شریف ان شرح کردم
 و چون ناشر احمد شد ای خدا عاقبتش
 محمود گردان **ب** جهانش بکام فلک یار باد
 جهان افرینش نکهد ارباد و از مطالعه کننده
 کان این رساله را التماس دارم که شارح و با
 شه را بدعاء خیر یاد کنند و اگر سهوی بینند
 بداس عفو ببوشند که انسان از سهو و نسیان
 خالی نباشد **قطعه** نبیند دیده بدین جز این
 عیب اگر داری بهر سویت هنرها معارف
 بایدت شمع معارف به نزد اهل عرفان نکرها
قافیه الالف ای نقش بسته نام خطت
بایست مای حرف ندارد مناداسی محذوف

فعل فاعل فاعل

تقدیر کلام ای خدا که سنک خطک نای بزم
 سرشتمز ایلد نقش بغلمشدر این **حرف شد**
روز ازل سرنوشت ما بو حرف روز از لیدن بزم
 سرنوشتمز اولدی ای معنی ای خدا که سن کندی
 لطفکدن بزی مظهر عشق اینک ایلد جناب کبریا
 واصل ایدوب **ولقد کوننا بنی آدم** تشریف ایلد
 مشرف ایتدک دخی **لقد خلقنا الانسان فی**
احسن تقویم حلیه سیله متحلی ایدوب آیینه کل
ایلدک مصراع ثانی مصراع اولی بیتین واقع
 اولمش **این حرفدن** مراد خط نامد که روز از لیدن
 بزم باشمز یازوسی اولمشدر **خطدن** مراد بون
 جناب کبریا اید یکی کلشن رازده واقع اولمشدر
لب رخ اینجا مظهر حسن خدا بیست **مراد از خط**
 جناب کبریا ایست **خط نامست** تقدیر ندر در دین
 کمسنه اصطلاحات مشایخدن خیر دکلر
ای خدا نقش بسته تقدیر ندر در که خطاب خدایه
 در ملحوظ فی الذهن اعتبار ایلد **سرنوشت خلقت**

ای خدا ای عظیم الشان سنک کبریا اید کل عظیم الشان
 نای بزم خلقتمز ویراد لایزاله نقش بغلمش
 و ظاهر دعای کلشدر کنت کنترا عینا حدیث
 سرنوشت مز س درون مع غیردن
 مراد جمیع مخلوقات با خود نوع
 ان ندر که مظهر
 جمیع سموات و الارض
 و دیوانه و دیوانه
 و کمال الذی کان الیه قوسه
 به فیض و اعطای
 بایه و ایا ندر
 ای خدا ای عظیم الشان سنک کبریا اید کل عظیم الشان
 ویراد لایزاله نقش بغلمش
 و ظاهر دعای کلشدر کنت کنترا عینا حدیث
 سرنوشت مز س درون مع غیردن
 مراد جمیع مخلوقات با خود نوع
 ان ندر که مظهر
 جمیع سموات و الارض
 و دیوانه و دیوانه
 و کمال الذی کان الیه قوسه
 به فیض و اعطای
 بایه و ایا ندر

خلقت و جبلت معناسنه در کارم به سینه تخر
وفای تو کشتن آست بنم ایشو سینه سنک
 و فاک تحنی اکلمکدر **یعنی** و فاک از دیاد نرسی
 ایدرم **خود عقل خنده می** ننداز کار و کشت **ما**
 عقل خود بزم کار و کشتمز دن خنده اورر **یعنی**
 تمسخر ایدرم **زیرا** خدایه لایق وفا و عشق کمسنه
 قادر دکلر **مراد** قصورینه اعترافدر **که نوعا**
 طاعتدر کار ثانی کاریدن در که بوند کاریدن معنی
 اولدی بی کی **کار و کشت** بوند بر معنایه در **ماشر**
مسارمانده ز تقصیر هاء **خویش** بزکندی تقصیر
 لریندن خجیل قالمش **ایز لطف تو خود ندر می نگرد**
خوب زشت ما سنک لطفک خود بزم خوب
 وز شتمزه نظر ایلنر **زیرا** لطفک معناسی اولد
 حسن و قبح برابر اولا **خطاب** خدایه در که لطفی
 بیجا اید یکن بیاند **ای شیخ** شهر اکبره **خرابات**
بگذری ای شهرک شیخی خراباته گذرایه سن **شک**
آیدت ز کلبه همچون بهشت ما بزم جنتمز کی لطیف

یعنی خدا اید باین و خدا باری لطف و کرم
 ایدرم کل عظیم الشان نای بزم خلقتمز
 ویراد لایزاله نقش بغلمش
 و ظاهر دعای کلشدر کنت کنترا عینا حدیث
 سرنوشت مز س درون مع غیردن
 مراد جمیع مخلوقات با خود نوع
 ان ندر که مظهر
 جمیع سموات و الارض
 و دیوانه و دیوانه
 و کمال الذی کان الیه قوسه
 به فیض و اعطای
 بایه و ایا ندر
 ای خدا ای عظیم الشان سنک کبریا اید کل عظیم الشان
 ویراد لایزاله نقش بغلمش
 و ظاهر دعای کلشدر کنت کنترا عینا حدیث
 سرنوشت مز س درون مع غیردن
 مراد جمیع مخلوقات با خود نوع
 ان ندر که مظهر
 جمیع سموات و الارض
 و دیوانه و دیوانه
 و کمال الذی کان الیه قوسه
 به فیض و اعطای
 بایه و ایا ندر

حجره مزدن سگار شک کلور • یعنی کندي احوال
 بيزارا ولوب بزم مقامه مستحضر طالب اولور
مثنوی مذهب عشق کجا چاه شنی عشق کجا • آن
 یکی سبک اجاج • مد و این عذب فرات • خراباتی
 شدن از خورد • رهاییست • خوری کفر
 است و اگر پادرسایست • نشانی داده اند
 از خرابات • که التوحید اسقاط الاضافات
 خرابات از جهانی بی مثالست • مقام عام
 شقان لا ابا لیست • خرابات اشیان مرغ
 جانست • خرابات استان لا مکانست **مخبر**
سوی تربت شاه که **بشنوی** شاهینک تربتی
 جانبد صال که ایشیده سن **بوی وفاز طینت**
عبر سرشت ما وفار ایچ سنی بزم عبر سرشت
 طینتزدن • مراد کند و سنده اولان عشق وفا
 بعد الموت زوال بولمدیغنی اشعار در **سب**
 باوفای تو بر اینخت جنان بوی کلمه که دمد
 بعد وفات از کل من بوی وفا • طینتدن مراد

در این شعر
 مراد از سبک
 سبک است
 و این
 مراد از مد
 مد است

محمد بن محمد
 ادم بر کون قلم بیک بیل تنم طبرغ اولان
 محبت و دوستی کماله بیل آسرد که ترا بدین

مراد کل اولمش بدیند که عبر سوشدر عبر سرشت
 اولماسی ذکر وفاء جانان ایله سرشته اولدیغی
 اعتباریله در • خطاب عام اولمق روشنند
وله ایضا بیای از خط سبوت هزاران
 داغ برد لها کل ای جانان سنگ تازه خط کدن
 کوکلر اوزره نیچ بیک داغ وارد در سر و کزاشک
مشتاقان به خون آغشته منزلها کیم
 مشتاق لک اشکدن منزل لرقائش مشد
 کثرت بگا اظهاری سبیل • اشک کوزایشی
 معناسنه در به **تقصیر و فاعیم** مکن کز اب
چشم من و فاقصیری ایله بنی تعیب ایلمه
 زیوانه کوزم یا شنک **هنوز اندر** رهش خور
وفاسیر وید از کلها آنوک یولنده کلردن وفا
 تخنی بتر • مراد عشقه اولان **شکر** سز
 اظهار در • جانانک وفاسنه صداقتی بیان
 ایچون **کراز کردون** ملالی باشدت **عشق**
املاکن اکرفلکدن سگار بر سلال اولعشق

فی

اوزره اسلا ايله • يعنى عشقه مراجعت ايله •
 عشق ايله درين شكل سدر و رخل مشكها
 زير ابو شكل مستديرده مشكلى حل ايدى
 عشق كلى • يعنى عشق ايله جميع مشكلات
 حل اولور • محل تعجب بوكه مشكلات عشق
 عقل ايله معلوم اولماز • حل بوندك مصدرد
 • يعنى فاعل اولق روشنند حريف بزم رندا نوا
 چه فكر از انتظار من رند لربز منك حريفند
 بنم انتظار مدن نه فكر • يعنى بنم انتظاري فكر
 ايلنكه بزم ميسو • ز د اين پروانه را ان شمع
 محفلها كه اول محفل شمعى بو پروانه نك قنادى
 يا قار • شمعك مراد محبوبدر • مراد وصال
 جانانه وصول بولان فراق و انتظارده اولان
 عاشقك حالى بلنزد يكدردين ميخانه كرمده
 قبولي آرزو داري بوسميخانه ده مقبول و قصد في
 آرزو طوترسك چوشاهى همى دريو زه ميكن
 آرزو در دله كوكلر قيو سنده شاهى كى برهمت

5 همت سوال ايله • مراد مقبول حق اولق استرسك
 اولياء الله دن برهمت طلب ايله ديمكدن ميخانه دن
 مراد بوندك عالمدر قبولي اولان • يا وحدت ايجو
 وله ايضا • اشك چوپرده سيدر • خلو
 تيان راز را اشك چونكه خلوتيلرك رازى
 پرده سنى يتر • يعنى سترنى فاش ايد • چندين
 فرو خورم • ناله جان كد آزار جان كذار
 و مؤلم نالبي دلدن پنج بر ستر ايد • يعنى
 عاشق عشقنى پنهان ايمكه قادر اولماز • زيرا
 آه و ناله دن وساير علامات عشق دن سترى
 فاش اولور هر سحرى • به خون دل آب زلم بر
 آه تو هر بر سحر خون دل ايله سنك راهكى صولار
 رفته بدامن مژه سجد شك • نياز را نياز
 ايجون سجد ايتدك يري دامن مژه ايله سوپور
 • خطاب بارى تكايد در • رفته امر تقديرند
 دركه ضروره شعر ايجون حذف اولمشدر •
 نياز سجد كاهنى دامن مژه ايله سوپور مشدر •

نفع من نفع من

بوجده ایلده معنی لطیف و حسنه دیدن شب
 نخفته را وصف دوزلف او ممکن کیجه ایلد و یو
 مامش کوز و سه آنوک ایکی زلفی وصف ایلده
 بادل پاسیان مگو حال شب در آرزو در آرزو
 شبک حالنی پاسیانک کو کلنه دیمه یعنی پاسیان
 شب در آرزو حالنی نیجه بیلور سه آنوک ایکی
 زلفی بن دخی ایلده بیلورم زلفدن مراد ظلمت
 کون اولمق روشننده اسرار الهیه اولمق
 می طالع به آرزو صحبت و عافیت ولی آرزو یله
 عافیت صحبتنی طلب ایلده اما تهست عقل چون
 نهم این دل عشق با آرزو بو عشق باز دله عقل
 تمتمنی نیجه قویوم مراد کند و سنده عشق
 الهینک ثبات و استحکام بیاندیشه ازین
 سرود غم طرز جنون کس رفت دل ای شاه
 بو غم سرودنک دل دیوانه نک طرزنی طوتک
 یعنی دل آنوک شوق و سوزنک دیوانه اولدی
 رخصت گفت و کومه طبع سخن طراز را

سخن طراز یعنی سوزی مقبول و معنی طبعه
 گفت و کومه رخصت و یرمه طراز طمغا و علم
 معنی سنده در مراد شعری مدحیه بو وجه
 دخی جایز در مقبول سوزلو طبعه گفت و
 رخصتی و یرمه ولما یضعا ای در بهار
 حسن تو کلها و لاله های جانان که سنک حسنه
 بهارند کالر و لاله لر واردر روی لاله راز رشک
 تو بر خون پیا لاله های جانان که سنک رشکدن
 لاله نک پیاله لری خون ایلده پردر یعنی سنده اولان
 حسندن لاله منفعله شب با سنگان کوی تو
 کفتیم درد خویش کندی درد ییزی کیجه
 سنک کو یک سنگلرینه دیدک فریاد ها نشنیدی
 و ناله ها بزم فریاد لر ییزی و ناله لر ییزی اشد کی
 نشنیدی ده معنی استفهام اعتبار اولونمق اولی
 و روشننده خطاب جانانه در پر شد صحیفه دلم
 آرداغ شاهدان محبوب لر داغندن کو کلم صحیفه
 برا ولدی یک یک چون نامه ها کسان در

6
 معنی طراز طمغا و علم
 ای حرف ندارد بنیادی ندارد
 تقدیرای جانان و یکدیگر

قباله ها بر بر یعنی باشقه باشقه طانقلرک ناملر
 کبی قباله ده. شاهدان محبوبان معنی سینه در
 کساندن مراد شاهد لرد که شهادت ایدلر
 قباله قاضی کاغدی که حجت و سبیل دیرلر. حال
 معنی محبوبلردن زیاده جفا کوردیکن اشعار
باچاشنی در. تو هست آب زندگی سنگ
 درد که چاشنیسی ایلد آب حیات وارد زهری
دهرید هده در نواله ها شول زهری که دهری که
 نواله لرده ویرر. نواله بونده طعام معنی سینه اولق
 روشندر خطاب خدایه در که دهردن ایرشن درد
 و محنت آنوک عشقی سبی ایلد ایکن شکرگی کلور
لب نیافت لذت ارباب ذوق بی خبری. که قد
 درد ندانست و فکر در مان کرد حرفی **اگر ز نامه**
شما قتل قبول شاهنک نامه سنگن اگر بر حرف
 مقبول دوشه. یعنی سنگ مقبولک دوشه.
 یعنی مقبولک اولد از عشق بر رسول تو خواند **سال**
ها عشقن سنگ رسولک اوزره رساله لراوقور

او قور. یعنی عشقی مشعر رساله لرسویلر. بونک ایلد
 اشعار ایدلر که جانانه عشق شعار و محبت دنار نامه
 ارسال ایش اولد **وله ایضا** **ابرا** مند و **یک**
یست بر اطراف. چمنها ابر کلری و چمنلرک
 اطرافی اوزره اغلک **شد شسته** بشبنم رخ
کله او. سمنها کلرک و سمنلرک یوزی شبنم
 ایلد یونمش اولد. مراد بهار ابریشوب شکوفه لر
 و نباتات تازه و ترا ولدی دیمکدر بعض نسخه شسته
 بشبنم رخ کله او. سمنها واقع اولمشده. معنی
 بویله اولور که کلر و چمنلر شبنم ایلد یوزلرینی یودیلر
باداغ تورفتند شهیدان. توزین باغ بوباغدن
 سنگ شهیدلرک سنگ داغک ایلد کیتدیلر
چون لاله بخون چکر آغشته کفنها لاله کی
 کفندری چکر قاننه بولا شمش. بو وجه دنجی از
 در که چکر قانی ایلد. خطاب خدایه در مصراع ثانی
 مصراع اولی مفسر در. باغدن مراد عالم فانیدر.
 از ما سختی بشنو و با ما سختی کوی بزدن برسوز

7
 معنول نفایع علی فعل

استماع ایلد و بزه برسوز سویلده یعنی بزدن الحاض
ایتمه کر بهر تو بسیا آشنیدیر سخنهای زیبا سندان
اولتوری چوق سوز لراشتدک خطاب خدایه
انک عشقندن عوامدن طعن و ملامت کور شد
که ناز و کھی عشوه کھی لطف و کھی جور
کاهی ناز و کاهی عشوه کاهی لطف و کھی جور
ایدر سن غیر از تو چه داند **کر این همه**
فنها سندان غیری بر غیریسی بود کلو فندری نه
بیلور خطاب خدایه در که کل یوم هوفی شین
حسینجه بو حال آکا مخصوصده در عشق تو صبر
دل و دینم شد و اکنون سنک عشقندن صبر
و دل و دینم کندی شدی مآند **شب**
درین واقعه شها تنها بو واقعه ده شها
تن تنها قالمشده تن تنها یا لکز کمسنه معنی
سنه در ترکیده غلط ایدوب تک و تنها دیر
خطاب خدایه اولمق روشننده **ولایضا**
خطت که درد و داغ تو نو میکند سنک خطک

مانده است درین واقعه تنها

فایده

منه بگویند که اینها

8 خطک که سنک درد و داغک باکا تازه ایلر جان
در نبلای عشق **کرو میکند** ما بنم جانمی عشق بلا
رهن لیدر یعنی سکا محبتش اولمق سببی ایلیم
عشقی زیاده ایدر که هر کز سنک عشقک
بلا سندان خلاص میسر اولماز خطاب مراد
جناب کبریا اولمق میکند زیرا قرب الهینک
زیاده اولمسی خطک زیاده اولمسی مستلزم
المخلصون علی خطی عظیم بوکا دلالت ایدر بو
وجه اوزرینه خطاب خدایه اولور **عری براه**
عشق ز سر داشتیم قدم چوق زمان را عشق
سردن قدم طوتدم بوسوز کثرة بلاد کنایه
باز آری روی ان تک و روی کند ما کیر و اول
تک و روی آری و ایلر بو وجه دخی جائزدر
کیر و اول تک و بکا آری و اولور بو وجه اوزر
میکند میشود معناسنه اولور مراد عشقندن
برزمان جدا اولوب بعدن زمان هدایت حق
اولوب کیر و عشقه وصول بولدیغ اشعار

باز آری تک تقدیری باز آری و اول

لب در ره عشق تو بال سر کتم تا جان بود
شکر و دسر همچنان پای در میدان بود
تک تکیدن معناسنه در و ذو لفظی بونده
دویدن معناسنه در صورت امر حاضرده مصد
مصد استعالی اوج وجد اوزرینه در
بررسی کند و صیغه سی اوزرینه در شدن و آمدن
کی بررسی دخی ماضی صیغه سی اوزرینه در آمد
و شد کی آمدن و شدن معناسنه بررسی
دخی امر حاضر صیغه سی اوزره در پوگی که بخون
اسرار که بویتنده واقع اولمشد **لب** شیر
سگی داشت که چون پوکرفت سایه خوشید
در آ هوکرفت **تک** و ذو بوقیلند **شرمند**
خیال توام در غمی چنین بوخداین غمک ایچنده
سنگ خیال لک شرمند سیم که او پرستی
بیا مذور و سی کند مرا از اول خیال لک کلوب
کیمک ایلدنی پرستی ایلر مراد خیال جانان کند
مونسن اولد یغندن تمام سرور کسب ایتدوکن

فایده

کو پرستی بامد و رو میکند
 کو پرستی بامد و رو میکند

9 ایتدوکن بیاندر **آمد** و رو بونده **تک** و ذو بیکه
مصد معناسنه در خطاب خدایه اولق
روشنه **لب** سخن تنها بتم در قصد جان بود
خیال لطفهای بی کران کرد من کشته از
جوابی سلامی و لطف یار بن بر سلاست
جواب ندن د پلنمشد یعنی عاجزم و یارک لطفی
امید و ارکیت و شنو میکند مرانی صاحبته
امید لوالیر دیدا بروی توشها و دیوانه کشت
یار شاه سنگ ابرو کی کوردی و کرو دیوانه
آری خراب آن مه نویسنکند مرانی اول ماه نوی
خراب ایلر زیر ماه نوده دیوانه لک جنونی
زیاده اولور معنی ظاهری اوزره اعتبار ایلد
کندن او توری ابروی ماه نوه تشبیه ایتشد
والا ابرودن مراد غیب هویتد مرانی مشاهده
ایدن عقل معاشدن دور اولور و لایضا
خوابم از دلنی رحمت که یار دکن سارا
رحم سزلکن خوابگاه شاه بزی یاد ایلد

بیمه

کوی توام آخر بسنکی شاد دکن مارا سنک کویک
 سکیم آخر بر طاش ایلد بزی شاد ایلد خطا
 جاناندر که آن دن التفات طلب ایدر هر نه وجد ایلد
 اولور سه اولسون بعضی نسخده خوابیم و تواییم
 واقع اولمشده معنی آکا کوره اولور دلم باریدر دکر
 لاف غلامی می زنند جایی کویک کیر و بر کوره
 بریده غلام اولمولا فاف اورر یعنی کیر و برد لبره
 عاشق اولمق هوسن ایدر بیای غم بمرک نوشتا
 بادکن مارا اکلای غم کی موت ایلد بزه مبارک
 باد ایلد مبارک باد ایلد اشعار ایدر که عشق اگر چه
 مشکله لکن حقیقتده سعادتده درت کعبه آشت
 و مار باب حاجت رحمتی فرما سنک قابوگ
 کعبه در و بز حاجت صاحب لری ایزترحم بو یورخت
 عید آشت و مار زندان بیان آزاد دکن مارا سنک
 رخک عید در و بز زندان لور بزی آزاد ایلد
 خطاب خدایه در که قابوسی کعبه در و انوک جمال فی
 مشاهده ایتک نفس و هوا زندان خلص اولمقد

اولمقد بر تنهایی بی خون جگر خوردیم بزیادت
 سنک یادک و زرینه تنهالقه چوق جوق قانی
 ایچدک توهم چون با حریفان باده نوشی دکن
 مارا سن دخی چونکه مصاحب لک ایلد باده نوش
 ایلد سن بزی یاد ایلد مراد بن سنی بلاده و محتده
 فراموش ایلدم سن دخی ذوق و صفاده بی
 فراموش ایلد دیملد خطا جاناندر نهی دانم
 چوشاهی غیر عشق ای پارسا کاری شاه کی
 عشق دن غیری برانش بلزم ای پارسا خدارا
 کوه تو میدانی بیا ارشاد دکن مارا اگر سن بیلو
 الله ایچون کل بزی ارشاد ایلد مراد پارسا طعند
 و هم عشق دن لطیف بر کار یوق ایدوکن اشعار
 ولر ایضا لبالبست زخون جگر بیالده ما
 بزم بیاله مزج کوخوندن لبالبده دم نخست
 چنین شد مکر حواله مار و زازله مکر بزه حواله
 بویل اولدی مصراع اولدن مراد کند و سنه
 اولان کثرة غمی بیاند مراد مصراع ثانیدن مراد

مفاعله فاعله مفاعله فاعله

سخن قسمنامه اولان قسمته رضا اظهاریدر
 خون نسبت دم تمام یرنده در لبالب دیر لر
 ظرف ایلد مظروف لب برب اولسه حواله
 نصیب و تقدیر معنا سنده استعمال اولور
 بر آستان توشبها رود که مزد را کج لریکید که
 سنک استانک اوزره خلقک بدیده خواب نیل
 زاه و ناله ما کوزنه خواب کلنه بزم آه و ناله فردن
 مراد ظرافت ایلد جانانه حسب حالی بیاند زرقه
 روی تو شرمنده باغبان می گفت باغبان
 سنک قدر و یکدن شرمنده اولوب ایتد کک آب
 ورنک نه دار تدر سرو و لاله ما که بزم سرو
 و لاله مزاب ورنک طومار لر آب بونده لطافت
 معنا سنده در که سرو ورنک لاله یه مصروف
 بروز و وصل توازیم هجر میترسم سنک وصلک
 کوننه فراق المندن قور قوم که زهر سید هدایم
 در نواله سازیرا ایام نواله ایچنده بزه زهر ویر
 مراد زمانه بر اعتماد جایز دکلدیکن بیاند چوکل

قاعده

چوکل بوصف رختن جامه چاک نزد شاهی
 بهر کجا ورقی رقت از رساله ما انک رخی وصف
 ایلد بزم رساله فردن هر قنده که بر ورق کیتد
 او قوین کسه شوقندن کل کی جامه سن
 چاک ایلدی رخ اکثر نسخه ده ضمیر غایب ایلد
 واقع اولمشدر رختده اولان ضمیر غایب
 خدایه راجعده چوکل لفظی چاکه مصروف
 اولق اولیدر رخ مصروف اولمقدن بوی
 بوا سلوب ایلد شرح اولندک بوجده ایلد
 اولدیغندن او توری وله ایضا ساقی
 باب حضرت نشاده پیاله رای ساقی اب حضر
 ایلد پیاله بر نشان ویر یعنی شراب آب چاندک
 کزدل برون کنیم غم دیر ساله را بنجه ییلق
 غمی کوکلدن اخراج ایلد مراد عشق الهی مد
 حیات ابدیه سبیده ساقیدن مراد مرشد
 بلبل روی کل همه حرف جفا شنید بلبل کلک
 یوزندن جمیع جفا حرفی اشتدی اه آر ورق

فصل فی بیان معانی و احوال

بیاید دهد این رساله را اه اگر بلیل بور ساله نک
 ورقی بیل و پره رساله دن مراد کلد که حرف
 مناسبی ایله خوب واقع اولمشدر حاصل معنی
 بود که عاشق معشوق دن اگر چه جفا کورر اما شایسته
 دن محروم دکلر لیکن حقیقت جفا اولوقت اولو
 مشاهد دن دخی محروم قاله **هر دم شکفته تر**
شود از آه من رخت بنم اهدن هر دم سنک
 رخک اچلمش رک اولور ولطفک اولور از
 هکذا ر باد چه غم شمع لاله رالاله شمع باده
 مرور دن نه غم مراد بونده عاشقک آهندن
 جانان متاثر اولدیغن بیانه بر خون و وصل دست
 ارادت مکن دراز وصال خوننه ارادت النی دراز
 ایتمه **کالوده** کرده آند بزهر این نواله راز
 نواله زهر ایله آلوده ایلمشدر یعنی هر وصل
 فراق مقرر در مراد خوب رک وصال نه حریص
 اولمکه عاقبت فراق بلا سنه مبتلا اولور سن
 دیکدر نخت غنوده را شر خواست همچنان

12 امر غمش نخته خواب هواسی وارد در شاه چه
 تیر میکنی **اهنک ناله را** انجیلین یعنی اولکی
 کجای شاه ناله اهنکی نه تیر ایدرسن مراد
 ناله ذکر ایلر کند و سنه عشق مقرر ایدین
 اشعار در همچنان لفظنک معناسی مصراع
 ثانیه قید اولندی سهولت معنی ایچون **ولایضا**
زلف تو در کمند جنون میکشد
 سنک زلفک بنی جنون کمند نه جگر یعنی جنون
 ایدر خوش خوش بکوی عشق درون میکشد
 تدریج و ظرافت ایلر بنی عشق محله سنک ایچنه جگر
 زلفدن مراد بونده اسرار الهیه در که عاشقی تدریج
 ایلر کوی عشق ایشدر سن دل نمید هم بلب
و چشم او که یار بن یارک لب و چشمه دل و یز
 بلکه یار **کاه** از فسانه که به فسون میکشد
کاهی افسانه دن کاهی فسون ایلر بنی جگر
 فسانه کوره در که سوز مراد در فسون چشمه کوره
 در که معلومدر لیدن مراد کلام الهیه و چشمه

مفعول فاعلا شاعر علی غلا

مراد ذات باری اولی و روشنند افسوندن مراد
 تاثیر ذاتند مراد عشق الهی کسی دکل اید و کن
 بیاندربست زاهد از راه برندی نبرد مغذ و دست
 عشق کار نیست که موقوف هدایت باشد
 هر جا که میگزیرم ازین فتند ناکهان بوقتندون
 هر پرده که چسب ناکهان عشقت غنا گرفته
 برون میکشند مرا سنگ عشق بنم عنانی
 طو تش طشره چکر مراد کتمان عشق میسر دکل
 اید و کن بیاندربست بر خاک استان تو کبریه
 خون دل سنگ استانک خاکی اوزره خون
 ایلدا غلام چون خاک مید و اند و خون
 میکشند مرا چون بنی خاکم یلدر و خونم چکر
 بواسطه مال ترکیه اب و خاک تعبیر اول نور
 و عجمه خاک و خون تعبیر اول نور و نتم مهر
 و مشتریک واقع اولمشندربست درین ره کش
 خود مقصده نداند مرا یا خاک یا خون مید و اند
 خطاب خدایه در شهابه کوی عقل مکن بعد

بعد ازین قلمرای شاهی عقل محله سنده بوندن
 صکره قرار ایلمه بعض نسجده بعد برینه پیش واقع
 اولمشندربست یعنی بویلا و لورای شاهی عقل محله
 سنده بوندن زیاده بوندن آرتو قرار ایلمه کین
 دل بکوشهای جنون میکشند مرا زیرا بو کوکل
 بنی دیوانک کوشه لورینه چکر مراد عقل معشا
 عشقک مغلوبی اید یکن بیاندربست بعض نسجده عقل
 برینه عشق واقع اولمشندربست لیکن عقل معقول
 و له ایضاً به خود ره نیست در کوی
 تو مشتاقان شیدا را شیدا عاشقانه کند اختیار
 لریده سنگ محله یول یوقدر خم زلفت بقلاب
 محبت میکشند مرا سنگ زلفک خمی بزی محبت
 قلابی ایلد چکر بوندن صنعت التفان و اردر
 غاییدن مشکلمه محبت قلابه تشبیه ایتمشند
 مراد عشق اختیاری دکل اید یکن بیاندربست خطا
 خدایه در زلفدن مراد اسرار الهی در رب ز خود
 تیر و ده که جویای اوست بغنفس کشان

می برد لطف دوست غم ناپا اینه خوردن به
 نقد رنجه سیدار دکلم مشک غمی یک شمدی
 بنی بحضور طوتر همان بهتر که با فردا کذار مرگ
 رفردار همان یگرک اولکه یارینکه کونک اشق
 یارینکه کون ایچون قویمر مراد اسباب دنیا ایچون
 غمکین اولق معقول دخل ای دیکن اشعار در تود
 دل میترسی مهمان چه جای صبر و عقل و جان
 سن کوکله مهمان ایریشور سن صبر عقل و جانک
 نریدر زمانی باش که از نامحرمان خجاک کنر
 جارا بر زبان صبر ایلکه نامحرملردن یری خالی
 ایدر خطاب خدایه در مراد مادی که قلب جمیع
 سنه نک محبتند خالی اولمیه عشقی الهی آند تجلی
 ایلر دیمکه کرد پاپیت افکنده سری
 عیب مکن کان دم اگر سنک ایا غلک بریا
 براقده ایسه یعنی نی اد بلك ایدوب ایا غلک
 برکوة باش قودم ایسه بنی تعیب ایلر زیرا
 اولده چنان بودم که از مستی ز سرشتا ختم پا

14 یارا آنجیلاین ایدمکه سستلکمدن سوردن پای
 اکلده خطاب خدایه در مراد بود که عاشقه
 تسلیم و طاعت کلی بولند قد نصکره دخی کند و سنه
 غرور کتور سیده بلکه جمیع طاعت آنوک قتده
 کنه مثابه سنه اولاز مرگانش دل زاهد
 کجایاید اثرش انک مرگانش زاهدک قلبی
 قتده اثر بولورای شاهی بلی خود ککر ناید
 سنان خار بر خار ابلی خود خار سنانی سنک
 خارایه اثر اید بجی کلمر یعنی اثر اید بجی کلمر
 یعنی اثر ایتمر مراد مرایی و خود بین زاهد لوده
 عشق الهی اولماز دیمکه خاری سنانه تشبیه
 ایتمشده سنان سکود مریدر ولایضا
 چشم تو بر انداخت به بی خانه مارا سنک
 چشمک شراب ایلد بزم خانه فزی خواب ایلدی
 بکشود برندی در میخانه مارا بزه بینانه
 قابوسنی رند لک ایلد اچدی یعنی سست چشمک
 بزی بی پرست ایلد چشمک مراد ذاتد می دن

ناید زاید نقد برین در سیه
 اثر خدایه بنی سستلکمدن
 مفعول زلفا عیل زلفا عیل فعلن
 اولک می خانه لفظی ایلد ایچون فظی
 مابینده جنجیس مرگ جنجی واقع
 اولمشده سیه
 بزدی لفظنده یا مصدیه دراز
 کلمه بنی موعوم لامع جلی قورقونر
 دیک الیق برالیش اتا
 فداء عجم باده نوشه اطلاق
 ایلر سیه

مراد عشقه • رند لکن مراد سلاسیه کسوتند
 عاشق لقمه هر شب من و اندوه تو و گوشه
 محنت هر کجی بن و سنگ غمک و محنت گوشه
 که آقبال ندانند ره کاشانه • سارا از اقبال
 بزم کاشانه مریونی بلنه • مراد فراق جانان دن
 زیاده متاله اید یکن بیانده • خطاب خدا یدر
 کر بگری ای باد بدان زلف • چو زنجیر ای باد اگر
 زنجیر کی زلفه او غریه سن ز نهان پیترسی دل
 دیوانه • سارا ز نهان بزم دیوانه کو کلنی صوره
 زلفدن مراد اسرار الهیه در • باد دن مراد فضل
 الهیه که کو کلنی لک احوال الیراز دیده • ودل
 چند خورم خون خود آخر چشمیدن و دلیدن
 نیچه بر کنده قانی ایچم آخر سنگی بزن این ساغر
 پیمانده • سارا بوزم ساغر و پیمانده بر طاش اور
 یعنی بوبلادن خلاص ایل • ساغر و پیمانده دن
 مراد • دیده و دل که نیچه بر غمیریم وقان اغلام
 دیمکدر خطاب خدایه در که • اندن لطف طلب ایل

مراد عشقه رند لکن مراد سلاسیه کسوتند
 عاشق لقمه هر شب من و اندوه تو و گوشه
 محنت هر کجی بن و سنگ غمک و محنت گوشه
 که آقبال ندانند ره کاشانه سارا از اقبال
 بزم کاشانه مریونی بلنه مراد فراق جانان دن
 زیاده متاله اید یکن بیانده خطاب خدا یدر
 کر بگری ای باد بدان زلف چو زنجیر ای باد اگر
 زنجیر کی زلفه او غریه سن ز نهان پیترسی دل
 دیوانه سارا ز نهان بزم دیوانه کو کلنی صوره
 زلفدن مراد اسرار الهیه در باد دن مراد فضل
 الهیه که کو کلنی لک احوال الیراز دیده ودل
 چند خورم خون خود آخر چشمیدن و دلیدن
 نیچه بر کنده قانی ایچم آخر سنگی بزن این ساغر
 پیمانده سارا بوزم ساغر و پیمانده بر طاش اور
 یعنی بوبلادن خلاص ایل ساغر و پیمانده دن
 مراد دیده و دل که نیچه بر غمیریم وقان اغلام
 دیمکدر خطاب خدایه در که اندن لطف طلب ایل

اید که آلمندن خلاص بوله حقا که به افسون در • کر
 ش خواب • نیاید الله حقیچون که افسون ایلد کرو
 آقا خواب شکله هر کس که شنی بشنود افسانه
 سارا هر کسمه که بر کجی بزم افسانه مری استماع
 اید • مراد عشقه واقع اولان مشکل واقع کون
 بیاندن ان محنت نه داریم که یکشب نه رویت اول
 طالعی طوما از که بر کجی سنگ ای یوزک روشن
 کندان کلنه ویرانه • سارا بوزم ویرانه کلنه مری
 روشن اید • مراد خدادن مشاهده جمال
 طلب اید یکن اشعار در • کلنه دن مراد بونده قلبی
 اولق روشنند از تاب غمت سوخت به حیرت
 دل شها سنگ غمک اتشندن شاهینک کوکل
 حیرت ایلد یاندی ای شمع • توانش زده پروانه
 سارا ای شمع بزم پروانه مری سن اتش اور مشسن
 • پروانه دن مراد قلبیدر • خطاب حضرت خدایه
 در محبوب منزله سنه تنزیل ایتکه شمع تشبیه
 ایتشدر • پروانه ذکر شمع مناسبی ایلد در

مراد عشقه رند لکن مراد سلاسیه کسوتند
 عاشق لقمه هر شب من و اندوه تو و گوشه
 محنت هر کجی بن و سنگ غمک و محنت گوشه
 که آقبال ندانند ره کاشانه سارا از اقبال
 بزم کاشانه مریونی بلنه مراد فراق جانان دن
 زیاده متاله اید یکن بیانده خطاب خدا یدر
 کر بگری ای باد بدان زلف چو زنجیر ای باد اگر
 زنجیر کی زلفه او غریه سن ز نهان پیترسی دل
 دیوانه سارا ز نهان بزم دیوانه کو کلنی صوره
 زلفدن مراد اسرار الهیه در باد دن مراد فضل
 الهیه که کو کلنی لک احوال الیراز دیده ودل
 چند خورم خون خود آخر چشمیدن و دلیدن
 نیچه بر کنده قانی ایچم آخر سنگی بزن این ساغر
 پیمانده سارا بوزم ساغر و پیمانده بر طاش اور
 یعنی بوبلادن خلاص ایل ساغر و پیمانده دن
 مراد دیده و دل که نیچه بر غمیریم وقان اغلام
 دیمکدر خطاب خدایه در که اندن لطف طلب ایل

ولایضریا تلخست بی تو صبر دل غم
 فروده را غم زیاده اولمش کوکل سنسز صبر
 آجیده نتوان چشید داروی ناآز سوده را
 تجربه اولماشش داروی طامق ممکن دکله
 یعنی سنسز صبر آجیده حاجی ایدین تجربه ایتده
 صبر بوند خوب واقع اولمشده خطاب خدایه
 ای ناله همدی کن و از آب چشم من ای ناله
 همد ملک و معاونت ایلد و کوزو یاشندان
 بیدار سازدیکه بخت عنوده را امر غمش
 ختمک کوزینی بیدار ایلد مراد ناله و کزیه وصال
 جانانه وسیله اولدیغن بیاند دل شد روده
 سر زلف تو وز کمند کوکل سنک سر زلفک
 روده سی اولدی و کمند نتوان بکوی عقل
 کشیدن روده را اول روده عقل محله سنه
 چکمک ممکن دکله بعضی نسخده وز کمندیرینه
 در کمند واقع اولمشده معنی محصلیسی بویه
 اولور که کوکل سنک سر زلفک روده سی اولمغه

این بیت را در کتاب
 صبر و استقامت

اولمغه کمند
 کوفتار اولدی
 یعنی کمند با غلغلی کی

16 اولمغه کمند کوفتار اولدی یعنی کمند با غلغلی کی
 اولدی وجه اولور که کمند دن مراد زلفده و زلفدن
 مراد اسرار الهیه در که آکار بوده اولان کوکل
 عقل معاش مرتبه سنه ایر شمن بشاطه زلف یاره
 بانکشت میکشد مشاطه یارک زلفی بر مغیله
 چکر طرار انک ایچون زانو که نسبتی ثقلم هست
 دوده را زیر که مرکبک قلم بر سناسبق وارد
 زلفی مرکبه وانکشتی قلمه تشبیه ایلمشده باغبان
 مگو که دل غنجه خون چراست باغبان دیمه که غنجه
 نک کوکل نیچون قاندر خواندن نمیتوان ورق
 ناکشوره را اچلمشش ورقی او قوسق ممکن
 دکله مراد خونین دلرک در و نند اولان
 دردی کمسه بلمدین بیاند ناکفته از دهان
 نور می تراشک سنک دهانکدن بر مرزیمش
 ایکن بنی دیلمه نتوان قصاص کرد کناه بتوده را
 کناه سر قصاص ایلیمک معقول دکله مراد سنی
 فاش ایدنی قتل ایتک سزا و معقول ایدین بیاند

شاه خیال خاص بکوازدهان دوست ای
 شاهی دوستک دهانندن خیال خلص سویل چون
 نیست لذتی سخنان شنود را چونکه اشیدارش
 سوز لرک بر لذتی یوقدر دوستدن مرانخد
 دهانندن مراد سرغیب الغیبه ولایضا
 بسوخت آتش عشق تو بیکناه مران سنک عشقک
 اتشی بنی کناهن یاقدی بدوخت ناوکی چشمک
 بیک نگاه مران سنک چشمک ناوکی بنی برنظرده کردی
 یعنی اوردی خطاب خدایه در چشمندن مراد زاند
 ناو کردن مراد تاثیر زاند که عاشقی برده انا نیتدن
 خلاص اید بشمع نسبت بالای دلکش کردم سنک
 دلکش و مقبول قامتکی شمع نسبت و تشبیه ایتد
 روا بود که بسوزی بدین کنه مرار و امید که برکنه
 سببی ایلد بنی یاقه سن بووجه دخی جایزد در
 زوادر که برکنه سببی ایلد بنی یاقه سن کو یا جرسه
 اعترافدر اما وجه اولیده فتاده بر سر راه تو
 رواران مال سنک راهکه دشمنش یوزوی اول

سببی ایلد بنی یاقه سن بووجه دخی جایزد در

اول سبیدن سوردم که پیر عشق چنین کرد رو
 ۱۶
 براه راه که یوزی یولده اولان عشق پیری باکد بویل
 ایلدی یعنی راه عشق سالکی اولان مرشد باکا
 بووجه ایلد تعلیم ایلد خطاب خدایه در بر سایه
 که کریم درین بلا که منم بو بلا ده که منم کیمک
 سایه سنه قیچم که بو بلا دن خلاص اولام چو
 اهت مآثر تو نکرقت در پناه مرا چونکه سنک اهت
 ولطفک بنی پناهده طوتمدی یعنی سندن
 غیری التجا اید چک کسه یوقدر خطاب خدایه
 لب یا ملجا البرایا یا واهب العطا یا احمد علی یقل
 حلت به الدواهی خطای شاهی بیچاره راقلم
 درکش بیچاره شاهینک خطا سنه قلم چک
 یعنی عفو ایلد چو هست لطف عمیم تو عذر خواه
 مرا چونکه سنک عام لطفک بنم عذر خواهده
 مراد خطا ارتکاب اتد و کنه سبب لطف خدایه
 اعتماد اید و کن بیاندر ولایضا جان بهر
 تو در بلاشت مارا بزم جانم ز سندن او تورے

سبب آید از بند و خاک
 بابت عفو خداوندگار

مقول نفا علی فمولن

بلاده در دل پیش تو مبتلاست مارا بزم کوکله
 سنگ قتلده مبتلا در خطاب خدایه در توانو
 لك غمزه زن که پیشست سن غمزه ناو کنی اوره زیرا
 سنگ او کله سینه سپر بلاست مارا بزم سینه
 بلا سپریدر مراد خدادن کلن قضایه رضا اظهار
 ریدر غمزه ذکر محبویه تشبیه اعتباریله در
 پیشست بد عابراه ورم دست سنگ او کله دعایه
 ال قلدرم در دست همی عاست مارا بزم
 المزدده انحق دعا واردر یعنی انحق همان دعا
 قادرز زیر اجمیع سنه خدا ننگ ید قدر بنده
 هر شب به هوای خاک کویت هر کجه سنگ
 کوکله خاک ننگ هوسیله دیده بزه صباست مارا
 بزم کوز مرصبا بولنده در مراد فضل الهیدر که انک
 وسیله سیلا شرف قرب طلب ایدر خطاب خدایه
 مخوام چو کل قبا کشاده کل کی قبا کشاده
 صالنه یعنی اندام کی اشکاره کوستره چون
 جامه جان قباست مارا چونکه بزم جانم ز جامه

جامه سی قبادر مصراع ثانی ده اولان قباچاک
 اولمش معنا سنه در مراد تجلی ذات تحمل ایتوب
 هلاک اولد یغن اشعار در در منزل ماچوسه
 نیایی بزم منزلت ماه کی کلمه سنگ خود طالع ان
 کجاست مارا اول خود قند بزم طالعمر در مراد
 مشاهده جمال طلب ابتدکن بیاندر شها
 چه غمزه از جفه کند یارای شاهی ز غمزه اکر یار
 جفا اید چون رو پره وفاست مارا چونکه بزم
 یوزمر وفا بولنده در مراد بودر که حق تعالی
 حضر شدن هر نه قدر بلا زیاده ایریشه شقا
 لازم اولان بودر که وفا و طاعت و فرح و سرور
 و نشاطی زیاده ایدر خوف الباء و لا یضطر
 کجایی ای ز رویت لاله در تاب قند سن ای
 جانان لاله سنگ یوز کردن حواری و انفعاله
 یعنی سن حسنه آندن زیاده سن بهار خوی
 بگذشت دریاب خرم ملک بهاری کجیدی ایرش
 مراد جانان دن ترجمه و وصال طلبیدر که انک

نفا عین نفا عین نفا عین

فواقند خرم بقدر و سروردن دورا و لمشد
 خرقی عاشقه مصر و قدر یوخسه معشوقه مصر
 دکلر غفلت اولغیه • تاب بونده حرارت معنی
 در • انفعال و خجلتدن کنایه در • دریابامر
 حاضر در لبیت با از د و زلف و رخ چه نیکوست
 سنگ لبک اول ایکی زلف ایلدنه خوبده خوش
 اید باده در شبها • مهتاب ماهتاب اولان
 شیلرده باد نوش ایتک خوش کلور • یعنی
 لطیفدر • معنائ شعری اعتباری اوزره لیلر
 شراب تشبیه ایتشد حرمت جهتندن • رخلر
 مهتاب تشبیه ایتشد منور و روشن اولق
 جهتندن • زلفاری شبه تشبیه ایتشد
 سیاهلق جهتندن • نهایت زلف ایلدنی معیت
 اعتبار ایتد یکندن او توری شبهای ماهتاب
 تشبیه ایتشد • معنای تصوفی اوزره دو
 زلفدن مراد اسرار الهیه در و غیب هویتدن
 رخدن مراد مظهر حسن خدایی در • نیکم کلشن راز

فایده

رازده واقع اولمشده **مصراع** رخ اینجا مظهر
 حسن خدا بیست • لبدن مراد کلام ربانیده •
 اول ایکی مذکور که حصولدن صکره لطیفدر
 باده دن مراد عشق الهیه که شونک کی کجی لوده
 غایت خوبدر **لا احرام ان در بسته • چلیست**
 ای کوکل اول قیونک احرامی با غلغله سن زده
 قدم نهاده فکری کن **درین باب** قدم قوماش
 ایکن بو بایده بر فکر ایلد • یعنی بر خصوصه شروع
 ایتدن فکر ایلد کور که بو حال میتسریده یوخسه
 دکلمیده • مناسبتی ایلد باب خوب واقع اولمشده
 • در دن مراد جناب قدسده که انک طوائفی تو
 فیک الهیه سز میتسرد کلدر به صد **چند از لطافت**
چشمه حضر یوز اول قدر لطافت ایلد اب حیات
 نیارد ریختن بردست **تواب** سنگ دستکه
 اب دو کمکه قادر اولماز • یعنی لایق دکلر •
 مراد صانع نسبت مصنوعک وجودی اولمشدن
 بیاندر • نیارد بونده قادر اولماز معنا سنده

بو غزل محبوب حقیقی ایچوند چو عشق اسد اجل
کوشا در بنشین چونکه عشق کلام اجله دی که شفا
او تور که مردن را مرتب کشت اسباب زیرا اولمکه اسباب
مرتب و مهیا اولدی. مراد عشق الهی انانیت و وجود
رفع ایتدیکن بیاندرب سترس از محبت که کشت
کند. که باقی شوی که هلاکت کند دلم زان
دور و در بنال ان چشم کو کلام اول چشمه در بنه
اول سبیدن کیده. یعنی کو کلام آگنا نائل اولور.
که شب ناخفته را اسان بر خواب زیرا ایچو او یو
ما مشی خواب اسان ایلدر. مراد ذات بارینک
تجلیسی البته دل عاشقی کند و سنده تابع ایلر
دیلمکدر. چشمیدن مراد ذات در کوش رخ سنده
در کعبه شاهی انک کونیندن فراغت ایدوب
کعبه ترجه ایتدی شاهی که یک سجده نشاید در
دو محراب زیرا ایکی محرابه بر سجده ممکن
دکلمه کوشیده اولان ضمیر غایب خدایه ایچو
کعبه دلها در. مراد جناب قدسی کعبه دن ترجیح

ترجیح اید و کن بیاندرب ستر کعبه سنگی زاستانه
تو. قبله راهی بسوی خانه تو حرف التاوله
ایضلا **کدام** دل که ز عشقت اسیر
محنت نیست تنفی کو کلام که سنگ عشق کدن
محنت اسیری دکلمه کدام سینه که از داغ تو
جراحت نیست تنفی سینه در که سنگ داغ کدن
سجروح دکلمه خطاب خدایدر به قول مای
روشن نمی کشد زاهد بزم سوز مزایله زاهد
روشن شراب چکن. یعنی عشقه کوشش ایتن
درون تیره دلان قابل نصیحت نیست تیره
دلرک درونی قابل نصیحت دکلمه مراد قسوت
قلب ایلر عشق الهی جمع اولماز دیلمکدر طیب
چاره دل کو مساز ورنج سیر طیبیه دی کوکل
چاره سن روز مسون ورنج التمسون. یعنی
رحمت چکسون. خطاب جانانه در که ناتوان
مرا آقا قرینه در که ناتوان مرا آرزوی صحت نیست
زیرا بنه ناتوانده صحت آرزوی یوقدر سب

مفاعلت فلاتن مفاعلت فغان

باضعف، و ناتوانی همچون نسیم خوش باش ۶
 بیماری، اندرین ره خوشتر و تندرستی چو من بگو
 شش و اعظم کسی نخواهم شد چونکه و اعظم
 سیعی ایله بر کسه اولیم غم بگو تر دضایع مکن
 که منت نیست و اعظم دیکه تر دضایع ایلمه زیرا
 منت یوقدر ۷ تر د بونده آمدن و رفتن معنی سینه
 در ۸ مراد عشاقک و اعظم احتیاج جاری اولمیدن
 اشعار در بر مجلسی که سخن زان لب و دهان
 کند ۹ بر مجلسه که سوز اول لب و دهان
 کچه ۱۰ یعنی انوک لب و دهانی وصف ایده لر
 حدیث غنچه نکویم که هیچ نسبت نیست غنچه
 سوزنی سویانم ۱۱ زیرا اصلا مناسبت یوقدر
 لبدن مراد کلام رتاینیدر ۱۲ دهانن مراد سرغیب
 الغیبه خیال روی تو تا نقش بسته ام در دل
 سنگ بوزک خیالی تا که کو کلمه نقش با غلم شد
 یعنی منقش اولمشدر ۱۳ در هوای بتانم به هیچ
 نیست غیری محبوب لرت محبتند بکا هیچ صورت

صورت یوقدر • یعنی اندره محبت ایتمه خطاب
خدا یه در دلا مدار ز ابنای دهر چشم و وفا
ای کوکل ابنای زمانه دن وفا اسیدن طوتمه که در
جبلت این هر هان مروت نیست ز برابو یولد
شلرک ذاته مروت یوقدر لب وفا بجوی
نرکس و ر سخن نمی شنوی • بهرزه طالب سیمغ
کیمیا میباش اگر لطایف غیبت، هواست ای
صوفی اگر سکا لطایف غیبت و اسرار خدا هو
و ارایسه ای صوفی بنوش باده که حاجت بر
قص و حالت نیست باده نوش ایله رقص و لقا
احتیاج یوقدر • مراد اسراره اطلاع عشق الهی
ایله متیسرا ولد یعنی بیاند • باده دن مراد عشق
الهی • لب عشق باید کزد و عالم فرد سازد •
مرد را • درد این معنی نباشد مرد می درد را •
بناله دزد سر خلق میدهد شاهی ناله ایله شها
خلقه باش اغریسن ویر برز کوی خویش بر آتش
که اهل محبت نیست انی کندی کو یکدن سوزیرا

2
یوسف از مصری سر به بیاید
از خانه بیرون آمده است
همان
وزن اینچون است
است انبار را مانند یهود
یوسف آن را که غریب بود

صحبت لایق دکلره مراد کند و سنی صحبت جانانه
 لایق کور مدکن اشعار در **ولایضا** ابرو
 من ستاب که دل در دره مند تست بندن ابرو
 چور سه که دل سنگ دره مند که تیری که خور
 ده امر **کمان** بلند تست شول تیری که یشم
 سنگ بلند کمانگند **کمان** ابرو مناسبتی ایلد
 مراد بندن اعراض ایتکه سنگ عاشقکم دیگه
 خطاب خدایه در اندن ترجمه طلب ایلر **آباد کشور**
که تویی شهر یاران ایاد در شول کشور که انک
 شهر یاری سنسن **ازاد بند** که گرفتار بند تست
 ازاد در بر بند که سنگ بند که گرفتار در خطا
 خدایه در که انک عشقی ایلد پراولان معمور در
 وانک محبتنه گرفتار اولان کسه ماسوقیند
 ازاد در زلفی **بتاب رفته** و ابر کوه زده بو کملی
 بر زلف و بور شمش قاش یعنی زلفک شویله
 و ابر وک بویله در **بیچاره** انکه صید **کمان**
کنند تست بیچاره اول کسه که سنگ کمان

این بیت را در
 دیوانه و بیچاره

و کند که صید **خطا** خدایه در زلفدن مراد
 اسرار الهیه در ابرودن مراد غیب هویتد
 بونله گرفتار اولان بیچاره در یعنی خلاص بولم
 چاره سی یوقدرای **واغظ این سخن** زنجاقول
 ماکجای **واغظ** بوسوز قنده یعنی سنگ سوز
 قنده و بزم سوز قنده **هنکام** بر شکن کزنده
هنکام بند تست **هنکام** پریشان ایلد
 زیرا سنگ بندک وقتی دکلره مراد عشاق
 قنده **واغظک** قدری اولمد یغن بیاندر **فرموده**
که شها **از این در کمینه** ایست بیوریش سنکه
 شاهی بو قیودن بر کمینه در **پیشند** بروی
 این **همه غم** **کو پیشند تست** انک اوزریند بو
 دکل غمی بکنه اگر سنگ مقبولک ایسه مراد
 بند لره چفا ایتک معقول دکل ایدکن اشعار
ولایضا **بازم خد نک غم زنی** بر ذال
 امد است **گرو** بر غمزه زینک خد نک کو کلم اوزره
 کلمشده یعنی ینه بر دلبره عاشق اولد **بازم**

باین لفظتک غم سی و زن ایچون
 وصل و قنق کرد سهو

مفعول فاعلا مفاعیل علا

ز عشق واقع **مشکل آمده است** کبر و بخت
 عشق در مشکل واقع کلمه شد بر دیگران
 کشیده **خدا نک بیلای خویش** کندینک بلا
 خدائی غیر یار و زره چکمشد **این نکته امر**
بسی در دل آمده است یار در ن بونکت بنم کو کلمه زیاده
 یعنی قتی کلمه شد که **خدا** ن زیاده متالم اولمش
 حاصل یعنی بود که یار بکا جفا اینمکن او توی
 غیر جفا ایدر **واله ویر** آنکو نگر **سجده بخراب**
ابرویی اول کسمه که بر بخراب **برو** محبوبه سجده
 ایلمدی **مرد** **شد** **ز قبله که** ناقابل آمده است
 قبله دن مرد و د اولدی زیرا ناقابل کلمه شد **مراد**
 عشق دن بی بهره اولانک قباحتن اظهار در
 بخراب ابرودن **مراد** **مرشد** در بعض نسخده
 بخراب ابرویت واقع اولمشد که بخراب ابرویه
 مضافه اولوقت معنی بویله اولور **اول کسمه**
 سنک بخرابه بکزر برو **سجده** ایلمد **بووجه**
 اوزریند ابرویت ده اولان تاء خطاب خدایه **ارجح**

این نکته امر است

عشق در مشکل واقع کلمه شد بر دیگران

عشق در مشکل واقع کلمه شد بر دیگران

راجعه نخل قلت کد ان کل و یاسمین برینت
 سنک نخل بکزر قلت کل و یاسمینک اب روینی
 د و کدی **یعنی** لطافتی از الایدی **تادر** کد ام اب
وهو حاصل آمده است **عجب** قتی اب و هواده
 حاصل کلمه شد **یعنی** پرورش بولمشد **مراد**
 قامت جانانی استغرا ایدر **نخل** خوما اغاجیده
شاه **بکوی عشق** **کر** **فتاده** **سنال** ای **شاه**
 اگر عشق کوینده **دوشمش** ایسک **یعنی** بلالره
 مبتلا اولدک **ایسه** **نال** **ایلمه** **پایت** **نار** **یده**
خود **در کل** **آمده است** **سنک** **ایاغک** **کندی**
کوزک **یاشندن** **بالجغه** **کلمه شد** **یعنی** بولایه
 سبب چشمک اولمشد **لب** **این** **دیده** **شوخ**
 میکشد دل **یکمند** **خواهی** **یک** **بکس** **دل** **نذهی**
دیده **ببند** **ولایضه** **خطش** **بکزد** **عارض**
هوش **برآمده است** **انک** **ماه** **بکزر** **عارضی**
اطرافنه **خط** **کلمه شد** **آری** **بنفشه** **باکل** **او خوش**
برآمدست **بلی** **بنفشه** **انک** **کلی** **ایله** **لطیف** **قوی**

مفعول فاعلا متفاعلا

کلمه شده • یعنی عذار نکه خط خوب واقع •
 اولمشده • بنفشه دن مراد خط در کلدن مراد
 عذار در دل سوی باغ میکشده **کان**
 بهار را کو کل بنی باغ جانند چکر زیر اقل بهار
 بر طرف **لاله سبزه** • دلکش بژامده است لاله
 کنار نکه لکش سبزه بتمشده • مراد بهار ک لطافت
 اشعار در خلی **عجب** • سیده رخی بر افروخته
 بر عجب خلی بتمش بر عجب رخی شعله المش چون
 سبزه • **خلیل** کز آتش بژامده است حضرت
 ابرهیمک سبزه سی کی که اتشدن ظاهر اولمشده
 • جانانک رخی حور تله آتشد و خطی لطافت
 سبزه تشبیه ایتمشده که گویا آتش ایچنده بتمشده
 نتم حضرت ابرهیمی آتد قری آتشد سبزه
 و کل بتمشده **هر شب** **بیاد** **حلسله** **زلف** **درمش**
 هر کجه آنک پریشان زلفی زنجیری یار ایل صداهم
 از درون مشوش بژامده است مشوش درون
 یوز آه کلمه شده • مراد اسرار الهیه نک خصوص چون

24
 همچون ابتدا یکی اهنک کثرتی اشعار در **شعاری**
 بعالم دیوانگی برارای شاهی دیوانه لك عالمند
 بر یاش کتور • یعنی دیوانه لکی مقرر بل چون کار بایان
 پری و ش بژامده است چونکه اش پرویش
 محبوبه لیه کلمه شده • یعنی چونکه خوبه عاشق
 اولمشسن **ولدا یضعا** **چو سبزه** • **ترت**
 از برك یاسمین برخاست چونکه سنک یاسمین
 پیرا غدن سبزه • تر قالدی • یعنی عذار کدن
 خط ظاهر اولدی هزار فتنه بقصد دل از کمین
 برخاست دل قصدینه کمیندن بیک فتنه قالدی
 • یعنی ظاهر اولدی • برك یاسمین مراد عذار
 • سبزه • تودن مراد خطار • مراد مشاهده جمالی
 قرب الهی زیاده اولوب عاشق قلبی عقل معاش
 قید لرنن خلاص ایتد و کن بیاندر • بوتاول سفنا
 تصوف اعتباری اوزره دکر • خطدن مراد جنب
 کبریا و قرب الهی در **خیال** **هانت** **چود** **رضیر**
 آوردلم چونکه سنک دهانک خیالی خاطر کتور

مفاعلاتن مفاعلاتن

زین احوال خود را
بوی از غایت و غایت
از غایت و غایت

خروش بخودی از عقل خورده بین برخاست خورده
بین عقلدن بخودلق خروشی قالقدی • یعنی ظاهرا
اولدی • مراد نکته دان عقل آنک دهانی فکرندن
متخیر اولدیغ اشعار در • دهاندن مراد سرغیب
الغیبه • خطاب خدایه در چو غنچه روی نمود از
نقاب زنگاری چونکه غنچه زنگاری نقابندن یوز
کوستردی ز بلبلان چمن ناله خیزن برخاست
چمن بلبلان خیزن ناله قالقدی یعنی ظاهر اولد
• مراد چونکه عشاق جمال معشوقی مشاهده
ایتدیلر • ناله و فغانه کلایر میگرد • بوسه تعانی
اعتباری اوزره در غفلت اولغیه بد و چشم تو
بیماه رشد چنان ترکس سنگ چشمک دورنده
ترکس انجیلین بیمار اولدیکه که تکیه زد بعصا وانکه
از زمین برخاست که عصایه طایند و آندن صکر
بودن قالقدی • چشمندن مراد ذاتدر • مراد صانع
نسبت مصنوعک وجودی حکم عده ایدیکن ندیا
• عصیانندن مراد سیتاندر • کشت بیمار که چون

25

چون چشم تو کرد در ترکس • شیوه اولشدن حال
و بیمار ماند چو مطرب از سخن شمع این غزل
بر خواند چونکه مطرب شاهینک سوزندن بوغز
او قدی ز ساکنان فلك بانک افرین برخاست
فلك ساکنانندن • یعنی ملایکدن تحسین اوار
قالقدی • مراد کندی شعری مدحیه ولیضحا
باطره • تو سنبیل شوریده حال چیست
سنگ طره ک ایله شوریده حال سنبیل زدر جانی که
ابروی تو نماید هلال چیست بر پرده که سنگ
ابروک کورینه هلال نه در • یعنی طره و ابرو ک
یاند سنبیل و هلالک قدری یوقدر • طره در مراد
اسوار الهیه در • ابرودن مراد غیب هویتدر •
خطاب خدایه در تابر درش طریقی کدایی گرفته
ام تا کما نوک قاپوسی اوزره کدالک طریقی طوتم
دانسته ام که سلطنت بی زوال چیست بلشکم
زوالس سلطنت نه در • درشده اولان ضمیر
غایب خدایه را جود که آنوک قیوسنگ کدالغی

مفسر فاعلا مفاعیل عالا

سلطنت با قیصر **دلا** دایم شکای کوی
 او باش **به حکم** آنکه دولت جاودان به **حالا**
توصل او قلکم عشوه **سید** هد فلک شمس انوک
 وصالیله بگا عشوه و بریر **یعنی** بنی الدایوب استبد
 وارا ایدر تاخت **خوابناک** مراد **رخسار** چیست
 عجب بنم خوابناک **تختک** فکرند ندر **یعنی** برامز
تختک مساعده سی و لوری **مراد** تختک شامش
 بیاند که فلکدن مساعده واراندن یوقدر **مرغان**
باغرا چون نسیمی کفایتست باغ مرغارینه چونکه برآید
 کافیدر **با کل** نبوی کین **همه غنچ** **دلا** چیست
 کله بود کلی کبر و نازند **مراد** بود که چونکه عشا
 مشاهده جمال ایلد قناعت ایدر لر خوب لر حسنتر
 مغرور اولوب نیچون بوقدر کبر و ناز و استغنا
 ایدر لر با **انکه** رفت **عمر** کرا نماید در غمش شونک
 بریکه عمر کرا نماید انوک غمیننه کیتدی روزی
نگفت که **شله** **ه** شوریده **حال** چیست بکون
 دیدیکه ای شوریده شاهی چالک ندر **مراد** خوب

نمون فعون فعون فعون

خوب رولرک کمال استغناسن بیاند **ولای** **ایضا**
صبا تازلف تو بویی نداشت صبا تا که سنگ
 زلفکدن بر راجحه طوتمدی **دلم** در جهان آرزویی
 نداشت کوکلم جهاند برارز و طوتمدی **مراد** سنگ
 غیری ید میل و محبت ایتمده دیمکر **جهان** هرگز
 آرنان زیان چو تو جهان دلبر لردن هرگز سنجیلر
چفا پیشه و تندخویی نداشت بر ظالم و بدخوی
 طوتمدی **مراد** سنجیلرین ظالم و بدخوی دلبر
 کلمدی دیمکر بهار آمد و هیچ بلبل نماند بهار کله
 و هیچ بلبل قالمدی که پیش کلی گفت کویی نداشت
 که بر کل قنده بر مصاحب طوتمدی **دلم** کز جفای
کسی خسته بود بنم کوکلم بر کمسنک جفا سندن
 مجروح ایدی **کسیدن** مراد دلبر در سر سبزه و ظرف
جویی نداشت سبزه و ظرف جوی هوسنی طوتمدی
مراد عشق ایلر یا مال اولان عاشق جانان دن غیر
 میل ایتمزد دیمکر **بنا کام** **شاه** برفت از درت
شاه بالضروری سنک قابو کدن کیتدی که پیش تو

هیچ آب رویی نداشت زیرا سنگ فتنه هیچ
 بر عزت طوتمدی • مراد عزت و حرست اولین یک
 ترکی کشیده لایه ایدیکن بیانده **والایضی**
وقتی دِل اواره در آن کوکذری داشت بروقت
 اواره دل اول محله ده کذر طوتمدی با غمزه •
 جادوی تو پنهان نظری داشت جاد و غمزه که
 پنهان بر نظر طوتمدی • طو ترایدی معناسنه دخی
 جائز در کفنی که خبر دوست شنیدی چه شدن
 حال ایتدک که دوست خبرن اشدک سنگ
 حالک ناولدی اینها ز کسی پرسید که از خود خبر
 داشت بونلری شول کسه دن سوال ایله که کندو
 سندن بر خبر طوتمدی • دوستدن مراد خدا در که
 انوک خبری استماع ایتدیکندن بیهوش اولمشد
 دل ناو مک **مزگان** ترا سینه سپر کرد دل
 سنگ **مزگانک** ناوکنه سینه سفی سپر ایلد **پیکان**
 تو چون باد دل مجروح سری داشت سنگ **پیکا**
 نک مجروح کوکل ایله چونکه بر سر طوتمدی • یعنی

این بیت در مثنوی
 در مثنوی در مثنوی

یعنی اولدن براشنا لغی و ارایدی • زیرا بنجه کوه دل
 27 مجروح ایشمشدر • مزگانن مراد صفت جلال
 اثرید که دل عاشقی تربیه ایله خطاب خدایه در
 زاهد **بِهواء حرم از کوی تو شد** دور زاهد کعبه
 شریف محبتی ایله سنگ کویدکن دور اولد • شد
 بوند رفت معناسنه دخی جایز در خود کوی تو
 در روضه فردوس دری داشت سنگ کویدکن
 خود فردوس روضه سینه بر قبو طو ترایدی • یعنی
 کویدکن آکاوار بر قبو و ارایدی • خطاب خدایه
 کویدکن مراد جناب قدسدر • آکا و صول بولان خود
 فردوس با غمزه سینه دخی و صول بولور **بد**
 زائر کوی تو از کعبه گذشت • سر کوی تو کجا کعبه کجا
صد چاک شد از دست فراق دل شاهی شاهیند
 کوکل سنگ فراقک الذدن یوز چاک اولدی لایکی
 چون لاله که از داغ تو خونین جگری داشت
 زیرا سنگ طاغکن بر خونین جگر طوتمدی • خطاب
 خدایه در • چون لاله نک معنی سی مصرع اوله قید اولد

آقا مصروف اولوق روشن اولد یفندن اوتورئ
 وکله لفظی بوکافینه درولما یضعا روش
 از رخ تو بزم کدایان چراغ داشت دون یکجه
 سنک رخکدن کدالربزمی چراغ طوتدی • یعنی چراغ
 اصلا احتیاج قالمدی وز دیدن توردیده کلستان
 و باغ داشت سخی کورسکدن کوز کلستان و باغ طوتدی
 یعنی بونلره احتیاج قالمدی • خطاب خدایه در
 هر جلوه که شاهنده داشت بر فلک هر جلوه
 یکه ماه شاهد فلک اوزره طوتدی دل با فروغ
 روی تو زانها فراغ داشت دل سنک یوزک فرو
 غی ایله انلردن فراغ واستغنا طوتدی • خطاب خدایه
 در که انک جمالی شاهده ایدن جمیع نسنردن
 فراغت ایدر باشام طره تو نهان بود کار دل سنک
 سیاه طره ک ایله کوکلمک ابشی نهان اولدی • یعنی عشق
 فاش اولمشدک آن روی دلفروز مرار چراغ داشت
 اولد لفرور روی بنی چراغ اوزره طوتدی • یعنی
 سترنی فاش ایلدی • خطاب خدایه در چون سبزه

این بیت در
 دیوانه بهار

28 سبزه و گلست ز هجرت بخاک خون سنک فراقدن
 سبزه و گل کبیدر خاک و خون ایچنده آن دل که ذوق
 و سبزه و گل در داغ داشت اول دل که سبزه و
 گل ذوقی دماغده طوتدی • یعنی وصاله
 استید وارا اولان عاشق شمدی فراقدن خاک
 و خون ایچنده در • خطاب خدایه در • هجر فراق
 معناسنه در • ایله اولان تا حریفی خطاب ایچوند
 مصراع اولده اولان کل لفظی بالحق معناسنه
 چون لاله چاک شد دل شهابشور عشق
 عشق حواری ایله شاهینک کوکلی لاله کی چاک
 اولدی که از گلشن زمانه بسی درد و داغ داشت
 زیرا زمانه کلشندن چوق درد و داغ طوتدی اول
 سبیدن بو حاله گرفتار اولدی • ولایضا
 کر میسوز دلم این آه درد الود چلیست
 اگر اتش عشق ایله کوکلم یا نهزایسه بود در لواه ند
 آتشی کر نیست در کاشانه چندین دود چلیست
 اگر خانه ده اتش یوق ایسه بو قدر تو تون ند

سبیل

مراد آه درد ناک عشقه دلالت اید یکن اشعار در
 نتم دود آتشک وجودینه علامتد لب بر شمع
 نه رفت از کذا را قشیدل دوش • آن دور که از
 سوز چکر بر شرم گرفت عاقبت چون روی درنا
 بود دارد بود ما چونکه بزم وجود مز عاقبت عده
 یوز طوتر هر دم از اندیشه بود و غم نابود چیست
 هر دم بواو لمق فکری و او لمق غمی نه در • یعنی
 دنیا ناک وجود و غمی ایچون نیه غمناک اولور
 لب بهست و نیست مرغان صفر خوش دل باش
 • که نیستیست سرخجام هر کمال که هست ناو کس
 غمزه هر کس راست ما را هم رسد اول غمزه ناو
 هر کسه ایچوندر بزه دخی ایریشور چون سقد
 کشت روزی فکر دیر زود چیست چونکه رزق
 سقد اولدی کچ و تیز فکری ندر • ناو که غمزه دن
 مراد اثر نظر در • مراد قیاضک فیض عامندن
 کند و سی دخی امید لندکن بیاند کرند از بهر ریاضیه
 این خرقة را اگر بو خرقة ریادن او توری کیمش کل

29 دکل ایسک زاهد خود بین بکوا این قلب رواند
 چیست ای خود بین زاهد بویوزی صوا نمش قلب
 نه دردی • یعنی نیچون فعلک کسوتکه مناسب دکل
 دی یکشبای آرام جان زان زلف سرکش باز پی
 ای آرام جان بر کچه اول سرکش زلفکلن کیر و
 صور کز پریشانی دلها اخوت بمقصود چیست
 که کوکلر پریشانلغدن آخر سنک مقصود کندن
 • زلفدن مراد ظلمت کوند که دلرک پریشانلغدن
 سنبدر • خطا خدایه در تحت شها و تعظیم رقیبان
 تابکی شله یه محنت و رقیبانه تعظیم نیجیدک
 قچند دق بند کاینم این یکی مقبول و آن مردود
 چیست بنده لوز بوبری مقبول اول بری مردوند
 • یعنی بو حاله سبب ندر • بو وجه دخی جایز در
 بوبری مقبول و اول بری مردود ندر • حاصل سعی
 جانانلن انصاف طلبدر • و له ایضاً چشم
 ستمکرت که به خون در کیمین نشست سنک ظالم
 چشمک که قان دو کیمکه بو صوره او تور کیمینی

مفعول فاعل انصاف فاعل

کشیده در زره مردان دین نشست کویا بر تیغی عریان
 ایلمش دین مرد لرینک یولنده اوتوردی • یعنی
 انلرک هلاکنه قصد ایتدی • خطاب محبوب
 بجایزه در باروی اتشین چو کذشتی بی بوستان
 قمر موزی یوزک ایلد چونکه بوستان او غرادرک
 کل را از آن فعال عرق برجین نشست انفعال
 کلک الی اوزرینه عرق اوتوردی • یعنی زیاده
 حیا سندن درلدی سرو شهیکه خواسته بود
 از چمن بنار سرو سهیکه ناز و تفاخر ایلد چمنه قالمش
 ایدی چون دیک شکل قدر ترا بر زمین نشست چونکه
 سنک قدک شکلی کوردی برا اوزرینه اوتوردی
 یعنی حیا سندن پنهان اولدی • خطاب خدایه و لوق
 روشندل جمیع اشیا انک قنده شی دکلر •
 پیش رفتار تو پابرنگرفت از خجالت • سرو سرکش
 بنار قدر قاست برخاست چون لاله داغ دار چنجا
 ز خط یار جهان خلقی لاله کی داغ لیه یارک خطند
 کان سبزه بر کنار کل و یاسمین نشست که اولدی

سبزه بر کنار کل و یاسمین نشست که اولدی

30 سبزه کل و یاسمین کناری اوزره اوتوردی • یعنی
 دیو • مراد بود که عذار جانانکه خطا شویله خوب
 کلدی که عالم خلقی انک عاشقی اولدیله • سبزه دن
 مراد خطیده کل و یاسمین مراد عذاریده • داغ دار
 مضاف اولوق جایز دکلر در خون نشست شهن
 مسکین ز عشق تو مسکین شاه سنک عشق
 قان ایچند اوتوردی • یعنی خونه عرق اولدی بیچاره
 چونکه بی تو نشست این چنین نشست بیچاره
 چونکه سلسله اوتوردی بویله اوتوردی • مراد فراق
 واقع اولان مشکل واقع سن بیاندر بعضی نسخده
 بی تو بریند با تو واقع اولمشده • معنی بی بویله اوتوردی
 بیچاره چونکه سنکله اوتوردی بویله اوتوردی • یعنی
 سنک عشقک سبویله بویله گرفتار اولدی • خطا
 خدایه اولوق روشندل و لایضما • خط
 سبزه بر اطراف یاسمین انداخت سنک خطک
 یاسمین اطراف اوزرینه سبزه آتد که خون که در
 جگر نافت هاء چین انداخت نه خون که چین نافت

معنی فاعل مضاف علی

لورینک جگرینه اندک • مراد زیبا عذار که رعنا
 خط ظاهر اولد یغندن رشکدن چین نافرینک
 جگری خون اولد دیمکدر • خط ذکرند صنعت
 تجرید وارد در • زیرا سبزه دن مراد خطدر • نتم
 بومصر اعدا واقع اولمشدر • کنون که بر کف کل
 جام یاده • صافست دلم که داشت تمنای
 خاک بوش درت کوکلم که سنک قاپوک خاک
 بوسی تمنایلدک بعاقبت سخن خویش بر زمین
 انداخت عاقبت کند و سوزنی بر اوزریند اندک •
 یعنی سوز و ضایع اولوب مراد حاصل اولدی
 باحتیاط قلم نذر لا که طره • یار راه عشقه
 احتیاط ایله قلم قوای دل زیرایار که طره سی
 کمند حادثه در راه عقل و دین انداخت عقل
 و دین راهنه حادثه وقتنه کمندی اندک • مراد
 بود که عشق مجازیه زیاده حذر اوزره اولوب
 کوک تا که عقل و دینه آندن ضرر و نقصان
 ایرشمیه در افتاب ستم کو بسوختم چه کنم ظلم

مراد زیبا عذار که رعنا
 خط ظاهر اولد یغندن رشکدن چین نافرینک
 جگری خون اولد دیمکدر • خط ذکرند صنعت
 تجرید وارد در • زیرا سبزه دن مراد خطدر • نتم
 بومصر اعدا واقع اولمشدر • کنون که بر کف کل
 جام یاده • صافست دلم که داشت تمنای
 خاک بوش درت کوکلم که سنک قاپوک خاک
 بوسی تمنایلدک بعاقبت سخن خویش بر زمین
 انداخت عاقبت کند و سوزنی بر اوزریند اندک •
 یعنی سوز و ضایع اولوب مراد حاصل اولدی
 باحتیاط قلم نذر لا که طره • یار راه عشقه
 احتیاط ایله قلم قوای دل زیرایار که طره سی
 کمند حادثه در راه عقل و دین انداخت عقل
 و دین راهنه حادثه وقتنه کمندی اندک • مراد
 بود که عشق مجازیه زیاده حذر اوزره اولوب
 کوک تا که عقل و دینه آندن ضرر و نقصان
 ایرشمیه در افتاب ستم کو بسوختم چه کنم ظلم

31 ظلم افتابندن اگر یاند نیلیم چو نخت شاید براحوال
 من چنین انداخت چونکه طالع سایه می بنم احوال
 اوزرینه بونجیلین اندی • مراد بود که کیشی به •
 هر نه نخت ایریشور سه انی کندی طالعند بیل
 تا که لطف الهیدان محروم قالمیه بعشق تیر بلارا
 نشان شد • عشقه شاهی بلا تیر نه نشان اولد
 ز سیر که سنک ملاست بدان و این انداخت زیاده که
 اگا و بوکا ملاست سنکی اندی • مراد کسیه طعن
 و سلامت ایتمک معقول دکل ایدین بیاندروله
 ایضاً خلق راد لها کباب از چشم پر خون
 منست خلقک کوکلری بنم پر خون چشمندن
 کبابدر • یعنی بنم بو خالنه زیاده تر حوا ایدر از جگر
 صد پاره باشک جگر کون منست جگر دن یوز
 پاره بنم جگر رنگلی کوزم یاشیله در • یعنی چشمندن
 قانی یاش ایله جگر پاره لری کلور خاک ان ره خون
 ابی زدم لیکن هنوز اول یولک خاکنی قان ایله
 صولادم لیکن هنوز شرمسارم زانکه خاک او

خست
 ریزشک است برین

خست

بِرَازْخُونِ مَنْسِت شَرَسارم زبیرا انک خاکی
 بنم قائمکن یکدم • مراد خدایه لایق اولان طاعت
 حقنی ادا ایتکه قادر د کلم دیمکدر **مترنکشا دم**
جراحت نامها سینه راسینه جراحت نامترنک
 مهرینی اچمد • یعنی سترنی کمسیه فاش ایتدم
 زانکه عنوان دیرون بیرون احوال منست
 زیرا احوال بیرونم درونک عنوانده • یعنی نشا
 مراد قلبه اولان عشق و حالت ظاهرده اولان
 احوال دن معلوم اولور دیمکدر • عنوان سرنام
 و نامه نشانیده کارم از تشویش عقل **مد به جا**
ساقی کجاست ایشم عقل و تشویشدن جانکده
 • یعنی زیاده مضطرب اولدم • ساقی قند در •
 تابی **رند** **مرفوم** کان رسم قانون منست تاکدر **رند**
 اردنجه کیدم • زیرا اول بنم عادت و قانونمدر • مراد
 عقل معاشک فساددن خلاص عشق الهی ایلد
 میسر اولدیغن بیاندر • ساقیدن مراد مرشد در
 رند لکدن مراد عاشققلده **سنگ** طفلان **خورد**

در بنده
 در بنده

32 **خورد** **شک** **سالاها** **دکوی** **تو** **شاهی** **نچه** **ییلر** **سنگ**
 کویکده طفلار طاشنی یکد **تایبازی** **یک** **رهش** **کفتی** **که**
مجنون منست **تالطیفه** **ایله** **اکابر** **کره** **دیدک** **بنم**
مجنونمدر • یعنی **نچون** **اوررسن** **وقو** **وارسن** **مراد**
عشق **ایچنده** **چوق** **طعن** **وملاست** **ایشندن** **بیانده**
ولدا **ایضا** **خط** **بر لاله** **ترمشک** **جین**
ریخت **سنگ** **خطک** **لاله** **ترا** **وزره** **چین** **مشکی**
 دوکدی بنفشه **بر کنار** **یاسمین** **ریخت** **کویا** **یاسمین**
 کنارینه بنفشه دوکدی • **لاله** **تردن** **مراد** **عذار**
 در • **مشکین** **چیندن** **مراد** **خطار** • **بونده** **صنعت**
تجرید **وارد** **در** **صبا** **کردی** **که** **بردار** **آستانست**
صبا **شول** **غبار** **یکه** **سنگ** **استانکدن** **التد** **عرو**
غنچه **راد** **راستین** **ریخت** **غنچه** **کلنک** **یکه** **دو** **کد**
 که انوک ایلد خوشبوی اولدی • **خطاب** **خدایه**
 در که جمیع لطیف نسنه لواندن **بر اثر** **در** **یشوختی**
ابرویت **زیبا** **کمانیست** **شو** **خلقه** **سنگ** **ابروک**
بر **زیبا** **کماندر** **که** **چشم** **خون** **خلقی** **زان** **کمین** **ریخت**

سفا علین مفاعیلین فعون

بشوخی

که سنگ چشمک بر خلقک یعنی برای خلق
 قانی اول کمیندن رو کردی • کمین دخی بونده پو
 معناسنه در • ابرودن مراد بونغب هویته
 و چشمک مراد ذات اولق سمکنده کل از شوخی
 همی نزد بارخت لاف کل کوستا خلقندن
 سنگ رخک ایلد لاف آوردی • یعنی بنداخی
 سنگ رخک بکزر مرید ایدی چو دید از شرم
 رویت بر زمین ریخت چونکه سنگ رخکی گورد
 سنگ یوزک شرمندن یراوزره دوکلک • مراد
 مصنوع صانع نسبت بی وجود اید و کن بیانده
 شراب عاشقی تا خوردن عاشق شرابی تاک
 شاهی نوش ایلدی ز همت جرعه بر چرخ برین
 ریخت همتندن جرعه بلند فلک اوزره دوکدی
 • یعنی عشق الهی سبيله بلند همت اولوب قدری
 فلکدن عالی اولدی ولایضا • سروی از
 باغ ارم شاید برین خاک انداخت ارم باغندن
 بر سرو بو خاک اوزره سایه آند • یعنی بو عالم کلدی

این بیت از دیوانه
 بهارستان است

که بد تیغ مره در هر جگری خاک انداخت که مره تیغ ایلد
 هر جگرده چاک آندی • یعنی چوق عاشقک جگرنی
 چاک ایلدی • سرودن مراد محبوب اولق روشنک
 مرشد اولمقدن باغ ارمندن مراد بونده جنتدر •
 چند کاهی دلم از داغ بتان این بود بر نیجه وقت
 کوکلم خوبلرداغندن این اید • باز عشق آسود این
 شعله خاشاک انداخت کرو عشق کلدی و بوی
 خاشاک آندی • مراد عشق سبيله دردمو آلمه
 ایرشد و کن بیانده • شعله دن مراد کوکلی در
 تشبیه طریقی ایلد عظم از بادیه عشق تو بی می یاد
 عقل با که سنگ عشقک صحراسنک بر خوف ویر
 ایدی همت ریخت درین راه خطرناک انداخت
 همت اسبابی بو خطرناک بود آندی • یعنی عشق
 سلوک اینمکه همت و اهتمام لازمه • راه خطر
 ناکدن مراد راه عشقده لب شیر در بادیه عشق
 تور و بیه شود • اه ازین راه که در روی خطری
 نیست که نیست هم از رشک خط و غارض

رنگین تو بود دو کلی سنگ خطک و رنگین عارضه
 رشکدن اولدی چمن اوراق کل و سبزه که برخاک
 انداخت چمن کل و سبزه اوراقی که خاکه آتک خطا
 جانانه در شیشه آن سهم سعادت که نشان میدهد
 ای شاه اول سهم سعادت که نشان ویر دیر ناو
 بود که آن غمزه غمزه ای پاک انداخت بر ناوک ایدی که
 اول بی پاک غمزه آتک فلکه تاثیرات وارد که
 بر نه سهم سعادت و بر نه سهم سلطان و بر نه سهم
 عدالت دیر لر سهم تیر معناسنه کلور اما بوند
 اول مراد دکلر لیکن ناوک مناسبتی ایلر خوب
 واقع اولمشده مراد خدای تعالی لطفی ایلر اولن
 نظری سهم سعادت تشبیه اتدوکن بیاند و ایضا
 عمر بگذشت و دلم جز عاشقی کاری نیافت
 عمر کچدی و کوکله عاشق لادن غیری برایش بولمک
 چشم یاری داشت از یاران ولی یاری نیافت
 یاران دن یارلق اسید طودی اما بر یار بولمک یعنی
 یار صادق یوقدر لب ای کما زیار نشان سبطی

غمزه بباکر خشت

سهم

چشم امید بماند

34 یار کجا است • هم یارند ولی یار وفادار کجا است
 ای دل از کوفتش بپر سرمایه درد و نیاز ای دل تو
 محله سندن درد و نیاز سرمایه سفالت کین متکا
 کاسند انجا هیچ بازاری نیافت زیر ابوکاسد
 و اعتبار سز متاع هیچ بازار و بها بولمک مراد
 محبوب لر قنده مقبول اولان سیم و زرا ایدوکن
 بیاند • و نیاز مقبول دکل ایدوکن عیانه تاصبا
 زلفش برای صید دلها باز کرد تا که صبا آنوک زلفی
 کوکله صید ایچون آچدک ان کمند فتنه را چون
 من گرفتاری نیافت اول کمندینه بخیلین بر گرفتار
 بولمک • صبا دن مراد فضل الهیدر • زلفدن مراد •
 اسرار الهیه در سالها دل چون صبا طوف ریاض
 دهر کرد نیجه ییلر کوکل صبا کی زمانه باغچه لری
 طواف و دور ایلدی در فضای او کلی گرفتاری
 نیافت آنوک صخراسنده اگر بر کل بولدی ایسه بر
 خار سز بولمک • مراد نیک و بد بری بری ایلر ایدوکن
 بیاند لب درین چمن کل بخار کس نجیداری •

جراغ مصطفوی با شرار بولهبیست **شاه**
 از یاران خود در کج تنهایی **بساخت** شاه کندی
 یارانند فراغت آید و ب تنهایی بوجا غده قن
 ایله زانکه با هر کس غم دل گفت غم خواری نیافت
 زیرا هر کسیه کو کلی غمی دید و بر غم خواری بولهد
 • مراد خلق عالم حددن زیاده بی وفا ایدکن اشعا
 • غم خواری با رضادق معناسنه در دست ازان
 تنهایی و ملک خوبی شد هوس مارا • که روزی
 چند نشناسیم ما کس را و کس مارا **ولایضا**
 مرا که با تو روی **همدی نیست** بکا اگر سنگ
 همد ملک بجالی یوق ایسه کدایان را **بسلطان**
محری نیست کدالرک سلطان ایله بحر ملکی یوقد
 • خطاب خدایه در که انوک و صفا کند و سنه لایق
 کورفر • روی بونده بجال معناسنه در ز عشقت
 درد و غم در دل بسی **هست** سنگ عشق کدن
 کو کلمه درد و غم جو قدر باقبال تو امر زینها کی
 نیست سنگ دولتک ایله بونلردن نقصانم یوقد

بسیار از اینها در این کتاب است

35 یوقدر • خطاب خدایه اولوق روشنند • بوجه
 دخی جایز در که سنگ دولتک بونلردن نقصان
 یوقدر • با قبالة اولان باقی معناسنه در پر پر
 اساندان مد در لطافت اول مد لطافت پری بکر
 رقیبش نیز چندان آدی نیست آنک رقیب دخی
 اول قدر ادسی دکلره • یعنی رقیب شیطان بکر
 کسیر اکین امید نشکفت بو بوستانه بر کمسنه
 اسیدی کلینی اچلمدک درین بستان که جای خوبی
 نیست زیرا آخر ملک پری دکلره • درین بستانک
 معناسی مصراع اوله قید اولندی سهولت معنا
 ایچون • مراد دنیا جای سرور دکل اید یکن بیاند
 خط جانان بد کین برخاست **شها** جانانک خطی
 انتقاسه قالقد ای **شها** به غم بنشین که جای
 بی غمی نیست غم ایله او تور که غم سزلوق پری
 دکلره • یعنی غم کین اولوق کرک • مراد حسنی نه
 مغرور اولن دلبره تو بخدر کند یسنه خطا طریقی
 ایله **ولایضا** • امروزه نسیم سخن بوی

مفعول منفا علی منفا علی

دکر داشت نسیم سحر بکون بر غیری رایحه طوبی
 کوی کنگر خاک سرکوی دکر داشت دیر سو
 که بر غیری محل طرفدان کز طوتدی • مراد فضل
 الهیدن نفخه جدید ایرشد کن بیاند • کویان
 مراد جناب قدس • بویان • مراد نفخه در سایه کنگر
 یک روی چنین وان کل رعنا بز بویله یکدل
 ویکرویز واول رعنا کل افسوس کن از هر طرفی
 روی دکر داشت حیف که هر بر طرفدان بر غیری
 یوز طوتدی • مراد دلبرک و فاسزلغن بیاند
 کل رعنا کل قحیدر که ایچروسی قزل طشره سی
 صارودر دی مرد و ازان ذوق که در کفشت
 دشنام دون اول ذوقدان اولاد که دشنام
 ایتمکه باماش سخن بود و نظر سوی دکر داشت
 انوک سوزی بزه اید و نظری بر غیری جانب طوتدی
 • بووجه دخی جائز در • آنوک سوزی بزم ایل
 ایل • مراد جانانک کند و سنه نهانی اولان لطفی
 بیاند خوش وقت کسی مو شمع نوروز که چون کل

این بیت در
 دیوانه

36 خوش و قدر شول کسه نوروز زمانیکه کل کی
 هر روز شرابی و لبجوی دکر داشت هر کوز بر شتر
 و بر اریق کناری طوتدی • شرابدن مراد عشق
 الهید • و لبجویان مراد توحید در حاصل معنا
 سعادت شول کمسبه که بونلره مشغول اول
 دیمکده • وقت مضاف اولوق جائز در • اولوقت
 معنی بویله اولور • خوشدر اول کمسنه نک وقتی
 بعضی نسخه شراب یرینه شراب واقع اولمشد
 لیکن اولی ورو شدند • زیرا کله هم شراب و هم
 لبجوی بولنور • و مصراع اوله خود چون کل
 دیمشد • و کل شراب جاسی الالمغی بوبیت روشن
 ایدر تک کنون که در کف کل جام باده • صافست
 • به صد هزار زبان بلبش ذرا و صافست •
 شاه تماشای مر عید نیامد شاهی ماه عید
 تماشا سنه کلمه بچاره • نظردر رخ ابروی دکر
 داشت بچاره بر غیری خم ابرویه نظر طوتدی •
 معنی ظاهری اوزره مراد بر محبوبه عاشق اولدی

دیمکره معنی تصوفیسی اوزره مراد قرب الهی
سببیله مصنوعه مقید اولدی دیمکره و لایفه
کسیکه عاشق روی تو شد به باغ ندرفت
برکسه که سنگ یوزو که عاشق اولدی باغ کیمکه
هوای کوی تواس هرگز آزد باغ نرفت سنگ
کو یک محبتی هرگز آنک دماغندن کیمدی لب
خلوت کزیده را بتماشا چه حاجتست چون کوی
دوست هست به صحرای حاجتست دلی که با تو
بغو غای عاشقی خو کرد بر کو کل که سنگ ایله شقاق
غو غاسنی خوا یلدی یعنی معنار اولد که ز کوی
تفرقه درکوشه فراق ندرفت تفرقه و بلا کویند
فراق و حضور کوشه سینه کیمکه خطاب خدایه
درکه آغا عاشق اولان دنیا حضورندن فراغت
ایدوب عشق و ریاضت بلا سینه صبر الیرچولاله
دل قی الوده راز نر اتش شرابه بولا شمش خرقه
لاله کی آتیه اوردم کز آب دیده بشستم بسی
و باغ ندرفت زیرا کوز یاشندن چوق یودم و داغ

311
وداغ کیمدک • داغ بوندک لگه معنا سنه در • مراد کنایه
ایله الوده اولمش وجود نک پاک اولمشق طلبدر
عشق الهید • زلفدن مراد بوندک وجودیدر آتشدن
مراد عشق الهید • دلا بسوز چوسو زای زلف او
داری یان ای کوکل چونکا آنوک زلفی سوداسنی
طو تر سن کسی به خانۀ تاریک بی چراغ ندر رفت
زیرا بر کمنه تاریک خانۀ چراغ غیز کیمدک •
زلفدن مراد اسرار الهید در که آنوک خصوصاً چون
ریاضت و عشق آتشنه تحمل لازمندر نرفت ناله
شکایت بگفت و کوئی رقیب رقیبک گفت کوسیله
شاهینک ناله سی کیمدی غزل سیرای بلبل به
بانک زاغ نرفت زاغ او از یله بلبلک غزل سیرای
کیمدک • یعنی تر نمدن فراغت ایتدک • رقیبدن مراد
شیطان اولوق روشنند • مراد شیطانک و سو
سی سبیله عشق الهیدن فراغت ایتد یکن بیاندر
وله ایضا • کدام عشوه که در چشم برخمار
تو نیست قنغی عشوه در که سنک مست چشمکده

یو قدر کدام فتنه که در زلف تابدار تو نیست قنی
 فتنه در که سنگ تابدار زلف که یو قدر چشیدن
 مراد ذات باریدر پر خمارا و لمسی تاثیرات اعتبار
 در زیر هیچ بر تاثیر یو قدر که آندن ظهور بولیه
 زلفدن مراد ظلمت کوند که هیچ بر فتنه یو قدر که
 انده اولیه تابدارا و لمسی آندن صعوبت ایلد
 خلاص اولد یغیدر تابدار بو کلمی معناسنه ک
 خطاب باری تعالیه در درون سینه ز داغ
 کهن نشان چستن سینه ایچنده اسکی داغلا
 نشان استده بهیج گوشه ندیده که یادگار تو
 نیست هیچ گوشه کورسد مکه انده سنگ یادگار
 اولیه خطاب خدایه در داغ کهندن مراد رو
 از لاله اولان عشق و محبت نشانلریدر هوای
 عشق چو کر دی دلا بزو ز نخست ای کوکل اول
 کوند چونکه عشق آرزو سنی ایلد که هزار بار بگفتم
 مکن که کار تو نیست بیک کوزه دیدم که ایلد که
 سنگ ایشک دکلد یعنی قادر اولماز سنی مراد

مراد عشقک صعوبتی بیاندرد لا عنان ارادت
 بدست دوست سپارای کوکل ارادت عنانی
 دوستک الله تسلیم ایلد درین مقام که کاری
 باختیار تو نیست بو مقامه زیر ابرایش سنگ
 اختیار که دکلد دوستدن مراد خدا در که
 جمیع امور آنک دست قدر تنده در درین
 مقامدن مراد دنیا در رب سیر سپهر دور قمر راجه
 اختیار در کرد شد بر حسب اختیار دوست
 اگر چه در زره عشق تو خاک شد شهاب اگر چه
 شاه سنگ عشقک یولنده خاک اولد هنوز
 بر دل آزرده اش غبار تو نیست هنوز انوک
 آزرده و مجروح کوکل اوزره سنوک غبارک
 یو قدر یعنی سندن مغبر ورنجیده دکلد
 غبار بوند بمحضورلق معناسنه در اما خاکه
 نسبت تمام یرنده در خطاب خدایه در رب
 عاشق انست که باشد براد دل دوست جان
 فشانده برادی که مراد دل دوست و لا یضای

مفا عنان فعلان مفا عنان فعلان

منم زد شبت تو پابسته در کهند ارادت
 بنم که سنگ الکن ارادت کمندینه پابسته
 اولمش به پیش تو سر تسلیم بر زمین عبادت
 سنگ او کلاه تسلیم باشم عبادت یری اوزرینه
 در **خطاب خدایه در بذر عشق خوشم با خیا**
دوست که که عشق در دهنه دوستک خیالی
ایله خوشه زیراگاه نگاه قدم بر پرشش مائی
 نه در شرم عیادت عیادت عادت ایله بزی
 صور مغه قدم قور **عیادت خسته نک خاطرین**
 صور مقدر **دوستدن مراد باری تعالیدر که**
 آنوک خیالی ایله جمیع غمدن خلاص میتس اولور چه
 سید هد کواهی **رو چشم یار بخونم یارک ایکی چشمی**
 بنم خونم یعنی هلاکه نه طانقلق ویریرلر **نشون**
 زیستان به هیچ روی شهادت چونکه هیچ بر
 وجد ایله مستلردن سموعد دکلره **یاردن**
 مراد بوند محبوب مجازید **مراخذ نک تو در دل**
 نشان نخت بلند است سنگ خد نک بنم کو کلمه

در این بیت و در این بیت و در این بیت
 در این بیت و در این بیت و در این بیت
 در این بیت و در این بیت و در این بیت

نخت بلند نشانیدر **مکو بظالع من بوده است ستم**
 سعادت و ارایسه سهم سعادت بنم طالع اولمش
مراد خدا نک محبتی تیری سهم سعادت ایدین
 بیاند سهم سعادت ایسه ناید و کن یوقروده
 بیان اولمشدر که **غزلک مطلق بودر** سروی
 از باغ ارم سایه برین خاک انداخت **یکی صد است**
تمنای عشق در سر شاهی نک باشند عشق
 تمنای برسی یوزدر **بیا که شوق فرون است**
و اتحاد زیادت کل که شوقی فروندر و اتحاد محبت
 زیاده در **خطاب خدایه در که اندن مشاهده**
 جمال طلب ایدر **ولایضه** مراد **عشق بر تو**
مانده است بکا عشق ایچند بر صحت اسیدی
 قالمشدر **ز سودای بتان سودی مانده است**
 محبوبلرک سودا سندن بر فایده قالمشدر **مراد**
 عشق مجازی ضرر محض ایدین اشعار در
 لب فکر به بود خودای دل زدری دین کن
 درد عاشق نه شود به **مداوای حکیم دلمورفتست**

نفا عین نفا عین نفا عین
 بهیوری
 صحت نفا عین

39

واهی مانند برجای کوکلم کیمشده ویزنده برآه قالمش
 ازان اتش بجزدودی نمائند است اول تشدن
 بردودون غیری نسنه قالمشده مراد عاشق
 بی دل اید وکن بیاندردودتوئن سنا سنده در
 سرآمد روز عیش و یار کارش عیش کونی باشد
 کلدی و آنوک یاد کاری یعنی آنوک بدی بجزدلوق
 می الودی نمائند است شرابه بولشمش بردلقدن
 غیری قالمشده طیب از شاعنان بر تافت کونی
 طیب بزودن عنانی چویرد یعنی علاجلدن فراغت
 ایلدی دیرسن که هیچ امید به بودی نمائند است
 که هیچ بر صحت امید قالمشده کویی مصراع
 ثانیه مصر و قدر لب سربالینم زدره هجرتزدیک
 امده است کوز سربالین من شرمند بر خیزد
 طیب بکش تیغ بلادر خون شاهینک خونند
 یعنی هلاکنه بلا تیغی چک کز اینش بکش مقصود
 نمائند است زیرا آنک بوندن زیاده یعنی بوندن
 غیری بر مقصودی قالمشده مراد خدادن

دن تیغ عشق ایلد کندینک هلاکن طلبه شهادت
 سبی ایلد وصاله وصول بولمقدن اوتوری
 ولد ایضا مر اسرست که بر خاک استانده
 اوست بنم بر سرم وارد که آنوک استانده سنک
 خاکی اوزده در چو تیر غمزه زند جان و دل نشانده
 اوست چونکه غمزه تیری اوره جان و دل آنوک
 نشانده سید مراد خدادن کلن درد و آلمه جان
 و دلدن رضا اظهار ایتدیکن بیاند شب دراز
 چه پرشی که چلیست حالت شمع شب درازده
 نه صور رسک که شمعک حالتی ندر دلیل تو
 دلش رنگ عاشقانه اوست عاشقانه رنگی
 آنوک کوکله دلیلده رنگ عاشقانه دن مرادیو
 صابر لغید که نتم شمع ایلد در مراد عاشق نشانی
 ایلد روشن اولوردیمکه لب سیکشم در دو
 غمت و ز جهره ام پیداست این بر امید اندک
 درد مند باستان درین صحیفه خوانده خط
 خط از نو و صحیفه خط خطی او قوما در اول

40
 مفاعیلن فاعیلن مفاعیلن فاعیلن

از این بیت گفته سفا سی اولوزدن
 رنگ اولوزدن ککن حاصل معنی
 اوسبیدن رنگ اولوز
 مستحکم

سبیدن یعنی بوعالمه هرنه واقع اولمشیدن
 حکمت اوزره در که هر چه می نگر و نقش کارخانه
 اوست زیرا هرنیه که نظرایده انوک کار
 خانه سنک نقشیده مراد توحید طریقند سلو
 ایتدین اشعار در لب پیری گفت خطایر قلم
 صنیع زفت افرین بزر نظر پاک خطایوشش
 باد عجب مداز که خواب اجل بزد ناکاه عجب
 طومر که ناکاه بی خواب اجل ایله مرا که شب
 همه شب کوش برفسانه اوست زیرا دو کلی
 کچه قولا غم انوک فسانه سی اوزره در مصراع
 که چند آورد مرد ناخفته تاب بوا یکی بیده
 اولان ضمیر غایب خدایه راجعه مراد مدت
 مدیده عشقه بی خواب اولدیغن اشعار در
 سرود مجلس اگر نیست گفته شاه مجلسه
 ایرلان اگر شاهي نك سوزی دکل ایسه چگونه
 دیده خلق تراز ترانه اوست همچون بروافر
 خلق کوزی انوک ترانه سندن ترور یعنی انوک

41
 انوک غزلنک سوزنک وافر خلق همچون کویه
 ایدر لر مراد شعری مدحدر و له ایضاً
 تا خاک استانه جانان مقام ماست تا که جانان
 استانه سنک خاکی بزم مقام در در بزم عیش
 جرعه راحت بجام ماست عیش و شوق بزمند
 راحت جرعه سی بزم جاسمدر مراد حضور و سرور
 قرب الهیه اید و کن بیاند کفتی فلان بکوی سن
 از خاک کمتر است دید که که فلان کمینه یعنی
 شاه دیدگری شخص بنم گویمه خاکدن کمتر حقیر
 تر در این هر چه بیکری سبب احترام ماست
 چونکه ابرو ان نظرایده سن بودنی بزم احترام
 سبیدن خطاب خدایه در آکا خاک اسناری هرنه
 قدر قلیل ایسه دخی سبب احترام و تعظیم احترام
 بونده بکوی سن دیوب ذات پاکنه نسبت ایتدیکید
 لب سن ان ذره ام در هوا تو نیست وجود
 ز اختیارم یک نیست زاهد خرام کفتی لعل اربی
 زاهد قمری شراب حرام در دید کی ساز ایزم و سیکه

منقول از کتاب نفا علی غلام

کودین مراد درگاه
 بیت اول درگاه
 کونشد کورنی وجود
 و عدمی بر ابروز و کج
 اولو سجاوت
 ایدر لری

عشق الهی
 داصل اوله و غنی مقام
 و حال درم

بیت الحرام ماست بز زیارت ایدی ایز و میخانیم
 بیت الحرام **مردرد** بیت الحرام زیاده خوب واقع ^{کنند}
 • مراد زاهد عشقه منکر ایدیکن و کندوسی جان
 و دلان بحب ایدیکن بیان **درد** من نه خواهیم کرد
 ترک لعل یار و جامی • زاهدان مغذ و در داری
 که اینم مذ هبست تا بردرش **بخاک مذلت**
نشسته ایم تا که انوک قاپوسی او کند مذلت ^{کنند} خا
 او تورش ایز سلطان چار بالش کردون غلام
ماست فلك چار بالش سلطانی بزم غلام **مردرد**
 درش ده اولان ضمیر غایب خدایه راجع ^{که} انوک
 حقیر و ادنی بنده سی سلطان عالم **دن یکدر** •
 سلطان چار بالش **دن** مراد افتاب اولوق **مکنند**
 فلك رابعه اولدیغی اعتباریله **روی چوزر** به
خاک درش تا **نهاده** ایم زرکی صاری یوزیزی
 تا انوک قاپوسی خاکی اوزره قوشش **ایزد** **ملک**
عشق سکه **شاه** **اینام** ماست عشق **ملک** ^{هلق} **شاه**
 تکی سی بزم نامزه **در** **شاه** بونده خوب واقع

42 واقع اولمشدر • زیرا مذکور معنادن غیری
 مخلص معناسن افاده ایدر • درش ده اولان
 ضمیر غایب خدایه راجع ^{که} انوک عشق **شاه**
 ابدیه سبیدر **وله ایضا** • **جفای تو بر**
دل بغایت خوشست کوکل اوزره سنک جفاک
 غایت **له خوشدر** ز **شده** **بر رعیت رعایت** **شست**
 زیرا شاه **دن رعیت** اوزره رعایت خوشدر **ازان**
غمره و لب به پیش خیال اول غمره و لبدن خیالک
 او کند **کمی شکر و کاهی شکایت** خوشست
 بروقت شکر بروقت شکایت خوشدر • **شکر لبه**
 کوره **در** شکایت غمره **یه کوره** **در** **لبدن** مراد صفة
 کلامدر • غمره **دن** مراد صفة جلال اثریدر **که** **بر**
 عالم بسطه بری عالم قبضه کوره **در** **بدشنام تلخ**
 مسوزای **رقیب** **آچی** **شنام** **ایله** **بنی** **قیمه** **ای** **رقیب**
که از لعل یار این حکایت خوش است زیرا **بو حکا**
 یعنی **دشنام تلخ** **یارک** **لبدن** خوشدر **دش** **کشاری**
تالب شیرین **بدشنام** **دعا** **کویان** • **دعا** **میکویر**

جوشنایب

دشنام میخواست از آن لبها خط ایت حسن و لب
وقفان خطک ایت حسنه و لبک انوک و قفیده
سرخ و سیه و قفا ایت خوش است سرخ ایلد و قف
 سیه ایلد ایت خوشد **سرخ** و قف کوره در **سیاه**
 کوره در **لف** و نشر غیر مرتب طریقی ایلد **کراست** برنگ
بدل کرد شیخ شیخ کرامتی رند لکه تبدیل ایلد که در
ملک عشق این ولایت خوش است زیرا عشق
 ملکنده بو ولایت خوشد **رند** لکن مراد عاشق لکن
حاصل معنی عشقک علوقدیرین بیاند **برخون**
ریز عاشقونها **مجوی** عاشقک قانی دو کمه
 بهاند است که قتل چنین **جنایت** خوش است
 زیرا بوخیلینک قتل جنایت **سرخوشد** **خون** ریزو
 وصف ترکیبی دکلر **بلکه** خون ریختن معناسنه
 خطاب خدایه در شعر **بضرب** سیفک قتل حیوانا
ابدأ لان روحی قد طاب ان یكون فداک **بهر**
بیت شها نظر کن **بین** شاهینک هر بر بیتنه نظر
 ایلد کور کش **آغاز** خوب و نهایت خوش است که

43 که انوک ابتدای خوب و انتهای خوشد **بوند**
 لطافت اولد که بو غزل اولان **بیتلرک** انتهای
 خوش واقع اولمشدر و معنا جهتند ابتدای خوب
ولایضا ساقی **بغم** بو عقل و جان رفت
 ای ساقی سنک غمکه عقل و جان کیتدی **ده** که
تکلف از میان رفت شراب ویر **زیرا** تکلف اورتا
 کیتدی **ساقیدن** مراد مرشد در که اندن عشق و فیض
 طلب ایلر **عقلدن** مراد عقل معاشد **جانلن** مراد
 انانیت و وجود در که بونلرک وجود ایلد عشق
 الهی حاصل اولماز **شدت** **تایب** و توانم **آندیرین** راه طاق
 و قدم بو یوله کیتدی **من هم** بزو **اگر** توان رفت
 بندگی کیده **هر** اگر کیتک **مکن** اول **مراد** راه عشق
 عجز و ناتوانلق مقرر اید **یکن** بیاند **باشد** **دور** **رخ**
توان نظر دور تا که سنک ایکی رخک نظر مدلت
 اوراق اولد **کام** **دل** و **ارزوی** جان رفت
 کوکلمک مرادی و جانمک **ارزوی** کیتدی **یعنی** بونلر
 محروم اولدم **خطاب** خدایه در که شاعرانی محبوب

مفعول بنفعا علی فاعلین

را غشقه کندی دخی کتمک مراد
 و شمشک لکال در من و هم اول
 حال و تمام طلبدر و علمه نورانی
 تو دانشی اگر جهه کنی
 جالی هم که از تو نوی چهره

منزله سنه تزیل یلمشه من بودم و دل که قامت
 برد بن ایدم و کوکل ایدم یعنی همان کوکل قالمش که
 سنک قامتک التک اونیر بجای آستان رفت
 اودخی راستایرینه کیتک قامت نسبت راستایر
 یونده در مراد عشق دن جمیع ماملکی جانانه
 تسلیم ایتدن اشعار در **شاه چولاغ غرق خو**
 شاه که لاله کی خونه غرقه باداغ تو خواهه ازان
جهان رفت جهانده سنک داغک ایلد کیتسه
 کر کرد خطاب خدایه در ولد ایضا حرق
الدال ان یازخشم رفت که با ما بجنگ بود
 اول خشمناک یار که بزم ایلد جنگ و خصوصته
 ایدکی سنبلش ز تاب می آشفته رنگ بود
 دؤن انوک سنبل شراب کیفیتندن پریشا اولمش
 ایدی سنبلدن مراد زلفیده مراد محبوب مجازیده
 ای واعظ آر حدیث توننشست در ضحیرای واعظ
 اگر سنک سوزک خاطره او تور مد ایه یعنی
 باکاتا نیر ایتدی ایه عیبم یکن که کوش بر آواز

شاه منکر عشق الی بغیر داغ اورد
 دنیا علیه بغیر خون ایلد ملول و کوزه
 بایش ناله کونه اولمش در بحال
 ایلد جهان کتیکه غیبت
 در دوت ایلد کتیکه
 در

بجای ایدم و کوکل ایدم

چنگ بود بنی عیبلمه زیرا قول غم چنگ اوازی
 اوزره ایدم جنگدن مراد مرشد رنتکم حواجه
 حافظک بویقی روشن ایلر **چنگ خیمه قات**
 میخواندت بعشرت بشنوکه پند پیران هجبت
 زیان نداشت **عمری جو خاک بر سر کویت شد** مقیم
 بر عمر خاک کی سنک کویکه مقیم اولد **ماخر زره کذا**
ره تو بادم بجنگ بود آخر سنک ره کذا رکدن الله
 بل اولدی یعنی مراد حاصل اولدی خطا خدایه
 در که اندن کند و سنه مدت مدیده فیض ایرشدن
 بیاند فرهاد راز سیوه شیرین **خللاوتی فرهاد**
 شیرینک سیوه سندن بر خلاوت روزی نشد
لایق دیوانه سنک بود نصیب اولدی زیرا
 دیوانه لایق طاش ایدی مراد هر کس سنک نصیب
 استعدادنه کوره اید یکن بیاند تیغ ازجه بوده
 بر صیف دلها کشیدنت سگاد للو صفت تیغ
 چکمک ندن اولدی بالشکر شکسته **چرخ**
 بر چنگ بود صغش لشکر ایلد چنگ ایتکه نه احتیاج

وارايد شاهي سياه نامه شد و زلف عشق باز
 شاهي سياه نامه لوورند و عاشق اولد بگذاشت
 نام زهد رايي که ننگ بود ربايله اولان زهد
 نامني ترک ايلدي زير عيب ننگ ايدک مراد
 ظرافت ايله ريانک قباحتي بيانده **ولايضا**
 اي دل ايام هر شد بنياد اي کوکل فراق
 ايا سي بنياد اولدي يعني ظهور بولدي **زورک**
مرک نوت مبارک باد يور يکه مرک نو سکا سکا
 اولسون مراد عشقک صعبوتن و المين
 اشعار در دل سوزان من زاه منست بنده
 سوزان کوکلم بنم آهمنده يعني کوکلم يامنه
 اهم سبب اولمشده چون چراغ نهاده در
 ره باد روزگارک بولنده قونمش بر چراغ کي
 ان چنانم بياد او مشغول انوک ياد ز انجلا
 مشغولمکه که فراموشم برفت از ياد که فراموش
 بنم ياد من کيتک مراد عشق الهيمده مرتبه
 استغراق و وصول بولديفن اشعار در مرزده ده

اي کوکل فراق ايامي ممتدا و کما سکا سکا ن کيرو
 اولمک بکدر زير الهاميشده من الموت و بکدر

بو بنده تلب وار و رفتن بکدر عاشقک آي
 آتش قلبيک بايقلغند زانته در اول باغشي
 قلب بکدر زار و غراغي بيهوشي چراغ
 بکدر اول بيل بکدر آتش ان طرانه بکدر

جودنکه حال بديله و بکدر سکا سکا لازم کيکه سويده
 قلبيک جا کيکه اولان محبت ايله جناب بار بکدر
 تانه نکر و صولند زانته اقدس ملاحظه سکا ايله
 واکا نهجه ايله اسمي صني بيه اشتغال
 و ندر بکدر استغراق بولوب
 ماسوي بکدر ماسوي بکدر
 ماسوي بکدر ماسوي بکدر
 ماسوي بکدر ماسوي بکدر

روزگار واکه کوبشيت روزگار مرزده و يکه کچک
 عيش پرويز محنت **فرهاد** پرويزک عيشي
 و فرهادک محنتي پرويزدن مراد خسرو دکر
 شيرينه عاشق اولوب وصالناير بشده
 بچاره فرهاد درد و محنت ايله شيرينک بولنده
 جان شيريني فلا ايلمشده مراد روزگارک
 زياده بي بقا ايدکن بيانده **رب** ز حسرت لب شيريني
 هنوز سيبينم که لاله مي دهد از خون ديده
 فرهاد سرواژا ربنده قد تست سرواژا
 سنک قدگک بنده سيله اي غلام تو بنده و
 ازاد اي جانان که بنده و ازاد سنک غلامکدر
 خطاب خدايه اولمق روشنند کفتي افتاد
شها از نظرم ايندک شاهي نظر بدن دوشدي
 کاشکي آنجنين نهي افتاد کاشک بويلد و
 ايدک مراد قرب جانان طلبي در **ولايضا**
 بيدلان کوي تو مقام کنند عاشق سنک کويکي
 مقام ايدن با غمت ترک ننگ و نافر کنند سنک

فاعلان مفاعيل فعلن

بو بنده تلب وار و رفتن بکدر عاشقک آي
 آتش قلبيک بايقلغند زانته در اول باغشي
 قلب بکدر زار و غراغي بيهوشي چراغ
 بکدر اول بيل بکدر آتش ان طرانه بکدر
 جودنکه حال بديله و بکدر سکا سکا لازم کيکه سويده
 قلبيک جا کيکه اولان محبت ايله جناب بار بکدر
 تانه نکر و صولند زانته اقدس ملاحظه سکا ايله
 واکا نهجه ايله اسمي صني بيه اشتغال
 و ندر بکدر استغراق بولوب
 ماسوي بکدر ماسوي بکدر
 ماسوي بکدر ماسوي بکدر
 ماسوي بکدر ماسوي بکدر

غم که تنک و ناسی ترک ایدر لر • خطاب خدایه
 شعر کرا پای خاطر برامند بسنگ • نیند نیشد
 از شیشه نام و تنک نازنیان شهر هر روزی
 شهرک نازینلری هر کون فتنه از ترکس تو و ام
 کنند سنگ چشم کن فتنه استقراض ایدر لر •
 خطاب خدایه در که خوبلر ده اولان حسن لطافت
 انک حسن بی پای اندک بر شمه در • ترکس دت
 مراد چشم که آندن مراد ذات غمزه ها از بقصد
 جان مفرست غمزه لویکی جان قصد یند کوند
 باش ناگار دل تمام کنند صبر ایلد کوکل ایشی
 تمام ایدر من که خورم بکوی تو چه عجب بن
 سنگ کو یکده خورم نه عجب بی کسان ترا چاه
 کنند بی کساره نه احترام ایدر لر • خطاب
 خدایه در تو زندی نه زاهد شها سن ندرند
 سن نه زاهد سن ای شاهی می نوی ترا چه نام
 کنند دینر سنگ سگان نام ایدر • یعنی سگان
 دیولر • مراد زمره عشاقان اید و کن اشعار

اشعار در ولایضا بزنجیر زلفت دل
 ماست در بند سنگ زلفک زنجیر یله بزمر کو کلر
 بنده در ز سر رشته عقل بکسته پیوند عقل
 سر رشته سندن پیوند قرمش • مراد اسرار
 الهیه سبی ایلد عقل معاش مرتبه سندن دور اولد
 اشعار در رقیب امران آرد د دوست مارا ای رقیب
 بزی دوستک قیوسنک سورمه که بیند سکر
 بروی خداوند زیر صاحبک یوزنده کلبه نظور
 ایدر لر توبه مکن دعوت ای شیخ مارا ای شیخ بز
 توبه دعوت ایلمه که ما اول از عهد خوریم کند
 زیرا بر اول عهد دن اندا بچدک • مراد عشقان
 مرتبه عوامه تنزل آیمد یکن بیاند • زیرا بوند
 قند توبه شروع طبقه عوامه در شناسیم قدر
 سگان در شرا انوک قاپوسی کلبه رینک قدر بی
 اکلار ز که ماهم دران کود ویدییم یک چند زیر بر
 دخی اول کوید بر زمان یلدک • در شده اولان
 ضمیر غایب خدایه راجعده • سگان دن مراد عشاق

سگان ذکری کند بپری لاشی عدايت کوی اعتبا
 دره والا ملائکه دن اشرف واعلا در لب ازان
 بر ملائکه شرف داشتند که خود را به آرسک
 بنپنداشتند رقیب ستمکاره بر جان شاه اظام
 رقیب شاهي نک جانی اوزره جفاي پسند خد
 تو پسند جفا بکنورای خدا سن بکنه رقیب دن
 مراد شیطان اولمق روشن در ول ایضا
 ای یخبر از کویه خونین جگری چندای بر ق
 جگری خون اولمشک کویه سندان خبر سزای
 که در پای توریزم کهری چند کیر و کل که سنگ
 ایا غیکه بر ق کوه در و کم خطاب محبوب اولمق
 روشن در کوه دن مراد کوز یا شیدر سوز دل
 عشاق چه دانند که چونست عشاقک سوز دلی
 نه بلور لرینچه در بکریخته از داغ بلای جگری چند
 بلا داغندن قحش بر ق جگر سوزلر یعنی قور ققلر
 مراد هر کس احوال عشقک خبر دارد کل ایدیکن
 بیاند چون لاله بداغ دلخوناب جگر باش لاله

این خبر از کویه خونین جگری چندای بر ق

47 لاله کی داغ دل ایلد و خوناب جگر ایلد اول ای چشم
 چون کس همنه بر سیم وزری چندای ترکس کی
 چشمی بالکلیه سیم وز را وزره اولان کمسه مراد
 طالب دنیا اولمه طالب عشق اول دیملکه کسک
 مراد زرین قدحدر باهر خش و خاری شنشین
 ای کل رعنا ای کل ورعنا هر خار و خن ایلد اولمق
 کز باد صباد و ش شنیدم خبری چند زیرباد
 صبادن دون کجه برخبر اشنیدم خطا محبوبه
 کفتی چه کسانند اسیر آن ره عشق راه عشقک
 اسیر لری نه کمسه لرد در دیک ماته زده سو
 خته در بکری چند بر ق در بدر اولمش عشق
 اتشنه ماتم زده در لرب در معرفت بر کسانست
 باز که در هاست بر روی ایشا فراز ماییم طریق
 خود آزدست بداده بز که عقل طریق الدن
 ویرمش ایزر بوجه دخی جایز در بز عقل طریق
 الدن ویرمش ایزر بداده ایم تقدیرنده اولور و ارسته
 به اقبال تو از در در سری چند سنگ دولته بر ق

این خبر از کویه خونین جگری چندای بر ق

باش اغریسندن قورتمش آیزه درد سرجند
 قیود دنیوی در که عشق الهی سبی ایل اندردن خلا
 میسر اولمش خطاب خدایه در **شماره عشق**
بغفلت توان رفت ای شاهی عشق سفینه غفلت
 ایلد کتمک ممکن دکلر هوش دار که این مرحله دارد
خطری چند فهم ایلد که بومر حله بر قی خطرتو تر
 یعنی راه عشقه خطرلر وارد در که غفلت جایز
 دکلر مرحله دن مراد راه عشقه **دب شیر**
 در بادیه عشق تور و باده شود آه ازین راه که
 دروی خطری نیست که نیست **ولایضه**
بتان که شیوه جور و ستیز میجویند خوبلر
 جور و ستیز شیوه سفی استرلر یعنی ایلر لر
زهر کشتن ساتیغ تیز میجویند بزی دپلمکدن
 او توری کسکن قلیج استرلر یعنی بویلد ایتک
 ایلد بزی هلاک ایلر لر چون تو کرشمه کنان میری
 و کر خوبان چونک سن کرشمه و ناز ایلد کر ایریشدن
 غیری خوبلر ز شرم روی تو راه کریز میجویند سنک

در این مرحله
 در این مرحله
 در این مرحله

در این مرحله
 در این مرحله
 در این مرحله

سنک یوزک شرمندن قیغه یول استرلر مراد
 تجلی صانع قتنده مصنوعک وجود اولمدیغن
 اشعار دردی که میشود از اهل عشق شرکردن
 اهل عشقندن بردل که سرکردان اولاد **دران**
دو سلسله مشک بیز میجوید اول ایکی مشک
 بوی سلسله ده استرلر دو سلسله دن مراد
 زلفلر در که اندردن مراد غیب هویت و اسرار الهیه
 در که دللر آند قوراید لر **دب** عقل اگرداند که دل
 در بند زلفش چون خوش است عاقلان دیو
 کردد از پی زنجیر ما کسان که طره شمشاد
 میزنند کوزه شونلر که شمشاد ک طره سفی تزیین
 ایلر لر **هلاک فاخته** صبح خیز میجویند صبح
 خیز فاخته نک هلاک فی استرلر یعنی اندر که خوبلر
 تزیین ایلر لر عاشق لک هلاک فی طلب ایلر لر
 فاخته و شکیک قوشنه دیرلر شمشاد ایسه
 چمشیرا غاجی به تیغ **هجر** توشه ائمان شهید
 بلاست سنک **هجر** تیغی ایلد شاهی اول بلا

شهید دکلدر که خون او بکده رستخیز میجویند
 که قیامت وقتند آنوک قانی استیه لر • زیرا
 شهید عشقده **ولایضه** **پیکان غمزه را**
جوتان آب میدهد غمزه پیکانند چونکه خوبلر
 آب ویره لر اول نشان بسینه • **اجاب میدهند**
 اول اجاب سینه سینه نشان ویریرلر • یعنی خوبلر
 چونکه حسنه بی مانند اولالر • دوستلره جفا
 ایتکه شروع ایلر لر خاک زهش بر مردم اسوده کی
 رسد آنوک خاکی راهی • اسوده کمسیه قجن
 ایریشور کین **توتیایدید** • **بخواب میدهند** زیرا
 بوسورمه او یقوسز چشمه ویریرلر • رهشده
 اولان ضمیر غایب خدایه راجعده • **مراد قرب الهی**
 خواب غفلت ایلد میسر اولدیغن بیاند **مژگان**
توکه یارئان چشمه میکند سنک مژگانک اول
 چشمه معاونت ایلر تیغی کشیده **در کف قصاب**
میدهند کویا که قصاب الله بردان عریان تیغی
 ویریرلر • یعنی چوق کمسه نک هلاکنه سبب

شهید عشقده ولایضه پیکان غمزه را
 جوتان آب میدهد غمزه پیکانند

چشمه معاونت ایلر تیغی کشیده
 در کف قصاب

سبب اولور لر سیلی میان هر تیره مارا ز روی
 تست بزهر کر پکمز ارا سنده بر سیل سنک یوز
 صدخار را ز بهر کلی آب میدهند بر کلان اوتور
 یوزدان خاره آب ویریرلر • خطاب خدایه در
 مراد مشاهده جانان ایچون اولان کریم سن
 اشعار در **شهابه مجلس غم آزان میروود** ز
 دست شاهی غم مجلسنده اول سبیلان الدن
 کیدر کیش ساقیان دیده نی تاب میدهند که کا
 کوز ساقیلری صافی شراب ویریرلر • مراد چوق
 قان اغلد یغندن بیهوش اولدیغن اشعار
ولایضه **باروی تو از سمن که کوید**
 سنک یوزک ایلد سمندن کیم سویلر باکوی تو
 از چمن که کوید سنک کویک ایلد چمندن کیم
 سویلر جای که **توزلف رخ نمایی** بر پرده که
 سن زلف و رخیکی کوستره سن **از سنبل و**
ونسرین که کوید سنبل و نسریندن کیم سویلر
 • **نسرين براق چچکدر بالعل تو غنچه دو فرو بست**

مفعول مفاعله فاعل

سنگ لبك ايله غنچه خاموش اولدك پيش توازان
 دهن كه كويد سنگ اوكلده اول دهندن كيم
 سويلر • يعنى انى كيم ياد ايلر • خطاب خدايه دركه
 بوجمله سى انگ قتلدلا شيدلدره • پيش ناز
 كفتند بالكلية سنگ درديكى يارا وكنده ديدل
 من خود چه كسم ز من كه كويد بن خود نه كسميه
 بندي كه سويلر كز باد صبا نيايد از دوست
 اگر دوستدن باد صبا كلنرا يسه رازش بهر
 آنجهن كه كويد هر مجلسه انوك رازنى كوسو
 • دوستلن مراد باري تعالى در • صبا دن مراد
 فضل الهيدر • حاصل معنى اگر فضل الهى وسيله
 اولميه • اسرار و رازنه كسمه مطلع اولماز ديمك
 كفتى غمرا و سكوئ بادل ديدك انوك غمنى
 كوكله ديمه اين باذل خويستن كه كويد بونى
 كيم كندى كوكله سويلر • ضمير غايب خدايى را
 كه انوك غمنى ستر ايلهك لازمه راز غم جوړ
 راست زوى شاهى غمدن شاهينك يوزى

يوزى زركي دربان بت سيمين تن كه كويد
 اول سيمتن محبوبه كيم دير ولد ايصا
 باغ را چون كل رعنا و سفر تايد چونكه كل
 رعنا سفر دن كير و باغه كل • يعنى بهار ايريشه
 عالمى راهوسى رفته ز سرتايد عالم خلقنك
 باشندن كيمش هوسى كير و كلور • يعنى بهار نشو
 جوش و خروش كلور كيمش از بهر تو باز ارم دل
 جانانه ديدم كه عاقبت سنگ محبتك دن كوكله كير
 كتورم زير لب خنده زنان كفت اگر باز ايد لب
 التنه خنده ايد رك ايتك اگر كير و كل • خنده
 زنان خنده او رارق معناسنه در بحسب التركيب
 كل بدى كونه كه از شرم تو بگرخت زباغ كل سنگ
 شرمك دن بووجه ايله كه باغدن قحط شوخ چشنى
 يودا ر شال دگر تايد كوستا خلقه را كر كل جك
 بيل كير و كل • خطاب خدايه دركه • جميع نسنه
 انوك قتلده شرمنده در كرازين سوي و ز دباد
 عنايت ناسگاه اگر بو جانبدن ناكاه عنايت يلى

50
 كره استفهام در

بحسب

يعنى نهان خنده ايد رك
 بى التندن ديدلر كى سبب

اسه **کشتی** بخت ز کرداب خطرنازاید
 بخت کشتی سی خطر کردا بندن کیر و کلور • یعنی
 خلاص بولور • مراد عنایت باری ایلد حصول مراد
 میسر اولدیغن بیاندر آخرای جان که هوس میکنند
 آن سرکو آخرای جان که سکا اول سرکو هوسی
 اولور باش تا از دل او راه خیر نازاید صبر ایلد
 تا اواره کوکلان خبر کیر و کلور یار بگذشت مرا
 دیده • حسرت بر راه یار بگذشت و نیم حسرت کوزم
 بولد در با امید که ازین راه گذر نازاید شو
 امید ایلد که بوره گذاردن کیر و کلور **شاه** از باز
 رنج کند بخت بلندای شاه کیر و اگر بخت
 بلند قدم رنج ایلد **نا** که هان شاهد مقصود
 ز در باز آید **نا** که هان مقصود شاهدی
 قبودن ایچر و کلور **ول** ایضا **باغ** را باز سر
 مرده • **کل** نر آمد باغ کیر و مکر کل و کل مک
 • یعنی کل ایر شمع مرده سی کلدی که نسیم سحر از
 طرف چمن تیز آمد که باد سحر چمن طرفدن تیز

51 تیز کلدی تو تیار نک غباری ز رهش پیدا شد
 انوک تو تیار نک بر غبار پیدا اولد که صبا مشک
 فشان غالیه **آمیز آمد** که صبا مسک صباچی
 غالیه قار شد بر بچی کلدی • یعنی باد صبا خوشبو
 اسدی نو نو اسباب طرب ساختن کن کاندیر باغ
 اسباب طرب یکی یکی مہتیا ایلد زیر باغ **کل** نو
 ساختن و سبزه • نوخیز آمد تازه کل و تازه سبز
 کلدی • یعنی نو بهار ایر شدی باز عشق توام از
 صبر جدایی فرمود سنک عشق کیر و باک
 صبردن جدایی بیوردی باز بیمار مرانوبت پر
 هیز آمد بنم بیمار سه کیر و پر هیز نوبتی کلدی
 جام **شاه** که ز خون جگرش پر کردند شاهینک
 جامنی که جگر خونندان بر ایلدی لر خوار **منکر** که
 زلال طرب انگیز آمد خور باقمه زیر معناده
 شوق قوپارچی زلال کلدی • یعنی عشق کرج **ظا**
 پست در اما معینده زیاده بلند و مقبولد **لب**
 عشق کرج نشان بخت ابدست • نزد عاشق

سعادت ابدست **ولایضها** بازای کردل
بی تو سرخویش ندارد کیر و کل که کوکل سنسز
 کندی هوسنی طوتمز بیمار تو از جان زستی پیش
 ندارد سنگ بیمارک جانندن بر بر مقدن زیاده
 طوتمز از داغ تو ذوقی نبرد عاشق بیدل بی دل
 عاشق سنگ داغ کن بر ذوق التمز **مرهم چه**
کنندان که دل ریش نه دارد اول کسسه که
 بجز روح کوکل طوتمز **مرهمی نیلر** یعنی عاشق
 ما را سکه معشوقدن ایرشن درد و بلا دن
 ذوق ایلمیه عاشق صادق اولماز **کر لطف**
 ما را نشواز **چه** توان کرد اگر سنگ لطفک
 بزی او خشمیه **نچه** ایلمک **سکندر سلطان**
چه عجب کرسر درویش نه دارد نه عجب اگر
 سلطان درویش هوسنی طوتمیه **خطاب**
 خدا پیر در انرا **که** رسد ناوک دل دوز
 تو در چشم دل دوز ناوک اول کسسه نوک
 چشمنه ایرشه ناکس بود ار چشم دکری پیش ندارد

این بیت در وصف بیمار است که دل را از درد و بلا نجات دهد

این بیت در وصف بیمار است که دل را از درد و بلا نجات دهد

این بیت در وصف بیمار است که دل را از درد و بلا نجات دهد

ندارد ناکسدر اگر اول بر چشمی دخی ناوک
 او کینه طوتمیه **مراد** خدا دن کلن درد و بلا جان
 و دلدن قبول ایتمین کسسه دخی اید یکن اشعا
خطاب خدایه در تا عشق تو در واقع شد
رهبر تا که احوال عشقه سنگ عشقک
 شاهیه دلیل اولدی فکر از **خورد** مصلحت **ایند**
 نه دارد عقلدن فکر طوتماز **یعنی** عشقه و
 بولا لدن عقل معاشدن فراغت ایتشد **ب**
 رهرواران را عشق پس باشد دلیل **آب چشم**
 اندر رهش کردم سبیل **ولایضها** باز این
 شربی سامان سودای کسی دارد بو عقل سز سر
 کیر بر کسسه نک هوسنی طوتر باز این **دل هر جایی**
جایی هوسی دارد بو هر جایی کوکل کیر و بریره **هوسی**
 طوتر **یعنی** بر کسسه عاشق اولمشد **هر کس**
بهوای دل دارد بجهان چیزی هر کس **جهان**
 کوکل ارزوسی ایله بر نسنه طوتر **یعنی** نسنه **ما**
 ماییم و دل ویران آن نیز کسی دارد بزر و ویران

این بیت در وصف بیمار است که دل را از درد و بلا نجات دهد

کوکلند رانی دخی برکمه طوتار • یعنی اگا دخی
 مالک دکلم از کج غمش دیکر دباغ مخوان دلرا
 انوک غمی بوجا غندن کوکلمی کیر و باغ او قو
کان مرغ که من دیدم خواب قفسی دارد زیرا
 اول مرغی که بن کوردم بر قفسه خوی طوتار •
 مراد دلتک عشق و غممه معتاد اولدیغ بیاند
 شبها شک کویشتر ارحمی بود درین کجه لرده
 آنوک محله سی کلینک بکا بررحمی اولماز خوش
 وقت اسیری کو فریاد رسی دارد خوش وقت
 شول اسیر که اول بر فریاد رس و معین طوتار •
 وقت مضاف اولقی جایز در • معنی بویله اولور
 خوشدر شول اسیر که وقتی از کوی بتان **شها**
 که جوهر برکشتن ای شاهی خوبلر محله سند خلا
 یون طلبا ایلمه که یادیه همچون تواره بسی دارد
 زیرا بوباده چوق سنجیلین اواره طوتار • یعنی
 عشق دین خلاص میسر دگلدر **ولایضه**
 بی لب هردم ز چشم دُر فشان خون می رود

این بیت در
 دیوانه

در

دیوانه
 این بیت در
 دیوانه

53
 می رود • سنک لبکسز هردم در آفتان چشم
 خون کیدر یعنی اقرباره های دل ز راه دیده بیرون
 میرد کویا کوکل پاره لری چشم یولندن طشره کید
 یکشب ای شمع بتان دُر کج تاریک من آی ای
 خوبلرک شمع بر کجه بنم قره کو بوجا غم کل تابینی
 خال تنها شانده **شان** چون می رود تا کوره سن
 تنها قالمش لک حالی نیجه کیدر • یعنی نیجه در
 خون که از زخمی رود داغش نهی باز ایستد بر
 زخمیدن که خون جریان ایله آکا طاغ قویه سن
 کیر و طور ردل که صد جا داغ کرد و همچنان
 خون می رود کوکلمه که یوزیرده داغ ایله اولکی
 کبی خون جریان ایدر باغبان از کفت و کوی غنچه
 کولب بسته دار باغبانه دی لبکی غنچه سوزن
 بغلمش طوت • یعنی غنچه وصف ایلمه سوزد
 بلبلانرا چون سخن زان لعل می کون می رود چونکه
 بلبلرک سوزی اول قمری لیدن کیده • یعنی
 چونکه انوک لبی وصف ایله لر گفته فریاد **شها**

در امر حاضر

کم نکشت از کوی مادی که که شاهینک فریاد
 بزم کویزدن اکسالم که آری آری دل
 بکوی عشق اکنون می رود بلی بلی عشق محله سینه
 کوکل شمدی کیده **ولایضه** تاز شب
 بزمهت نقاب افتاد تا که شبیدن مهک اوزره
 نقاب دوشد سایه بالای افتاب افتاد افتاب
 اوزره سایه دوشد که شبیدن مراد زلفده
 مهدن مراد عذار در در زخم تابنا زخته زد
 بنم یوزیمه تا که ناز ایلد کولک نهکی در دل کتاب
 افتاد کباب اولمش کوکل بر نمک دوشدی
 یعنی سنک خنده و نظر کردن بکام محبت و سوز
 زیاده اولدی مردم دیده را از مرض کانت
 سنک مرض کاندن کوز بیکنک **خار در جایگاه**
خواب افتاد او یویق یزیند دکن دوشدی
 یعنی مرض کانی کوره لیدن چشمندن خواب کیتدی
 شیشه زان سر نهند بیای قلع شیشه اول
 سبیدن قدحک ایا غنه باش قور که حریف

شک

بزمهت نقاب افتاد

54 **شک شراب** افتاد زیوا شک شراب حریف دوشد
 تیز مست اولاند شک شراب دیرلر شیشه
 نسبت شک غایت خوب واقع اولمشدر
 در چمنها بنفشه فی تابست چمنلرده بنفشه
 طاقتسز در تازلف تو بیج و تاب افتاد تا که
 سنک زلفک بیج و تاب دوشد که بو محلا لرده
 افتاد واقع اولدی معناسنه در خطا جانان
 در که انوک زلفی بنفشه دن ترجیح ایلر
 مصراع اولد اولان تاب طاقت معناسنه
 کرد روی تو خط زنگاری سنوک یوز وک
 اطرافند تازه خط سبزه بر کنا زان افتاد
 کویا آب کنارینه بر سبزه دوشد که یوزنی
 آب تشبیه ایلدی خطنی سبزه به تشبیه ایلدی
 حاجت باده نیست **شاه** را شاهیه باده جت
 دکلر که ز جاف لب **خراب** افتاد زیوا سنک
 لبک جاسندن خراب دوشد که خطا خداید
 لیدن مراد صفت کلامدر **ولایضه**

مفعول مفاعله فعل

تادل زکف اختیار نهاد ماد اسک کوکل اختیار
الدن قومک پابر سرکوی یاز نهاد یارک سر
کوبینه ایاق قومک • مراد تسلیم کل پس جناب
کبریایه وصول میسر دکل اید یکن بیاند **دوراز**
توچه داغ بود که آیام سندان ابراق نه داغ اید
آیام بر جان دل فکار نهاد مجروح جان و دل
اوزره قومک • خطاب خدایه در که انوک
فراقندن زیاده متالوا ولایغن اشعار در
تابسته زلف او نشد دل ماد اسک کوکل انوک
زلفنه با غلغلی اولدی سر بر خطار **وزکار**
نهاد روز کارک حکمی اوزره باش قومدی
مرغیکه وفای دهر دانست شول مرغ که دهر
وفاسنی یعنی وفاسزلفنی بلدی **دل بر شکر**
نوبهار نهاد کل و نوبهار اوزره کوکل قومک
یعنی محبت ایتدی مراد دنیا ناک فنا سنی شاهده
ایدن عاقل نیایه محبت ایتدی میگرد **دست**
مرغ زیرک نه شود در چالش نغمه سرای • هر

بهره جویان و بیخوار

55 هر بار یک زدن بالخرانی دارد در عشق تو زان
فتاد شاهي سنک عشقک شاهي اول سبیل
دوشدی کا قول قدماستواز نهاد که اول
قدیمی محکم قومک • خطاب خدایه در • مراد
سلوک عشقه غفلت و سستک معقول
دکل اید یکن اشعار در **ولایضه** • تاب
کل توجه ذکره کیز بسته اند تا که سنک
عذارک او کنده کره لوزلفیکی بغلمش در در
کردیم ز زلف تو زنجیر بسته اند سنوک زلفک
نیم بونیم زنجیر بغلمش در در • خطاب محبوبه
در • بسته اندک فاعلی خدادر • صیفه جمع تعظیم
ایچونده کلان مراد عذار در • جعد کره کیردن
مراد زلف در از تنکناي عشق تو جستن زه
خلاص سنک عشقک تنکنا سندان خلاص
یولن استمک مشکل توان که رخت تدبیر بسته
اند زیاده صعوبت اوزره در • زیر اند بیر یولن
بغلمش در در • خطاب خدایه در سن بولا ما و ناله

نعل منقول
منقول منقول
منقول فاعلی منقول فاعلات

و فریاد چون جرس شدن صکره بزه جرس کی
 ناله و فریاد زین **همه** هان که باز بشبگیر بسته
 اند بویولدا شلردن که شبگیر ده یوک بغلمشکر
 یعنی کند یسنه مترقب اولما یوب ایرکن کیمشکر
 • حاصل معنی یارانک و قاز لغدن شکایتدر •
 جرس دوه چاکی معناسنه در • شبگیر بونده
 ایرکن معناسنه در لا زم طریق ایله قومی که **هند**
 نشان از تو غافلند شول قوم که سندن نشان
 ویریر لر غافلرد در **کاهل** و قوفرا دم تقریر بسته
 اند زیرا اهل و قوفک تقریر نفسی با غلمشکر
 خطاب خدایه در که اندن نشان ویرمک
 میسر دکلر • زیوای نشاندر **شها** اندازلف
 توزان روا سیر مانند شاهی سنگ زلفک داسند
 اول سبیدن اسیر قالد کش دست و پارشته
 تقدیر بسته اند که انوک دست و پایی تقدیر
 رشته سی ایله با غلمشکر در • خطاب خدایه در
 زلفدن مراد ظلمت کون اولمق روشنند **وله**

این بیت از دیوانه
 بهرین و بهرین

وله ایضاً • چو شمشاد قلات در گلشن آمد
 چونکه سنگ شمشاده بکرز قدک کلشنه کلری
 خلل در **کار** سرو و سوسن آمد سرو و سوسن
 ایشنه خلل کلری • یعنی انلره اعتبار قالمک
 مراد صانعک ظهوری قنده مصنوعک قدک
 اولمد یغن بیاند • بیاد چشم از ان بر گل نهد
 سنگ یادک ایله اول سبیدن کل ایله که بوی
 یوسف از پیراهن آمد زیرا پیراهندن یوسف
 رایحه سی کلری • مراد مصنوعه صناعی
 شاهه ایتد یکن بیاند ز تیرش **شهر** دادند
 مرا خلق انوک تیرندن خلق بکا خوف ویریر
 ایدک سخن نشنیده آخر بر من آمد سوز استماع
 ایتد آخر نیم اوزریمه کلری • سهر خوف
 معناسنه در لیکن تیر مناسبتی ایله خوب واقع
 اولمشدر پشیمان بود یار از خون عشاق
 عشاقک قاتنه یار پشیمان اولد **و** بهرینش
 در کردن آمد اما بندن او توری انوک

بونیوند کلدی • یعنی بنی قتل ایتد کندن اوتور
 بلایه او غمادی سزای دوستی انست **شها**
 شاه و ستلفک لایقی بلدی **که از کویت**
بکام دشمن اید که سنک کویکن دوشمنک مراد
 کلدی • خطاب محبوبه در که دوستلق حقنی
 برینه کتور سد کندن اوتوری آله بوجایل طعن
 ایدر ولد ایضت **جان بیاد تو یاد کس نکند**
 جان سنک یادک ایلد کیمسه یاد ایلد دل ز غم خور
 دن تو بس نکند کوکل سنک غمک یمکن فراغت
 ایلنر • خطاب خدایه در کرا زین بار جان بر غمت
 اگر بر کوه سنک غمکدن جانی خلاص اید در کرم
 عاشقی هوس نکند کرو بکا عاشق هوسی
 اولماز • نکند بونده نشود معناسنه در •
 خطاب خدایه در • مراد عشق الهینک صعوبتن
 بیاند با فراق تو خو **کنم ناچار بالضروری**
 سنک فراق که سعاد اولور و ختم آرنا تو هم نفس
 نکند اگر بخت بنی سنک ایلد مصاحب ایلیمیه •

بوی بوی بوی بوی بوی
 بوی بوی بوی بوی بوی

ایلیمیه • خطاب خدایه در • اگر کند وسنه بختک
 معاوتنی اولیمیه فراقدن خلاص بولوب وصاله
 ایر شهر دل که **بکر بخت زان شکجه زلف کوکل که**
 اول زلف شکجه سندن قجدی تا عده روی
 باز پس نکند عده دکه اردنه نظرایلمز • زلفدن
 مراد ظلمت کون اولوق روشندر • که اندن خلاص
 بولان کیر و آکا التفات ایتمز راندی **از کوی خوش**
 شاه لا شاه کند و کویکن سور دکه **انچ کرد**
 تو هیچ کس نکند اول نسنه که سن ایتد ک
 هیچ کیمسه ایلنر ولد ایضت **چوساقی ان**
 قدح لاله کون **بشکر داند** چونکه ساقی اول
 لاله رنگلو قدحی دوندیره **دل خیال لبش در**
 درون **بشکر داند** کوکل انوک بی خیالی
 درونمه دوندیره **صبا زلف تو تا غنچه راده**
 بوی صبا سنک زلفکدن تا غنچه بر بوی ویره •
 یعنی ویرجه هزار بار دلش ز ایه خون بگرداند
 بیک کره انوک کوکلنی خونه دوندیره • یعنی

بوی بوی بوی بوی بوی
 بوی بوی بوی بوی بوی

خون ایلر • مراد فضل الهی وسیله سینه بر نغز
 حاصل اولنجہ دل عاشق جوق غمناک و الما لاجر
 دیمکدر به پیر عقل بگوید تا برای خدای
 عقل پیرند دیو کز تا الله ایچون اولسون عنان
 ز صحبت اهل جنون بگرداند اهل جنونک صحبتند
 عنانی دوندی • مراد اهل عقل اهل عشقه
 طعن المسون دیمکدر گرفتیم آن که براند رقیب
 از بر تو فرض ایتدانی که رقیبک بنی سنگ
 قتلکن سورر دل مراز وفای تو چون بگرداند
 بنم کوکلی سنگ وفا کن نیچه دوندی ز روح
 وصل چه خواند به بخت بد شاه شاه ابرام بنی
 ایل وصل لو حنلند نه او قور مکر نوشته
 کردون دون بگرداند مکر الجاق فلکک یاز
 دوندی اول خود محالدر ولا ایضاً
 جو سرو قد تو در جو بیار دینده رسد چونکه سرو
 بگز قدک کوز جو بیاریند ایرشد مراد نک
 بلا بر دل رسیده رسد بنم اور کمش کوکله بلا

به جو بیاریند ایرشد مراد نک

جو سرو قد تو در جو بیار دینده رسد چونکه سرو

58 بلا خد نک ایریشور • مراد جانانک مشاهده سنگ
 کوکله ایریشور درد بلایی بیاند • جو بیاریند
 ایریق کناری معناسنه اولق روشنند
 ز دیدن تو بلای که میکشد دل من سنی کور
 شول بلای بنم کوکله چکر امید وار چنانم که پیش
 دینده رسد آنجیلین امید لیم که کوز او کینه ایریش
 • یعنی اول بلایی چشمم دخی کوره بگردان
 خط مشکین بچار رسد نافه اول مشکین خطک
 توزنه نافه قند ایریشور مکر صبا که بدان طره
 حمیده رسد مکر صبا که اول بوکله طره
 ایریشو یو خسه خط مشکین صبا دخی ایریشور
 مراد جانانک اسباب حسنی مد جدر صبا بیوی
 تو از ارم جان مردم شد صبا سنگ قوقوک ایل
 خلقک جانانک ارایی اولدی بلی خوششت نسیم
 که آرمیده رسد بلی لطیفه شول نسیم که آهسته
 ایریشو • خطاب خدایه در بوییدن مراد نغز
 رحمانیتدر • هر کیم ایریشو آکا ارام میسر اولور

اگر چه بوزخ بوستان رسیده سبزه و لیک
 اگر چه بوستانک یوزی اوزره سبزه بتمشد
 اما کمان سبز که بدان خط نود میده رسد ظن
 ایلمد که اول تازه بتمش خط ایریشه زیاده از طلب
 اگر یک نفس بکام رسم اول لبک یاد ندن اگر بر
 نفس مراده ایریشم خیال چشم توتیغ بلا کشیده رسد
 سنک چشمک خیالی بلا تیغی عریان ایلمش ایریشو
 اگر صبا ز سرکوی او رسد شمع اگر صبا انوک
 سرکوبند ایریشه ای شاهی نسیم روضه بجان
 ستم رسیده رسد ظلم ایرشمشک جانن جنت
 بی ایریشور مصرع اوله اولان ضمیر غایب
 خدایه راجعه صبا دن مراد فضل الهیدر ظلم
 ایرشمش جانن اندن حیات ایریشور و لیس
 ایضا چمن سر سبزه شد ساقی گل و
 نرکس بباغ آمد چمن تمام سبز اولدی ای ساقی
 گل و نرکس باغ کلدی بده جامی که دیگر باغ را
 چشم و چراغ آمد بر جام ویر که کیر و باغ چشم

در
 کوی

59 چشم و چراغ کلدی چشمندان مراد فیض نرکس در
 چراغدن مراد کلدی ساقیدن مراد مرشد کرکند
 فیض طلب ایلمر چو بلبل با فغان چون لاله در خون
 دلم اری بلبل کی فغان ایله لاله کی خون دلده ایم بی
 ازین گلشن نصیب عشقبازان در درد و داغ آمد
 بو گلشنده عاشق کرب نصیبی درد و داغ کلدی
 بعض نسخه ده عشقبازان یرینه درد مندان
 واقع اولمشده تو کاندیر پای دل خاری نرداری
 کشت بوستان کن سنکه کوکل یا غنده برخار
 طو تفرسن بوستان سیراث ایله من و کوشن که
 نتوان بادل پر خون به باغ آمد بن وانک کوی
 یعنی بگا انک محله سی یتر زیر پر خون دل ایله باغ
 کلمک ممکن دکلر کوی شده اولان ضمیر غایب
 خدایه راجعه دلم اشفته ترکشت از خط نو
 خیر او کوی کوکلم انک تازه خطندن اشفته
 اولدک دیر سن دکر دیوانه را بویی بهار آند
 دماغ آمد کیر و دیوانه نک دماغنه بهار راجه

کلدی • بهارده مجنونک جنونی زیاده الو
 خط نوخیزدن مراد قرب الهینک تجدیدی در که
 عاشقی عقل معاشدن دور ایلر به عشق نیکوان
 آسوده نتوان زیستن **شاه** خوبلرک عشقنه
 آسوده دیر ملک ممکن دکلر ای شاه سباش
ایمن که چشم بد براوان فراغ آسدا این اولمه
 زیرا فراغ و حضور زمانه چشم بد کلدی
 • یعنی پراخ کوز دکلدی • مراد عشق خوبان محنت
 و الم ایدیکن بیاندروله ایضا **خاک سز باد**
 از سرکوی تو کربیزون برد بادا کربنم خاکمی
 سنگ سرکویکن طشره ایلده **حاش الله کین**
 خیال از چشم تربیزون برد خاشا الله که بوخیا
 چشم تردن طشره ایلده • یعنی کویه ایدیچی چشم
 از الیه • خطاب خدایه در خلوتی خوش
 دارم امشب با خیالی زلف او بوکیجه انوک زلفی
 خیالی ایلد بر خوش خلوت طوتم کز باد صبح ازین
 خلوت خبر بیرون برد اگر باد صبح بوخلوتدن

60 بوخلوتدن خبری ایلتیمه • زلفدن مراد اسرار الهیه
 با خیالش کر شبی **رکج** تنهایی روم انوک
 خیالی ایلد اگر برکیجه یا کزلق بو جاغنه کیده اب
 چشمه باز بردار دزد ریزون برد کوز میاشی
 بنی فالدر کیر و قیودن طشره ایلده • مراد عشقه
 اولان کثرت بکاسن اشعار در • خیال شده اول
 ضمیر غایب خدایه راجعه **هر زمان از اب چشمه**
شعله بیشت ای طیب **هر زمان** آب چشمه
 شعله زیاده داری طیب شریقی فرما کد این سوز
 از جگر بیرون برد بر شربت بیور که بو حرارتی جگر
 طشره ایلده **لب** اشک خونین بشودم بطیبیان
 گفتند • درد عشقت و جگر سوز و دوائی دارد •
صحبت خاصست اگر شاه کرائی میکند صحبت
 خاصدرا اگر شاهی ثقلت ایدر سه اهل صحبت
 نیست کوتا درد سر بیرون برد صحبت لایق کلد
 دی تاباش اغریستی طشره ایلده • مراد جانانک
 جمیع حکمه اطاعت ایتدیکن اشعار در **ول**

ایضاً خدنگ او که بجان مرده هلاک
 برد انوک خدنگی که جان هلاک مرده سنی
 ایلدر نوید عیش بدلهاء درد ناک برد در دلو
 کوکلره عیش بشارتن ایلدر خدنگدن مرده غم
 در که اندن مراد صفت جلال ایلدر کچه جانی
 هلاک ایلر انایت و کبردن خلاص ایتک ایلدر
 لیکن دلرده قرب اثرن و پریریه خاک پای تق
 مرزن رقیب را هوس نیست سنک خاکپا یکدن
 اولمکه رقیب چون برهوس وارد در و امدا که
 این آرزو بخاک برد رواطومه بوارزوی
 خاک ایلدر یعنی قوا و لسون بخاک بر ذضایع
 ایلدر معناسنه دخی بعضی محالرده واقع اولمشد
 دلم بکوی توداسن کشان روضه ترسم کوکلم
 سنک کویکه داسن کشان یعنی شادان و خرامان
 کیدر قورقورم که سوی خانه کریبانی چاک چاک
 برد که خانه جانبینه کریبانی چاک چاک ایلدر
 مراد عشقک ابتداسی اسان و اتها سی الم فراوان

این بیت در وصف حال مرده است

فراوان ایدیکن بیاندر بناسه شرح جدای کجاتوا
 ند داد نام ایلدر جدای شرحی و پریمک قنده ممکنه
 کسی که نام که تو با خود بترس پاک برد بر کسه
 سنک ناسیکی خوف و پاک ایلدر یعنی زیاده
 احتیاط ایلدر یا داید خطاب خدایه در بشنده
 غمت این نیم جان که ششها راست سنک غمکه
 ششدر نده بوضعیف جان که شاهینکدر امید
 هست که اید فراق و پاک برد امید وارد در که
 فراق کله و پاک ایلدر یعنی اصلا اثر قوسیه
 پاک برد جمیع عسفی ایلدر معناسنه در پاک
 برد جمیع عسفی التدی اصلا نسنه قوسدی
 معناسنه در و له ایضاً خوب رویان
 چو خدنگ نظری بکشایند خوب رویلر چونکه
 نظره منسوب خدنگی آچله یعنی غمزه تیرنی
 اته لربه سره مرده خون از جگری بکشایند
 هر کرپکی اوچی ایلدر بر جکردن قان روان ایلدر
 بووجه دخی جایز در هر کرپکمک باشنده یعنی

این بیت در وصف حال مرده است

در وصف مرده

پیش عشاق تو شبها به غم است برخاست •
 عقل سوذای زلف خوبان را عقل خوبترک زلفی
 سوداسنی فکر دوز و در آرز میگوید دور و دراز
 فکر در بر یغی حاصل اولماز فکر در بر • مراد عشق
 خوبان زیاده صعبیت اوزره ایدیکن بیاند **مکر**
 استاد جور پیشه ترا سکر جور صنعتلو استاد
 همه تعلیم ناز میگوید دو کلی تعلیمی ایدیکه بویله
 ناز ایدرسن لب معلمت همه شوخی و دلبری
 اسوخت • جفا و ناز و عتاب و ستمگری اجوت
 گفت **شهاب** بکوش جان بشنو شاهینک سوز
 کوش جان ایله استماع ایله که ز روی نیاز میگوید
 زیرا نیاز یوزندن سویلر ولایضه **کرمی**
 از خاک درت رفته دل شیدا بماند اگر بن سنگ
 خاک در کن کیتدم ایسه دل شیدا قالدی **تن**
 روان شد بر طریق عزم جان انجا بماند تن غم
 طریقی اوزره روان اولدی بوجان انده قالدی •
 جان ایله روان ذکرند لطافت وارد اگر چه جان **ایله**

مرحوم

ایله روان بوند بر معنایه دکلدر **من خود اواره شده**
 لیکن دل در سنده را بن خود اواره اولده لیکن
 در ماند کوکلی پرستی میکن که در کویت تن
 تنها بماند بر پرستی ایله • زیرا سنگ کویده تن
 تنها یعنی یا پایا لکڑ قالدی ساریان **بر قصد**
 ری میزند طبل رحیل ساریان ابر اقلق یعنی کیتکه
 قصدند کوچ طبلن او رر کو بران **محمل که مار اخی**
 اندر پای ماند ساریان دی محمل سور سون
 بزم ایا غمزده خار قالدی • یعنی بزم مانع واقع
 اولدی • حاصل کلام بر کمسیده عاشق اولدیغن
 اشعار در • محمل بوند شتر سفری معناسند
 عاشقان زاد رغمت دل رفته و در دل گرفت
 عاشق کوشنگ غمگده کوکلی کیتدی • اما کوکلی
 دردی یعنی محبت کیتدی **خسته کا نرا در فرا**
 سر شد و سودا بماند سنگ فراق کجا بچند
 خسته لکڑ باشی کیتدی و سودا قالدی • خطا
 خدایه در که اندن حاصل اولان درد و غم کیتمر

ای صبا از زامیاری باریق سبکوائی یارلق
 بولندن بزم بولدا شمن دی رو که **شهر را نظر**
بصورت زیبا بماند یوریک شاهینک نظری
 زیبا صورت اوزرینه قالدی • یعنی کوی جانانی
 قویوب کیمکه قادر دکلره • مراد عشقه هیچ
 برشی مانع اولمد یغن بیاند **ولر ایضا**
دل زلف ترا گرفت و بد کرد دل سنگ زلفکی
 طوتدی و کند و سنه قباح و ضرر ایله **شبگیر**
بد از برای خود کرد کند و سندان او توری
 برافز شبگیر ایله • زلفدن مراد ظلمت کوند
 اکا تعلق ایتمک خطا در • شبگیر بوند کجه او یو
 میان کسه اولق روشنند • لیکن درد و المان
 کنایتدر • حاصل معنی بویله اولور که کوکل سنگ
 زلفکی طوتدی لیکن کند و سنی بلایه او غرابت
 ایام به خون من کمین داشت ایام نیم خونه بو
 طوتدی • یعنی هلاکه قصد ایتدی **حاصه کغم**
 تواس مدد کرد خصوصاً که سنگ غمک کا شد

بسیار از زامیاری باریق سبکوائی یارلق
 بولندن بزم بولدا شمن دی رو که شهر را نظر
 بصورت زیبا بماند یوریک شاهینک نظری
 زیبا صورت اوزرینه قالدی • یعنی کوی جانانی
 قویوب کیمکه قادر دکلره • مراد عشقه هیچ
 برشی مانع اولمد یغن بیاند ولر ایضا
 دل زلف ترا گرفت و بد کرد دل سنگ زلفکی
 طوتدی و کند و سنه قباح و ضرر ایله شبگیر
 بد از برای خود کرد کند و سندان او توری
 برافز شبگیر ایله • زلفدن مراد ظلمت کوند
 اکا تعلق ایتمک خطا در • شبگیر بوند کجه او یو
 میان کسه اولق روشنند • لیکن درد و المان
 کنایتدر • حاصل معنی بویله اولور که کوکل سنگ
 زلفکی طوتدی لیکن کند و سنی بلایه او غرابت
 ایام به خون من کمین داشت ایام نیم خونه بو
 طوتدی • یعنی هلاکه قصد ایتدی حاصه کغم
 تواس مدد کرد خصوصاً که سنگ غمک کا شد

مدد ایلدی • هیچ خلاص میسر اولور که **مارا بید**
 جنون چه جای طعنه بزی جنون ایلد طعنه بید
 پیش تو که دعوی خرد کرد سنگ او کله کیم عقل
 دعوا سنی ایلدی • مراد دیوانه را قلم نیست حسنه
 عشاق مجذوب جمیع خصوصه معذور اید
 بیاند زرد قرعه بنا و هر کسی **عشق** عشق هر کسک
 نامنه قرعه آوردی • یعنی عشقن هر کسیه نصیب
 ایشدی مارا بغم تو نام زد کرد بنی سنگ غمک
 چفت ایلدی **شاهی چو صیادی** نیا سود شها
 صبا کی برده د کلندی تا میل بتان سرو قد
 کرد تا که سرو قد محبوبه میل ایلمک • مراد
 خوب لک عشقی و الام شد اید یله پراید و کن بید
ولر ایضا نصیب من ز تو کرد در و آه من
 اید سندان بنم نصیبم اگر در و آه کله خوشم کرد
 سنت **گاه گاه** اید خوشم زیرا سکا گاه گاه
 بنی اگق کلور • خطاب خدایه اولق روشنند
 تو میروی و زهر جانی خلاق شهر سن کیدرسن

بسیار از زامیاری باریق سبکوائی یارلق
 بولندن بزم بولدا شمن دی رو که شهر را نظر
 بصورت زیبا بماند یوریک شاهینک نظری
 زیبا صورت اوزرینه قالدی • یعنی کوی جانانی
 قویوب کیمکه قادر دکلره • مراد عشقه هیچ
 برشی مانع اولمد یغن بیاند ولر ایضا
 دل زلف ترا گرفت و بد کرد دل سنگ زلفکی
 طوتدی و کند و سنه قباح و ضرر ایله شبگیر
 بد از برای خود کرد کند و سندان او توری
 برافز شبگیر ایله • زلفدن مراد ظلمت کوند
 اکا تعلق ایتمک خطا در • شبگیر بوند کجه او یو
 میان کسه اولق روشنند • لیکن درد و المان
 کنایتدر • حاصل معنی بویله اولور که کوکل سنگ
 زلفکی طوتدی لیکن کند و سنی بلایه او غرابت
 ایام به خون من کمین داشت ایام نیم خونه بو
 طوتدی • یعنی هلاکه قصد ایتدی حاصه کغم
 تواس مدد کرد خصوصاً که سنگ غمک کا شد

و هر جانبدن شهرک خلائی بی نظاره شتابان
 که شاهی آید نظرا تمک ایچون ایوتجی که شاه
 کلور خطاب مرشد اولق روشن در غبار کو
 تودر چشم دید اوزانست سنک کو یک
 غبارنی چشمه کورشم اول سبیدند
 که سرمه در نظرم خاک راه می آید که بنم
 نظرمه سورمه خاک راه کلور یعنی قدری
 یوقدر خطاب خدایه اولق روشن نیاز من
 به چه در مغرض قبول افتد بنم نیاز من و اجده
 قبول محله واقع اولور به ملتی که عبادت کنه
 می آید شول ملتده که عبادت کنه کلور مراد
 خدای بی نیاز که کمال استغناسن بیاندر ^{شک}
 خویش شکایت بجا کند شاهی شاهی کنده
 اشکندن قنده شکایت ایله جواب تیژه اش از
 پیشگاه می آید چونکه انوک بولاق ای یعنی
 خون ایله الوده اولمش کوزیاشی پیشگاهدن
 یعنی در وند کلور ^{ایضا} یارباما

چنان

بیت و بیت و بیت

65

چنان که بود نماید یاربزم ایله انجیلین ایدیکه
 قالمی مد من مهربان که بود نماید بنم ماهم کی
 که مهربان ایدی قالمی هر دوش شوی من
 بکوشده چشم هر دم آنک بنم جانده کوشده
 چشم ایله عشوه های نهان که بود نماید
 نهانی عشوه لوکه و کرشمه لوکه و اراید قالمی
 دل بران آشنا که بود برفت کوکل اول آشنا
 اوزره که اید کیتک سر بران استان که بود
 نماید باش که اول استان اوزره اید قالمی
 لطف هر دم که می نمود گذشت هر دم که لطف
 کوستردی کجدی پرسش هر زمان که بود
 نه ماند هر زمان پرسش که و اراید قالمی
 چه دران کوی مانده شاهی شاهی اول کویده
 نه قالمش من یارب چون بزم همان که بود نماید یارب
 چون اول حال اوزره ایدی قالمی بوغرا
 مرثیه اوسلوی اوزرینه واقع اولمشده ول
 ایضا کسی کش مهر خوبان کار باشد

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

هر کس که انوک ایشی خوبلرک محبتی اوللا •
 دلش باد رود و محنت یار باشد انک کوکلی درد
 و محنت ایله یارا اولور بک اباد نشد دل که خواب
 پسران شد • حسن پسران آفته صاحب نظران
 شد حدیث عاشقی و انکه غم کار عاشق
 سوزی و اندن صکره کار و مصلحت غمی
 خرد داند که دور از کار باشد عقل بیلور که
 ایشلک اراقدر • یعنی عاقل اولان بیلور که
 عشق ایله مصلحت اندیشلک جمع اولماز **تزار**
 مکش زان طره ای بادای باد بنم ضعیف تنی
 اول طره دن چکه که سویی در رسن بستیار
 باشد که رسنه بر موی چو قمیده • جانانک
 زلفی رسنه و کند ینک جسمی سویه تشبیه ایله
 رسن ایپدر من آزی بزنه خوردم و تارب ان
 سرو بن اندن یش یمدم • یعنی ستم اولدم
 یارنی اول سرو ز شاخ عمر بر خور دار باشد
 عمر بودا غدن بر خور دار اولسون • یعنی اوزون

66 اوزون اولسون • باشد بونده صورت مضارع
 امر غایبدر بر سوای علم بر دار **شها** علم قاله
 رسوایق ایله ای شاهی • یعنی رسوایق قبول
 ایله که صبر و عاشقی دشوار باشد زیر صبر و عا
 شقلق دشوار در • یعنی عشقه صبر اولماز
 بک سکن یامن ناشکیبا عتیب • که در عشق
 صورت نبندد شکیب و **له ایضا** **هر دم**
 ز عشق بر دل من صد بلار رسد هر دم بنم کوکلی
 یوز بلا ایریشور عشقلان اری بد و **رحسن** تو
 اینها **مار** رسد بی سنک حسنک دورنده بونلر
 بکا ایریشور • یعنی بونلردن خلاص بکامیتیر
 اولماز در جلوه گاه دوست رسیدن **نرحد** **ما**
 دوستک جلوه گاهند ایرشک بزم حدنزدک
 انجا شکر شمال رود یا صبار رسد اول یوه بکر
 باد شمال کیده یا باد صبا ایریشه • **مرد** **جانانک**
 علوقدر یزیناندر • شمال فتح شین ایله در
 جانم بلب رسید درین محنت و هنوز **مختله**

مضمون غزل سفا عین غافل

جانم لبه ایر شد که و هنوز تا **کاز دل زردین**
رویت بختارسد عجب کوکک ایشی سنگ
 یوزیکی کور مکن قند ایریشه • یعنی نه بلایه
 ایریشه **انعام عام توهمه** را میرسد چشد
 سنگ انعام عامک جمیع کسه ایریشور ز اولد
کوناوکی بسینه این مبتلا رسد اگر بوبتلا
 سینه سده برناو کس ایریشه • خطاب خدا یدر
 که اندن نظر رحمت طلب ایریشه **ایرستانه**
ارادت نشسته اند شاهی ارادت استانی
 اوزره او تور مشدر بادرد **خو گرفته که روز**
دهوارسد درد ایل خوی طو تش که برکوت
 دوا ایریشه • یعنی درده صبر ایدرد و ایرشک
 اسیدک ایل **ولد ایضا** • **فصل نور و راست**
و خلقی سوی صحرائی روند نور و فصلدر
 وافر خلق صحرا جاننه کید لر بی نصیب **انان**
 درمی قول مطرب نشنود نصیب سزد که اندر
 سید • یعنی مجلسه مطرب سوزینی استماع ایتیمز

67
 ایتیمز لر • مراد عشقندن بی بهره اولانلر محروم
 ایدیکن بیاند • مطربدن مراد مرشد • **میدان**
 مراد عشق در رخ **نمودی** مرد ما را چشم بر **ایر**
تست یوز کو ستر دک و آد سترک چشمی سنگ
 ایر وک اوزرینه در عید شد باریک بینان
دید بر ماه نوند کویا بیرام اولدی باریک
 بینلرک کوزلری یکی ماه اوزره در • باریک بین
 زیاده کورچی معناسنه در من **که در شبها**
محنت سوختیم زانم چه سود بن که محنت کیمیزند
 یاندم اندن بکانه فایده کین **بتان خورشید**
رخسار ند یاسه پر توند که محبوبلر خورشید
 رخسار لر در یاسه پر تولد ریل یار هر چند که
 رعنا و سهی قد باشد • **کریعشاق نکویی**
 نکند بد باشد **میرود خلقی باستقبال کاسدکل**
 به باغ وافر خلق استقباله کیدر که کل باغ کلدی •
 یعنی کل کلدی دیو تو بهمان باقی که ازین بسیار
 ایند و روند سن باقی قال • زیر ابونک کبیدن

کاسد که آمدن فایده نرسد

چوق کلور لر و کید لر • خطاب جانانه در پند
 گویان **شاه** در مهانده را دل میدهند پند گویند
 در مهانده شاه بی دل ویر لر • یعنی یور کلند لر
 حال او دانند اگر روزی چنان بی دل شوند
 آنک حالی بیولر • اگر بر کون انجیلین بیدل اولر
 بیدل بونده عاشق معناسنه در • دل میدهند
 استعمالد یور کلند لر لر معناسنه • نتم مهر
 مشترید واقع اولمشده لب دلش میداد دلدا
 ریش میگرد • غمش میداد غمخوایش میگرد
 ولایضه **عمری دهان تنک** توامرد
 خیال بود بر عمر سنک طارا غزک یعنی کوچوک
 غزک بنم خیالده ایدی **جان زمیده راهم فکر**
 محال بود اورکش جانک فکری بالکلیه محال
 ایدی • محال و لمسی بود که • دهانی عدمیه
 اید لر • عدمک حصولی خود میسر دکلا • لب
 خلقی که زاین دهان تنکش • در ره کذری عدم
 نشسته رفت ان که در مسایل عشق زبون

شوق کیتی اول که عشق مسئله لرندن و شوق
 رمز لرندن ز ابرو و غمزه • تو جواب سوال بود
 سنک ابرو و غمزه کدن جواب و سوال و ایدی
 • مراد جانان ایل اولان قرب و مصاحبتی ذکر
 در تحسیر طریقی ایل کفتم رسد میان توامرد
کنار دیدم سنک میانک کیر و نیم کنارمه
 ایریشوری **کفتا برو که انچه تو دیدک خیال بود**
 جانان دیدی یور و که انی سن کوردک خیال
 ایدی **شرم آیدش که سجده بردیش پای کس انکا**
 شرم کلور که کمسنه نک یاغی اوکینه سجده ایلده
 ان سرکه سالها برهت پای مال بود اول سرکه
 نیجه بیلر سنک یولکه پایمال ولدی • خطاب
 خدایه در انوک مقبولی اولان کمسیه سرفرو
 ایتمزاشفته رفت نکته **شاه** دین غزل بوغ
 لاه شاهینک نکته سی شفته واقع اولدی **اری**
 فکر زلف تو شوریدک حال بود بی سنک زلفک
 فکر یله شوریده حال ایدی • مراد الکلا وصفه المتکلم

حسبچه متکلمک حسب حال اید یکن بیاند **•**
 زلفدن مراد اسرار الهیه در که آقا و صول بولانک
 عقلی پریشان اولور **•** خطاب خدایه در **•** **اولی**
• **سرو تو مکرز پای نشیند** سنک سروک مکر
 ایاقدن او توره **•** یعنی مکرش قیامدن فراغت
 اید سن کین **دل نقشی بجای نشیند** که بو کوکل
 بر نفس پرینه او توره **•** یعنی ساکن اولاد **•**
 چنان از پافکند امروزه آن رفتار و قاست هم **•** که
 فردا بر نخیرو بلکه فردای قیاست هم **•** **بوده و**
دل تو بردی آن نیز بن ایدم و کوکلم ای که یعنی
 همان کوکلمه قالمش ایدی انی دخی سن الیتدک **خود**
• **کوکه غمت کجا نشیند** کندک دی که سنک
 غمتک قنده او توره **•** **هر دل که نشد هزار باره هر**
 کوکل که بیک باره اولمدي **•** **در وصله ما کجا نشیند**
 بزم وصله ندره قنده او توره **•** یعنی بزم ایلد قنده هم
 رنگ و هم مشرب اولور **•** **وصله باره** معناسنه
 در **•** مراد عشقه الام کثیره و ارا اید یکن اشعاره

سنک سروک مکر
 یعنی مکرش قیامدن فراغت

مراد اسرار الهیه در که آقا و صول بولانک
 عقلی پریشان اولور

اشعار در **•** **هر کس که شبی نشست بانو هر کس**
 بر کیمه سنک ایلد او توردی **•** **بسیار بروز ما نشیند**
 جوق بزم کونمه او توره **•** یعنی بزچکد یکن بلای
 کور **•** و بزم حال مزایله حال النور **•** بوبیت ابیات
 مشکله دندر **•** و ممکنه که خطاب خدایه اولاد
• **کردی که زکوی دوست خیزد بر غبار که**
دوست محله سندان قالقردردیله چوتوتیا
• **نشیند** کوزده توتیا کبی او توره **•** دوستند **•**
 خداد که اندن ایریشن غبار بیک کره کل صفا
 هاندن یکدر **•** حاصل یعنی خدادن کلن المه جان
 و دلدن رضا اظهار ایتد یکن بیاند **•**
 کل الجواهری بئن آری نسیم صبح **•** **زان خا که**
 نیکبخت که شد رهنکار دوست **•** **شاه ج طمع**
• **کنی وصالش ای شاهی انوک وصالی نه اسید**
 اید رسن کش باجو **•** **تویی چرا نشیند** کسه سنجیلین
 ایلد نیچون او توره **•** **وصالش ده اولان ضمیر عیا**
 خدایه راجعدرانک **•** **وصال هر کس سیه لایق دکلدر**

ولد ایضا **ما عشقت آرزو برون می**
 سنگ عشقک بنی یولدن طشره ایله **بکوی**
 سلامت درون میبرد سلامت محله سنگ
 ایچنه ایله **خطاب خدایه در** مراد عشقه
 سلامتک خلاص میسر دکل ایدیکن اشعار **در**
 لب عشق ورزیده و عقلم به سلامت برخوا
هرکه عاشق شد و از راه سلامت برخواست
کرایست زنجیر زلفای حکیم اگر جانانک
 زلفی بوا یسه ای حکیم **تراهم بقید جنون می برد**
 سنی دخی جنون قیدنه ایله **یعنی سنی دخی جنون**
 ایله **زلفان مراد اسرار الهیه در لب عقل اگر اند**
 در بند زلفش چون خوشست **عاقلان دیوانه**
 کرد از پی زنجیر ما بتاراج **دل چشم او پس**
 نبود کوکل یغما سنه انک چشمی تیزی **ایک لبش**
 نیز خطی بخون می برد انک لبی دخی خون ایله **خط**
 ایله **چشمین مراد ذات** **لبدن مراد صفت کلام**
ایکسی دخی عاشقی انانیت و کبردن خلاص

70 ایله **لبه نسبت خط خوب واقع اولمشدر کل**
آرزوی او هست در انفعال کل انک یوزندن انفعال
 و خجلته در **ولیکن بخنده برون می برد اما خند**
 طشره ایله **یعنی التمز ضمیر غایب خدایه راجعه**
 جمیع اشیا انک حسندف منفعلدر **اگر شایه از دست**
او جان برد اگر شاهی انوک الفتن جان ایله ازان
چشم خون خوار چون می برد اول خون خوان چشم
 نیجه ایله **مراد تاثیر اتدن خلاص میسر دکل ایدیکن**
 بیاندر **ولد ایضا** **چو دل زنجیر زلفت در**
نظر دید کوکل چونکه سنگ زلفک زنجیری نظرنه
کورک پریشان کشت و حال خود در گردید پریشان
 اولدی و کندی حالی مکر و متغیر کوردی
 زلفدن مراد اسرار الهیه در که انی مشاهده اید
 کسیه عقل معاش جانندن بر پریشانلق ایشور
 غمت صدر رخنه در جان **گرد مارا سنگ غمتک**
 بزم جانمنه یوز گدک ایله **مکر دیوار سا کوتاه**
 تردید مکر بزم دیوار ییزی کوتا هرک کورک

معاینه معاینه معاینه

یعنی غمگ بزی مغلوب کورد یکدن بزه زیاده
 ووردی • خطاب خدایه در ترا در ره کذر
 ناگاه دیدم بستی ناگاه بولده کورده دلم چندین
 بلازان رهگذر دیدم کوکلم بوقدر بلای اول
 رهگذر دین کورک • یعنی بوقدر بلایه بر رهگذر
 یعنی بر نظر سبب اولدی **دل از کویت نکرده کرد**
کعبه کوکل سنگ کویکدن کعبه نک اطرافند طولن
 که کردید اب روی زین خاک در دید زیلا کو
 حوست و عزت کوردی ایسه بو خاک دردن
 کوردی • خطاب خدایه در **دلم زین بوستان**
باخارا زان ساخت کوکلم بو بوستاندن اول
 سبیلن خارا یله قناعت ایلا یک **که از کل بوئی**
کردن دژد سردید زیلا کل قوقمقدن باش
 اغریسنی کوردی • مراد دولت و غناده رنج
 و عناقور دکندن قناعت و فقر اختیار ایتدین
 اشعار در • **زیرا حقیقتده کلی چوق قوقولوق**
 باش اغریده صبا از چن زلفت شمه گفت صبا

صبا سنگ زلفک بوکلمندن بر شمه دیدی ازین
 غم نافر را خون در جگر دید بو غمندن نافرنگ
 چکرند خون کوردی • یعنی قان اولدی •
 خطاب خدایه در نافییه نسبت خون تمام برنده
 در • مراد اسوار الهیه به نسبت نافرنگ قدری
 اولمدیغ بیاندر **چولا له داغ بر دل ماندن**
 شاه لاله کی کوکلی اوزره طاغ قور **ترا تا سینه**
بر کلهای تردید تاکه سنگ تر و لطیف
 کوکلرک اوزرینه سینه کورک • کلهادن
 مراد عذار لر در • **سینه دن مراد تازہ خطدر**
 محسن واقع اولمشدر **ولایضه** گرم
عشقت عنان دل نه کیرد اگر سنگ عشق
 بنم عنانی طومیه **دلم کوی بلا منزل نه کیرد**
 کوکلم بلا محل سده منزل طومنه • خطاب خدایه
 در که انک عشقی بلا مستلزمه **مرنج از بخود**
یهای دلم زانک کوکلم ادبسر لکلرندن انجمنه
 زیرا زیوانه کسی بردن نکیرد دیوانه دن بر کسه

مفا عین مفا عین فین

کوکلی اوزره طوتمز یعنی دیوانه به بیخ صور اولما
 زیرا سگلف دکله مراد دیوانه را قلم نیست
 حسبنجه مجذوب عشق اولنلردن خطا صاد
 اولسه سبب رد اولمدیغن اشعار در **اکر**
چشمیت جفای کزد سهلست اگر سنک چشمک
 بر جفا ایتدی ایسه سهله کسی برست **لا یعقل**
نکیرد لا یعقل هست اوزرینه کسه عیب طعن
 طوتمز توام **بزد جان از بند زلفت** سنک زلفک
 بنددن جانمی خلاص ایتکه قادر مرا **اگر چشم توام**
غافل نکیرد اگر سنک چشمک بنی غافل طوتمز
 زلفدن مراد بونده ظلمت کوندر **و چشمک**
 مراد ذاتله نسا زد عاشقی **را خاک ایام ایام**
 بر عاشقی خاک ایلمز که **اول با غمت در کل**
نکیرد که اول سنک غمگله آنی یوغرسید
 خطاب خدایه در **دوانم اشک راهم** **دو کو**
 یش هر دو کوزم یا شنی آنک محل سنده یلدر
 که دانم راه بر سایل **نکیرد** زیرا بیلورم که سایل

۷۲ سایل اوزره یول طوتمز مراد عند الله بکاستقبول
 ایدیکن اشعار در **سائل زیاده خوب واقع**
 اولمشدر **کویتش ده اولان ضمیر غایب خدایه**
 راجعدر بشرط **شد قتل عشق** **شاه** **شاه** **شاه**
 شرط ایلد مقتول عشق اولدی که **فرد ادا سن**
قاتل نه کیرد که یارن قیامتده قاتلک **دا سن**
 طوتمز **مراد** جانان یولنده ترک جان ایتک
 کند و نک جانان مقبولی ایدیکن بیاندر **ب**
 عجیب واقعه و غریب حادثه ایست **و**
 انا اصبیرت قتیلاً و قاتلی شاک **ول ارضنا**
یا رخط بر روی زیبا میکشد یا زیبا
 یوزی اوزره خط جکر سبز **بر کل برک رعنا**
میکشد کو یا کلبرک رعنا اوزرینه سبز جکر
 معنی دلبرک یوزی اوزره ظاهر اولان
 خط کلبرک رعنا اوزرینه اولان خط کی
 لطیفدر **ماهر ادا ی زعنبری** دهد ساه عنبر
 دن بردام قور لاله را **زاغی ز سوژا** میکشد

فاعلان فاعلاتن فاعلات

لاله به سودادن بر طاع چکره مراد عذار جانان
 عنبردن مراد زلف جانان در سنبل از سوداء
 مشکین کاکلست سنبل انک مشکین کاکلی
 سودا سندن طره شبرونک در پامیکشد سیا
 طره سنی یا غنه چکره یعنی خجالتدن پایمال
 ایلر در چمن سرو از فرو دستان اوست چمند
 سروانک زیونلرندند خویشرا چندین چوبال
 سیکشد کند و سنی نه بوقدر یوقاری چکر
 یعنی قامت عرض ایدر مصراع اولده اولان
 ضمیر غایب خدایه راجعده ای نصیحت کوسن و
 خاکش درش ای ناصح بن وانک خاک دری
 کر ترا خاطر بصیرت سیکشد اگر سنک خاطر کش
 صحرا به چکر و میل ایدر ایسه یعنی انک قاپونک
 خاکی با که کافیدر درش لفظنده اولان ضمیر
 خدایه راجعده مصراع از در خویش خدایا
 به هشتم مفروست سیکشد پیکان زدل اه از
 چکر دلدن پیکان چکر دن اه چکر شها از

دشت توانیها سیکشد شاهی سنک الکن بونک
 چکره خطاب خدایه اولمق روشنند ول
 ایضاً شبی که کوی تو سائر مقام خواهد
 بود بر کجبه که سنک کوپک بزه مقام اولسه کرکر
 زمانه تابع و کردون بکام خواهد بود زمانه
 تابع و فلک مراد ایلد اولسه کرکر خطاب خدایه
 در زوال دولت پیرمغان مجوی ای شیخ
 پیرمغانک دولتک زوالی استمده ای شیخ کظ
 عالی او مستدام خواهد شد زیرا انک ظل
 عالسی مستدام اولسه کرکر پیرمغانک مراد
 مرشد در که انک دولتند زوال یوق شیخدن
 مراد بوند عشق دلی بهره اولان شیخ در همه
 بضاعت خود عرضه میکند آنجا جمیع عیسی کنده
 بضاعتی اند عرض ایدر قبول حضرت او تا
 کداه خواهد بود عجب قنغی بضاعت اول خضر
 مقبولی اولسه کرکر مراد مقبول حق و مردود
 حق کیم ایدکی کسه نک معلومی دکل ایدکی نیا

مصراع تو پس پرده چه دانی که خوبست و که
 زشت کنون که جان جهانی کرشمه میکند
 شهد یکی جهانک جانی سن بر کرشمه ایلد مگو که
 دولت خوبی مدام خواهد بود دیمه که خویلق
 دولتی مدام اولسه کرکدر و کرشمه کوشه
 چشم ایلد نظر در سر بر سلطنت ارجا دهند
 شاهی را سلطنت تختنده اگر شاهی بی رویه لر
 سکان آن سر کوزا غلام خواهد بود اول سر
 کو یک سکارینه غلام اولسه کرکدر آن سر
 کو بدین مراد اول درگاه پست اولانلرد
 سکان ذکر کند و لرینی سکدن ایو کورمگدر
 نک اعتبار یله در لب ازان بر ملا یک شرف
 داشتند که خود را با از سک نه پنداشتند
 ولنا یضعا سوی باغ آن سرو بالا میرو
 اول بلند سرو باغ جانبد کیدر بو وجه دخی
 جایز در اول سرو بویو باغ جانبد کیدر بو
 وجه اوزرینه سرو بالا به مضاف اولماز باز

این بیت در
 دیوانه

۱۱۴ باز کار رفتن بالا میرود کیر و فتنه نک ایشی
 یوقاری کیدر یعنی زیاده ظهور بولور جان
 من هر که که جایی میرود جان من ای جان
 تقدیرینه در ای بنم جانم هر که که بریره کیدر
 عاشقان را دل بصد جا میرود عاشق کد
 کو کلی یوزیره کیدر که عجب قند کیتدک دیو
 چون دلم خون میکنی بشتاب ازان که نیجه
 یعنی نیچون کو کلی خون ایدر سن ایواندن کرور
 ز کار از پهلوی ما میرود روز کار بزم یانم
 دن کیدر یعنی بزم مساعده اولا چون اماله
 ایلد استفهام اولقی اوزرینه شرح اولندی
 لیکن بو وجه دخی جایز در چونکه کو کلی خون
 ایدر سن بشتاب بوند خوف و حذر ایلد
 معناسنه در هست کلکون شرشکم کرور
 یاشی کلکونی تیز یور یجیدر در بیت میزنمش
 تا میرود دانی سنک آردنچه سوررم تا کیدر
 یعنی قانجید دق مراد جانان ایچون اولان کرین

بیان در **سب** شبدر خط دلبر تُو زُو ب تُو زُو ب
کلدن • کلکون عشق عاشق طوتوب طوتوب
یکباره گفتش جان داد شاهی بی تو گفت جانانه
ایته شاه سلسز جان و بر دی ایتد بحث
باحضر و مسیحا میرود بحث حضر و مسیحا
ایله کیده • یعنی حالکی اندر سوله • زیر احضر
آب حیوات ایچمشده • و مسیحا مرده • احیا
ایده • شاید که سکا علاج ایلیه لر • مسیحا دن
مراد عیسی پیغمبر در ولایضا • وقت
کل خوبان جو بزم عیش در صحرا نهند کل
وقته خوبلر چونکه عیش بزمنی صحرا به قورلر
عاشقان راتازه داغی بردل شیدا نهند عا
شقلرک دیوانه کوکلی اوزره بر تازنه داغ قورلر
نازنین را عشق ورزیدن نه زید جان من
ای بنم جانم نازینه عشقه سعی ایتک یراشمن
شیر مردان بلاکش پادرین غوغا نهند بلا
چکیچی شیر مردلر بو غوغایه ایاق قورلر • مراد

15 مراد عشقک صعوبتی بیاندربل شیر در بادیه
عشق تور و باده شود • اه ازین راه که درو
خطری نیست که نیست دیده • نا اهل باشد
برچنان روی دروغ انجیلین بر یوز اوزره
نا اهلک کوزی حیفه راه اگر مرآت پیش چشم
نابینا نهند اه اگر آینه و کور و ک کوزی او
قویا لر **سب** چشم ناپاک بران چهره در غست
دربغ • دیده • پاک من آویست تمایش را
باچنان لبرهای میگون پای در میخانه نه
انجیلین قورلر لبر ایله میخانه یه ایاق قوتان
بیهوشی حریفان سنجای نهند تا بیهوش
حریفلر ایاق یرینه باش قویه لر • یعنی سنی کور
بیهوش و حیران اولالرا ملالت سوخت
شاهی وین ستم کرد وستان شاه ملالت
یاندی و بوظالم دوستلر هر کجا زخمی رسد
داغیش بر بالانهند هر قنده بر زخم ایریشه
انوک اوزرینه برداغ قورلر • یعنی عشق

بلا سندان غیری اندردن ملاست دخی ایریشور
 ولد ایضاً **هر کسی مو ستم کل گوشه عبا**
 دارد هر بر کسه کل زمانی بر باغ گوشه سنی
 طوتر ساکن کوی تواز روضه فراغی دارد
 سنک کویک ساکنی روضه دن بر فراغ طوتار
 بور روضه باغچه معناسنه در **خطاب خدایه**
 من درین کوی خوشم کرچه بخت رضوان بن
 بو محله ده خوشم اگر چه جنته رضوان مجلسی
 خرم آراسته باغی دارد بر خرم مجلس و بر آراسته
 باغ طوتر **کویدن** مراد جناب قدس در که بهشت
 آگاه نسبت شیء حقیر در **لاله بین چاک زده**
پیرهن خون الود لاله و کور قانه بولشمش پیر
چاک ایلمش مکر او نیز سودای توداغی
 دارد و آرایسه اول داخی سنک سوداگدن
 برداغ طوتر **خطاب خدایه در** مراد و آن
 من شیء الایستبح بحمد و لکن لا تفقهون
 تسبیحهم حسینجی جمیع اشیا آگاه تسبیح آیتد

خطاب خدایه

خطاب خدایه

76 آیتد یکن بیاندرد **دل من در شب کیسوی ره گم**
کرده است بنم کو کلم سنک سیاه کیسوله
 بولنی گم ایلمشده **مگرش روی تودریش**
چراغی دارد مکر سنک یوزک انوک اوکنده
 بر چراغ طوتر که اندن خلاص بولوب صراط
 مستقیمه کیده **کیسودن** بونده مراد ظلمت
 کوندر **رویدن** مراد تجلی جمالدر **خطاب**
 خدایه در **فکر سودای سوزلف تودارد**
شاهی شاه سنک سوزلفک سودا سنک
 فکری طوتر ظاهر **آنست که اشفته دماغی**
 دارد ظاهر اولد که اشفته بر دماغ طوتر
سوزلفک مراد اسرار الهیه در که آنک فکری
 آیدن البته اشفته دماغ اولور **ولد ایضاً**
 عید شد خوبان بعزم مجلس می می روند
 بیام اولدی خوبلر شراب مجلسی قصد نکیده
 درد سندان راه می پرسند و آزی می روند
 درد مند لوبول صور لر وار دلوزدن کیده

کوبکشی می رود تنها خوشست ان افتاب
اگر اول افتاب بر سیره کیده سه تنها خوشد
قاصد جان منند آنان که باوی می روند بنم
جانمه قصدا بدیجیلرد رانلر که انوکل کیده اند
میرفتند با تکبیر و قامت این زمان انلر که
زیاده صوفیقلرندن تکبیر و قامت ایله کیده
ایله بانوای ارغنون و ناله و فی می روند بو
زمان ارغنون صداسی و فی ناله سی ایله کیده
• آنکه بوند آنانکه معناسنه در میرفتند
و میروند آکاقرینه در نتم کلستانه بوند
بوکامناسیدر لب چه کودشمن شوخ چشم
بی باک • تا عیب مرابه من نماید • دوشمن
بوند دشمنان معناسنه در که نماید آکاقرینه
در • و بوستانه بوبیت بوکامشابهدر •
چه انرا که بر سر نهادند تاج • چه انرا که بر
کردن آمد خراج • انان را در که نهادند آکا
قرینه در • مصراع اوله اولان این زمان

۷۱۶ این زمانک معناسی مصراع ثانیه قیدا و لند
سهولت معنا ایچون • بیتدن مراد معنی
ظاهری اوزره زیاده صالحه صلاحدن فرات
ایدوب شوق و ذوق مشغول اولدیلردیمک
• معناء تصوفیسی اوزره سنکر عشق اولنلر
طالب عشق اولدیلردیمک • بو وجه اوزره
ارغنون و نیدن مراد مرشدلر اولور چون
کل و سنبل بری رویان زاب و تاب مل
بری یوزلولر شرابک لطافت و کیفیتندن کل
و سنبل کی طره ها اشفته و رخسار درخوی
می روند طره لری پریشان و رخسار لری
در لکش کیدر لر • سنبل طره یه کوره • کل رخسار
کوره • لف و نشر غیر مرتب طریقی ایله • خوی
واور سی ایله فی و فی قافیه سنه عرق معناه
در میرود شهاب کویت از دم سرد رقیب
شاهی رقیبک صووق نفسندن سنک کویکن
کیدر بلبلان از بوستان در موسم دی میروند

نكتم قيش زما ننده بلبلر بوستاندن كيدر لر
ولايضا دل بهر تو در ملاست افتاد
 دل سندن او توري ملاسته دوشدى وز
عشق بدین علاست افتاد و عشق دل بو
 علامته دوشك **كشتم** بهوس ندیم عشقت
 هوس وارز و ايله سنك عشقك ندی و طالبی
 اولده خود عاقلیتش ندایت افتاد خود عاقل
 اول بگاندایت دوشك مراد عشق سبب
 ندایت ایدین اشعار درای دل جو بقامتش
 رسیدی ای دل چونك انوك قاستنه ایرشد
 دیدار تو بایاست افتاد سنك دیدارك
 قیاسته دوشك یعنی قیاسته قالدی او تیغ
جفا کشید لیکن جفا تیغی او چكدی
 لیکن برجانب ما غرامت افتاد غرامت بزم
 جانمزه دوشك غرامت اودك تا بونده
 صوچ معناسنه در لب در ویش مكن ناله
 ز شمشیر احبای کین طایفه از کشته ستانند

غرامت

بهر تو در ملاست

78 غرامت **كشتم** بكوی عشق شاهى شاهى
 عشق محله سنه كم اولدی زاهد بزمه سلامت
 افتاد زاهد سلامت یولنه دوشدى مراد
 کندوسی عشقه مرتبه استغراقه و صوبولوب
 وزاهد عشق دل بحر و ماولوب منكر قالدیغن
 بیانده **ولايضا** رفت آنكه بوصل تو مرادست
 رسی بود کیتدی اول کسه سنك وصال کیمست
 رسی و قدر تو از ایدی وین دل شده درخیل سگان
 تو کسی بود و بو عاشق سنك سگ لرك بولو کند
 بر کسه ایدی خطاب خدایه دران غمره بخون
 دل من چشمه سیه کرد اول غمره بنم کو کلم خونده
 یعنی هلا کند کوز قرار تک ورنه نکمند تو گرفتار
 سببی بود یوخسه سنك کمند که گرفتار چوق
 ایدی خطاب خدایه در غمره دن مراد صفت
 جلال اثر یدر آمد کل هر مرغ هوایی چمنی کرد
 کل کلدی و هر مرغ بر چمن ارزوسن ایلدی ازاد
 نکشت آنکه اسیری قفسی بود ازاد اولمدی

بهر تو در ملاست

اول کسه کم بر قفس اسیری ایدی **عشق ایدو**
 سودای کل **ولاله** ز سر رفت عشق کلدی وکل
 لاله سودای باشدن کیتکه **زان شعله تاراج**
 شد ارخا رخی بود اگر بر خار و خس و ارایدی
 ایسه اول شعله دن تاراجه کیدی • مراد عشق
 جمیع سودای و هوس از الایدیکن بیاند وقتی
 به هوس خواستی بوی نواز باد بروقت هوس
 ایله سنگ قوقوکی باد دن استله ایدی آنها
 کوی که هوا و هوسی بود دیر سن که انلر جمیعا
 بر هوا و هوس ایدی • یعنی حاصل اولدی •
 باد دن مراد فضل الهی • قوقودن مراد نفخه
 رحمانیه در • خطاب خدا به در در عشق تو ام
 اشک بخون داد کواهی سنگ عشقکه اشک
 بنم هلاکه طانقلق و یری هم ناله که در واقع
 فریادری بود ناله دخی طانقلق و یری یک عشق
 واقع سنه بر فریادری ایدی • یعنی بونلر بنم هلا
 سبب اولدیله **شکاکه** بهجران تو از ناله فرو ناله

شاه سنگ فراقده نالردن عاجز قالدی **بیجا**
 سک کوی تراهم نفسی بود بیچاره سنگ کویک
 کویک بر هر نفس ایدی ایلیه اکا ترجمه ایله که لایق
 ولایضمه عید است و خلقی هر طرف دن
 کشان بایار خود بر اسدرو وافر خلق هر طرف دن
 دامن کشان کندی یاریله • یعنی صالحی مسکین
 من بی صبر و دل حیران شده در کار خود بن
 صبر سن و عقل سن مسکین کندی اشته حیران
 اولمشم هم مرغ نالان در چمن هم کل دریده پیرهن
 هم چنده کل ناله ایدی بی هم کل پیرهنی بر تنش • یعنی
 کل اچلمش ایدی هر کس بیاری در سخن بن
 باد لفکاری خورد هر کسه بر یار ایله سوزده
 بن کندی مجروح کوکلم ایله عقلم که بوری رهنمون
 خندید بر اهل جنون عقلم که با کار رهنمون ایدی •
 اهل جنون اوزره خنده ایدر • یعنی انلری مسخر
 ایدر ایدی من نیزی خنده کنون بر عقل دعوی
 دار خور بن دخی شمدی کندی دعوی دار عقلم

این غنیه جوید و بوی این غنیه سفارش
 ۱۶۹

اوزره کولور • یعنی تمسخر ایدرم • مراد کمسیه طعن
 جایز دکل ایدین اشعار در درجان درون ان
 تند خود اتم بیک در گرفت و کو جانم ایچنده اول
 تند خود اتم کو کلم ایلد مصاحبتله بیچاره سنجرو
 از و چون دیدله از دیدار خود بن بیچاره اندان
 محروم و چشمه کند و سنی کور سگدن محروم
 اولدغی کی کر راز دل نهفتی در خاک خون کی
 خفتی اگر کوکل رازی ستر ایدله ایدم خاک
 و خوند فغن یا توردم هم با طیبی کفتمی حال دل
 بیمار خود هم طیبیه دیدم کندی بیمار کو کلمه
 حالنی تو هم چوکل دامن کشان رفته بکشت
 بوستان سن کل کی دامن کشان • یعنی صالتو
 بوستان سیرنه کیمش سن پیش تو مسکین
 باغبان شرمندله از کلزار خود مسکین باغبان
 سنک او کله کندی کلزار ندن شرمندله در
 شها ز خوبان زدن نفس افتاد در دام هوس
 شاهی خوبان سویلای هوس داسنده دوشده

80 دوشدی • یعنی اندلی و صفایتمک ایلد اندله عشق
 اولدی چون عند لیبان قفس در مانده از کفتار
 خود قفس بیللری کی کندی سوز ندن عاجز و کور
 قالمشدر • مراد سکوت خیر محض ایدین بیاند
 ولد ایضه • کر بعمری زمین دلشده ات
 یاد آید اگر بر عمرده بن عاشقن سکا اکتق
 کلور سه جان محنت زده از بند غم ازاد آید
 مختلوجان غم بند ندن ازاد کلور • خطاب
 خدایه در که اندن رضاء قلیل سرور جزیله سبیل
 دی صبا پوی تو اورد بخان زدن اتش دون
 صبا سنک قوقو کی کتوردی و جانم اتش اور
 دی ترس این شعله زیادت شود آریاد آید
 قور قورم بو شعله زیاده اولور • اگر باد کله مراد
 فضل ربانیه ایریشن نفخه دن سوز دل زیاده
 اولد یغن بیاند روزها رفت دلت بر من غم
 دیدله نسوخت کونلر کیتدی بن غم کور مش
 اوزرینه سنک کوکلک یا مده • یعنی بن غمناکه

که در غم

هیچ تو حرم ایتمد که کویچه از ناله من سنگ بفریاد
 آید اگرچه بنم نالیدن طاش فریاده کلور • مراد
 خدا آنک کمال استغناسن بیاند جان من جفا
 احباب فراموش مکن ای بنم جانم دوستدار
 جانبدی فراموش ایلمه زود باشد که سخنها
 منت یاد آید تیرا و لا که بنم سوز لرم سنگ خاک
 کله دل نه منزل که سلطان خیالست که او
 کوکل جانانک خیالی سلطانک منزل که کله
 زیرا او • یعنی خیال جانان میهمان نیست که کشور
 آباد آید بر میهمانند که معمور اقلیم کلور • مراد
 هر دله جانان از لک خیال تنزل ایتمد یکن بیاند
 بلبل دل شده کوناله کند عیب مکن عاشق بلبل
 اگر ناله آید عیب ایلمه درد یلری که نسیم کل و
 شمشاد آید برد یارده که کل و شمشاد رایجی
 کله • مراد نفخه رحمانید بریش عاشقه جوش
 و خروش عیب دکل آید یکن بیاند هیچ شک
 نیست که از پای در آید شاهی هیچ شک یوقد که

81 یوقد که شاهی ایاقدن کلور • یعنی در مانسز قالور
 چشم خون ریز تو کور بر سر بیداد آید اگر سنگ
 خون ریز چشمک ظلم هوسی اوزره کله • یعنی
 جفایه میل آید • مراد لطف دلبر ایر شمز ایسه بد
 حال اولور و دیمکر • ستمدن مراد دلبر جانبدن
 اولان جفا در • خون ریز و وصف ترکیبی در و له
 ایضفا رفتیم اگرچه دل بغمت در دستند
 بود کیتدک اگرچه کوکل سنگ غمک آید در تلو
 ایدی در چین طره • تو اسیر گمندی بود سنگ طره
 بوکل منده گمندی اسیر آید • خطاب جانانیر در
 بلبل آه و ناله چمن را و داغ کرد بلبل آه و ناله یل چمنی
 و داغ ایلدی • کان بزفر را ترانه او ناپسند بود
 زیرا اول بزمره انوک ترانه سی ناپسند آید • یعنی
 مقبول و لمدی القصه در فراق سر آمد شمار عمر
 محصل کلام عمرک عددی فراقه باشه کلدی
 سر مایه وصال که داند که چند بود وصال سرتا
 سنی کم بلور که نه قدر آید • مراد زبان بعید فر

مقبول فاعلا مفا عبدی فعلت

جانانه مبتلا اولد یغن بیاندر **راضی نشد که تکیه**
 زند بر شریر **ملک راضی** اولمدیکه سلطنت یختی
 اوزرینه جلوس اید **در ویش** را که مایه همت
 بلند بود در ویشک همتی پایه سی بلند ایدی
 خوش کردی ای رقیب که **اتش زدی بد** الطیف
 و خوب ایلدک ای رقیب که کوکله اتش اوردک
 کین داغ **برجواخت** ما سود مند بود زیر ابوداغ
 بزمر جراحتمزه فایده لو ایدی • مراد جانانک جفا
 رضا اظهار ایتد یکن اظهار **درد شوازی نمود**
 سفر باقر آغ **دل فراغ** دل ایلد سفر مشکل کوریندی
 چون مرغ **دل بد** کسی پای بند بود چونکه کوکل مرغی
 بر کسه نک دامنه پای بند ایدی • مراد عاشقه سفر
 زیاده صعب اید یکن اشعار **در شهابی هیچ رو**
 ز تاب غمش **نجست** شاهی هیچ بر وجه ایلد انوک
 غمی اتشدن **صبرامادی** • یعنی صبر ایلد **عمری**
 اگر چه بر سر اتش **سپند بود** اگر چه بر عمر اتش
 باشی اوزره یوزرک اولدی • یعنی پانده • مراد

مراد عشق جانانده اولان صبر و تحملنی بیاندر •
 غمشده اولان ضمیر غایب خدایه راجع اولوق
 روشنند **ولایضه** **دل بی رخ تو جفا**
کلشن نمی کشد سنگ رخساز کوکل کلشن نیش
 چکنر • یعنی میل ایتمز خاطر بشوی **لاله و شبنم**
نمی کشد خاطر لاله و شبنم جاننده چکنر •
 خطاب خدایه در که آغا عاشق اولان اندن غیر
 بر شیشه میل و التفات ایتمز **بخرام سوی باغ** که
کل با و وجود تو باغ جاننده صالن که کل سنگ
 وجودک ایلد **خوبی نمی فروشد** و دامن نمی
 کشد خوبلق صالمیه و صالمنیه • خطاب خدایه
 در که اندن تجلی جمال طلب ایلر مصنوعک
 خجالتدن او توری ای **بخت خواب رفته کجایی**
 در فراق ای او یوشن بخت فتنه سن که فراقه
 ان میکشم زدوست که **دو شمن نمی کشد**
 دوستدن انی چکر که **دو شمن انی چکنر انرا**
 در فراق کسی **تیره کشت روز اول** کمسنگ

82
 بفصل فاعله نفا عین فاعلن

رویت بماند عشق در جان قالدی و کوکله
 سنگ یوزک حسرتی قالدی • خطاب خداید در
 ما خود از خاک درت رفتیم لیکن کاه کا
 بز خود سنگ خاک در کردن کیتک لکن کاه کا
 پرستی میکن دل مارا که پهلویت بماند بز کوکله
 پرستی ایل • زیرا سنگ یا نکه قالدی • مراد لقا
 فیضه ایکن خدادن قلبه انبساط طلب ایتدین
 اشعار در شمع وارا از جمع رندان رفتی و سورت
 رفت عشاق جمعند شمع کی کیتک و سو
 و حوار تک انلردن کیتدی همچو کل داسن کشان
 بگذشتی و بویت بماند کل کی داسن کشان خور
 مان کچدی • و قوقک انلرده قالدی • مراد عشاق
 جانان از لک جمالی مشاهد سندن دور اولدقه
 اثر قرب الهی انلردن جدا اولماز دیمکه از تن شها
 خیالی هم نماند از غم ولی غمدن شاهینک
 جسمند بر خیال فی قالدی اما هم چنان در
 خیال چشم جارویت بماند اولگی کی انوک قلبه

84 قلبه سنگ جاد و چشمک خیالی قالدی •
 چشمک مراد ذات باریدر • جاد و ذکر تأثیرات
 عامه و قدره تامه اعتبار ایلدر • مراد هرگز خیال
 باری کند و سندن جدا اولمدیغن بیاند اولد
 ایضا • مبارک منزلی کان خانه را ماهی
 چنین باشد بر مبارک منزله که اول خانه تک
 بوخیلین بر ماهی اوله هایون کشوری کن
 عرصه را شاه چنین باشد بر هایون کشوری
 اول عرصه تک بوخیلین بر شاه اوله • مراد
 عشق و تجلی الهی اولان کوکله سعادت مقرر
 ایدیکن اشعار در یک امر و زی عتاب الوده دید
 روی او مرده بود بر کون جانانک یوزینی عتاب
 الوده کوردم الله کسی راجان ماندا کر ماهی چنین
 باشد بر کسه قند دیری قالور اگر جانان بوخیلین
 اوله • مراد برده اولان عالم قبض و فراق شد
 تندن بو حاله گرفتار اولدر • اگر بو حاله ممتد
 اولور سه عالم تمام خواب اولور دیمکه زرنج

به خج

راحت کیتی مرغجان دل مشو خرم جهانک بخند
 قلبی رنجیده و پریشان ایلمه و راحتند خرم
 و مسرور اولمه که آیین جهان کاهی چنان
 کاهی چنین باشد زیرا جهانک عادت کاهی
 انجیلین و کاهی بو انجیلین اولور غمش تیار من
 شد روی در راه علامه کردم آنک غمی تاکه باکیار
 اولدی علامه توجه ایتده خوشست آواره کی
 انراکه همراهی چنین باشد اول کسبیه آواره لب
 خوشد که بو انجیلین بر همراهی اوله مراد غم جانان
 کند و سنه رفیق و شفیق بلد یکن بیاند اگرچه
 بوندن غم جانان بنی هلاک ایتد معناسی روشند
 بخنده گفت شاه تیغ رانم بر سرت روزی جانان
 خنده ایله دید یک بر کون تیغ ایله سنک باشکی کسر
 نیم منوسید ازین دولت که ناکاهی چنین باشد
 بود ولتدن نویسد دگلم بلکه اسید وارم که بر ناکاه
 یعنی آشکسزن بو انجیلین اوله مراد عشق
 الهی تیغی ایله مقتول اولان سعادت ابدیه بر ایشد

85 ایر شد یکن بلد یکن او توری طلب ایتد یکن اشغ
 تیغ ذکری تشبیه اعتبار یله در نتم بوستانک
 بو بیتده واقع اولمشد **بد** پسندار کروی عنان
 بر شکست که من باز دارم ز فتراک دست
 ویدن مراد خدادر بخنده گفته اولان خنده
 مراد صفت جمال اثریدر زیرا تیغ را نمدن مراد
 صورتا قتلده اما حقیقتده دکلر **ولر ایضه**
 ای خوش آن شب که بیالین من ان ماه
 رسد نه کوزلده اول کجه که اول ماه بنم بالینه
 ایر شد یعنی بنم باشم او چند ایر شد الله شع
 باشم اوزره شاه ایر شد مصراع اولدن مراد
 تجلی ذات طلب ایتد یکن اشعار در مصراع ثانی
 مراد هدایت الهی رجا ایتد یکن بیاند **وعده وصال**
 یماهی شد و ماهی عمرست وصال وعده سی
 بر آیدر و عمر هم ان اول ماهله نخت ان کوکمر
 عمر بیک ماه رسد اول نخت و طالع قنی بنم عمر
 بر آید ایر شد که اول زمان وصال میسر اوله

بحر مدح مخبون

کسوف قنی دیکله

دل دران چاه ذقن رفت بگو با سر زلف
 دل اول ذقن چاهنه کیتی زلفک او چنه دی
 که بفریاد اسیران تک جاہ رسد که چاه قوند
 کی اولان اسیر لک فریاد نه ایرشه • سر زلفن
 مراد اسرار الهیه در که تعمق ذات فکر نه ستمیر
 اولانلره سنب و وسیله اولور • چاه ذقندن
 مراد تعمق ذات در که • هرگز کمسیه و صولی میسر
 اولماز • تک بوند قعر معناسنه در کفتم از شب
 همه شب از غم تو نالانم جانانه دیدم جمیع
 کچه لوسنگ غم کردن نالانم گفت می نال بفریاد
 که الله رسد جانان ایتدی ناله آیلد سنگ
 فریاد که الله ایریشور • مراد جمیع خصوصه
 توکل و اعتماد حق تعالی حضرتنه کرک ایدیکن
 اشعار در • می نال امر حاضر مفرد در گفته شها
 اگر هیچ نباشد سک ماست دیشنن فضا
 اگر شاهی نسنه دکل ایسه هله بزم کلیم در •
 یا خود معنی بویله اول شاهی اگر چه هیچ نسنه

86 نسنه دکلره لکن بزم کلیم در من که باشم بمن
 سوخته این جاہ رسد بن کیم اولام که بن سوخته
 بوجاه ایریشه • گفته ده اولان هنرم خطاب
 ایچوند • جاہ عزت و منصب معناسنه دخی
 استعمال و نور بوند ایکیسی بیلدیمکنده • سوخته
 بوند اتش عشق ایلد یا نش معناسنه در که اسم
 مفعولده • رسد فعل مضارعده • من لفظی سوخته
 لفظنه مضافه حرف الراء و لا یضد
 ای سر زلف ترا دلهای مشتاقان اسیرای
 جانان سنگ سر زلفکه عشا فک کوکالری اسیر
 هرگز نکذشت حال در مان در ضمیر در در
 مند لک حالی هرگز سنگ خاطر که خطور ایتدی
 من گرفتارم بجرم عشق بردارم کنید بن گرفتار
 بنی عشق جرمی سبی ایلد بردار ایلکوز تابه کوی
 دوست و دشمن بیندم با دار و گیر بیند فعل
 مضارعده • یم متکلم ضمیر یدر • تاکه دشمن
 بنی دوست محله سنده دار و گیر ایلد کوره • دوستند

مراد خدا در دو شمندن مراد شیطانند **نتکم**
 کلستانک بویستی آگاه دلالت ایدر **سب** این همه
 هجیست چون می بگذری **تخت و تخت و امرنی**
 و کیر و دار **مراد** راه عشقه منصور و شر جانان
 ایچون بردار اولمغی سعادت ابدیه بلدیکن اشعار
عالمی بیدل شدنند از تیر مژگان چنان که عالم
 خلقی سنک مژگانک تیرندن بیدل اولدی انجیلین
در همه شهر این زمان یک دل نمی آید بتیر جمیع
 شهرده بوزمان بردل تیره کلنزه **یعنی تیر مژکا**
 نکه نشان اولمغه بردل قالمدی **حاصل معنی**
 جمیع عالم سکا عاشق اولدیردیمکدیر **مراد**
توروزی بنکرد بالای بام اگر سنک آئی یوزیکه
 برکون دام او ستندک نظر اید **دیگر از خجلت**
نیاید شاه انجم بر سریر شاه انجم خجلتدن کبر
 تخت اوزرینه کلنزه **یعنی طلوع ایلنزه** شاه انجمدن
مراد افتابیدر خطاب خدایه در که اگر تجلی اید
 افتاب انوک قنده ذره دن ناچیز در کبریزی

در همه شهر این زمان
 یک دل نمی آید بتیر
 جمیع شهرده بوزمان
 بردل تیره کلنزه
 یعنی تیر مژکا

87 **خون شاه و رنجشی حاکی** و اگر شاهینک قاتی
 دو که سن و اگر ترجمه عفو اید سن حاکم سن
توشه فرمان روا او بنده فرمان پذیر سن
 فرمان اجرا اید بجی شاهسن او فرمان قبول
 اید بجی بنده در خطاب خدایه در **ولایضه**
ای بلطف از اب حیوان پاکتر ای لطافت
 اب حیواندن پاکتر اولان جانان **قدت از شر**
 روان چالا کتر سنک قدک سرور و اندن سو
 زو نر کدر با که کویم سوز خود کز درد تو کندی
 حرارتی کیمه دیم که سنک درد کدن **هر کز آید**
 زمین غمنا کتر هر کیمی کوردم ایسه بندن زیاده
 غم لو کوردم **خطاب خدایه در بی رخت چون**
لاله داغم بردلت سنک رخسار لاله کبی
 کوکلم اوزره داغ وارد رسینه ام از دامن کل
چاکتر بنم سینم کل دامنندن چاکتر در خطا
 خدایه در علت از خونم ندر دار **هیچ باک سنک**
 لبک بنم قانندن **هیچ باک طوتمز نکس شوخ تو**

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

زان بی باکتر سنگ شوخ چشمک نه دن کهن
 رکدر • لعلدن مراد لبدر • که اول لب دن مراد
 صفت کلام ربانیدر • ترکسندن مراد چشمدر که
 اول چشمندن مراد ذاتدر • که تاثیرات آندند
 هست **شاه** در طریقت خاک راه شاهانست
 طریقتکه خاک راهدر لیک در کوی تو چیز
خاکتر لیک سنگ کو یکه خاکتر بر نسنه در
 خاکتر بوند احقر معناسنه در • خطاب
 خدایه در • در طریقت اولان تا خطا ایچوند
 ولایضه **سرو مارا هر زمان دل**
 میکشد سوی **دگر** بزم سرو و بزم کهن
 کو کلی بر غیری جانبه چکر چون کلی رعنا که دار
هر طرف روی دگر کل رعنا کی هر طرف بر غیری
 یوز طوتر • کل رعنا کل قبه دیدگری کلد که
 ایچروسی صاری طشره سی قزلدر هر که دارد
 روی دل در قبله دیدار او هر کس که کو کلی
 یوزن انک قبله سی جانبه طوتر سهو باشد سجد

بزدن

88 بزدن سوی **محراب** دیگر بر غیری جانبه سجد
 الیتمک سهو و خطا در • ضمیر غایب خدایه در
لب چون بنده خدای خویش خواند • باید که
 بجز خدا نداند **جان بیمار** مرآت **تاب** شکیبایی
 نماید بنم بیمار جانم صبر ایلمک طاقتی قالدی
 ای **طیبی** ارعاقلی جز صبر دارویی **دگر**
 ای طیب اگر عاقل ایسک صبر دن غیری
 بر غیری دارو و شربت بیور • زیرا عشقه صبر
 اولماز در طریق دوستی ثابت قدم چون کشتا
 باش دوستلق طریقتده خاک کی ثابت قدم
 اول چون صبا تا چند هر دم بر سر کوی دگر
 صبا کی نیچه یردک هر دم بر غیری محله دور
 ایدرسن **لب** دلارای که داری دل در و بند
 • دگر چشم از همه عالم فرو بند **پند** کویا پیش
 ازینم در صف طاعت **مخواه** ای ناصح بوندن
 ارتق • یعنی شدن صکره بنی طاعت صفت او
 زشت باشد روی در **محراب** و دل سوی دگر

طریقتده خاک کی ثابت قدم
 اول چون صبا تا چند هر دم بر سر کوی دگر

قیصر یوز محرابه و کوکل برغیری جانبه • مراد
 خشوع و خضوع ایله اولین نماز حقیقته نماز
 دکل ایدیکن بیاندر موسم نوروز و من در کنج
 تنهایی اسیر نوروز زمانیدر و بن یا لکوزلق
 بوجاغنده اسیر هر کسی در سایه سرو و لب
 جوی دگر هر بر کسه بر سرو سایه سنده و بر
 ارماق کنارنده کردل شاه بشناسی بجوی و
 نیست اگر شاهینک کوکلی برد شنام ایله
 استیده سن • یعنای متسلایده سن بعید عجب
 دکلدر زانکه همچون اونی بینم دعاگوی دگر
 زیرا انجیلین برد عاجی دخی کور من و ولد ایضا
 ای هر دم از جفای تو دل را غم دگر ای جانان
 که هر دم سنک جفا کن کوکله برغیری غم وارد
 عالم ز تو خراب و تو در عالم دیگر عالم سندن
 خراب و سن برغیری عالمه سن • یعنی کندی
 عالمکه سن احوال عشق کن بی خبر سن این دم که
 در رکاب تو ام خون من بریز بودم سنک رکابکه

بجهت این بیت
 در این بیت

89 رکابکه او نیم قانی د و ک ترسم که مرک آمان
 نهد تا دی دگر قورقور که برغیری دمه
 دک مرک آمان ویرسید بلبل ز شوق نغمه زنا
 در خیم باغ بلبل شوقند باغ حرمینده نغمه اوچی
 کل هر زمان بمجلس نامحرمی دگر کل هر زمان
 برغیری نامحرمیک مجلسند • مراد خوبدک
 و فاسز لغن بیاندر لب خود را بکشد بلبل
 ازین رشک کلرا • بابا د صبا وقت سحر جلوه
 کری کرد تیری زدی و ریش دل اسوده شدند
 درد بر تیر آوردک و کوکل جراحی اغریدن
 اسوده و ساکن اولدی هان ای طیب خسته
 دلان مرهی دگر آگاه اول ای خسته دلرک
 طیبی بر مرهم دخی اور • یعنی بر تیر دخی اور
 مراد جاناندن ترجمه طلبیدر شاهان زده سیل
 برین اب و کل مرزای شاه چشم کن بواب کل
 اوزره سیل د و کمه کین خانه پست می شود از
 شبخی دگر زیر ابو خانه بر شبنم دن دخی پست

و خراب اولور. اب و گلدن مراد بوند و وجود یک
 کثرت بکاسبی ایلد بو حاله ایر شمشدر که فضا
 بر قطره ابدن بالکلیه ویران و بیاب اولوروله
 ایضتنگ ای فتنه راد و ترکش مست تو
 رازدار ای جانان سنک ایکی مست چشمک
 فتنه نک رازدار یدر من بهر مختم ذکران راه
 بنار دار بن محنتدن او توری ام غیر یلری ناز ایلد
 طوت. بوسوز تعریض اولوق روشندر جانا
 توان زیننی و خلقی نیاز مند ای جان سن ناز
 سن و وافر خلق محتاجدر چشمی بنار جانب
 اهل نیاز دار اهل نیاز جانچه ناز ایلد بر نظر طوت
 ترشد بساط هر چمن از کرمیتا ابر سحابک کویه
 لرندن چمن بساطی ترا ولدی با غنچه کولب بشکر
 باز خنده دار غنچه یردی لبکی شکر خنده ایلد آج
 مراد جانان عشاقک کثرت بکاسندن حظ
 ایتد یکن اشعارد راز نقش کائنات مبین جز
 خیال دوست کائنات نقشندن دوستک خیا

بناز نیاز دار اهل نیاز

90 خیالندن غیری کورمه یعنی زغیرد یدله غیرت
 فراز دار یعنی ماسوادن غیرت چشمی یوم
 هرگز اندن غیری به نظر ایلد شمع بجده و جهد
 چوکاری نشا حق ای شاهی جد و جهد ایلد
 چونکه برایش و ز مدک بنشین و دیده بر کرم
 کار ساز دارا و تور و کار سازک کر منه
 اسید طوت. کار ساز دن مراد خدادار
 ولد ایضتنگ نه کج و صل تمنا کنم نه کج حضور
 وصال کجنی نه حضور بوجا غنی تمنا ایدرم خوشم
 به خوری. هجر نگاه د و راد و فراق خور لیلد
 وز یاده اراقدن نظر ایلد خوشم بکر دکوی تو
 کشتن هلاک جان منست سنک کویک اطراف
 طولنق بنم جانمک هلاکیدر چو پر کشودن پروانه
 در حوالی نور نورک اطرافنه پروانه نک پراچکا
 یعنی پروانه نک شمع اطرافنه پروانه آتشی هلاک
 سبیلدر. خطاب خدایدر تن چو سوی شده
 زرد و زار و نالانم چشمه سوی کبی زرد و ضعیف

نما عین فعلان مناعن فعلن
 بود و آدو کث الفی الف ترسله

حقیقی نکفت راز محبوب حقیقینک غیری یر راز
 دیدم که باده و تحقیقن مراد عشق الهیدر •
 حبیب حقیقین مراد باری تعالی حضرتیدر یارب
 بحق مقصد مقصود کائنات یارب کائناتک
 مقصد و مقصودی حقیچون یعنی که عشق
 ادم از و کشت سرفراز یعنی که کائناتک مقصد
 و مقصودی سببی ایلد عشق که ادم انک سببی
 ایلد عالی قدر اولدی • حاصل معنی عشق حقیچون
 دیدم که یارب بحرمت رخ خوبان ماه روی
 یارب ماه روی خوبلرک یوزی حرمتی حقیچون
 کاهل محبت انددیشان دودیده باز که اهل
 محبتک ایکی کوزلری انلره آچامشدر • یعنی
 سنک صنعک مشاهد سینه انلرک حسننه
 نظرایدر لور کز جاع عشق شاهی بیچاره را بلطف
 که عشق جامنک بیچاره شاهی لطفک ایلد زان
 کونه مست کن که نیاید بخیش باز انک کبیدن
 مست ایلد که کیر و کند یسنه کلمیه • بعضی نسخده

این بیت در
 دیوانه

نسخده خویش یرینه هوش واقع اولمشدر جمیع
 ایاتک اولان قسملر مخلص پیده مصر و قدر • بوغل
 توحید متعلق اولدیفتنک اوتوری زاقافیه سنه
 ابتداء غزل اولسنی اختیار ایتدک اگرچه بعض
 دیوانک ابتداء سنه واقع اولمشدر و دیوانلرده
 زاقافیه سنه بواج غزلدن غیری واقع اولما
 اول سبیلدن بونک ایلد اکتفا اولنمشدر و لایضت
 سفر کزیده و داغ تو بردلشت هنوز سفر
 اختیار ایتد سنک داغک هنوز بنم کوکلم اوزرده
 جهان بکشتیم و کوی تو منزلت هنوز جهمی
 کشت ایلد و هنوز سنک کوکیم بنم منزلدر • خطا
 خدایه در چه سود همچو صبا عرصه جهان
 کشتن صباکی جهان میداننی کشت ایتدک
 نه فائده چو دل به سر و بلند تو ما نلشت هنوز
 چونکه دل هنوز سنک بلند سرویکه ما نلدر •
 خطاب خدایه در • مراد سفر ایلد عشقی زائل اولم
 بیاندرب هک کوید سفر دورنداری حافظ •

این بیت در
 دیوانه

کود را زی سفر سرباز سری توای رفیق که
 اشوده **قد بر دار سن ای بولداش که اسود سن**
 یعنی عاشق دکل سن یوری کز اب **دیده مرا پای**
در گشت هنوز زیرا کوزم یا شدن بنم ایغم هنوز
 بالحقه در **یعنی برد لبره عاشق اولمشم که بوندن**
 کیمکه امکان یوقدر **مراد کند عشق جانانه گرفتار**
 اولدیغن اشعار در بگریه کفتمش از حال من **منشو**
غافل کریا ایلر آکا دیدم بنم حالمدن غافل اولم
نخند گفت که بیچاره غافلست هنوز جانان خنده
 ایلر دیدیکه بیچاره هنوز غافلدر **یعنی بن انگ احو**
 لندن غافل دکل ایدیکمدن غافلدر **دک عاشق که شد**
 یار محالش نظر نکرد **ای خواجه درد نیست**
 و کون طیب هست طریق عشق بنا موس **میرو**
شاه شاه عشق طریقه ناموس و عرض ایلر کیدر
 پیاله دوسه **دیگر که عاقلست هنوز** ابکی اوج
 پیاله دخی ویرکه هنوز عاقلدر **یعنی انانیت و**
 وجودندن اثر واردر **حاصل معنی ناموس**

در بگریه کفتمش
 از حال من منشو

ناموس و عرض ایلر عشق الهینک خصوصی میسر
 دکل ایدیکم بیاند **ولایضنگ عید شد**
 باراد **دیوانه زندانی هنوز** بیرام اولد کوزم
 دیوانه کوکلمه هنوز زندانلیدر **یعنی زنداندن**
 خلاص بولدی کل رسید از کویه چشمه ابر
نیسانی هنوز کل ایرشدی یعنی بهار اولدی چشمه
 کویه دن هنوز نیسان بولودی کبیدر **مراد کویه**
 خلاص میسر اولدیغن بیاند **دک حافظ زغم و کز**
 نه پرداخت به خنده **ما تم زده را دا عیده سو**
 نمائند است سبزه **ترخواست زان لیمها و من رفتم**
 زهوش اول لیلردن تازه سبز بتدی و بن شدن
 کیتله ناچشیده **جوعه زان راج ریحانی هنوز**
 هنوز اول ریحانه منسوب شرابدن بر جوعه طامتا
 مشم **راج ریحانی** بر کون شرابدر که جانانک تازه
 خط بتمش لبی خطی ایلر آکا نشینه ایتمشدر کیفیت
 بخش اولمقه **کویه های کرم بین ابر بهار**
بیاع باغده بهار منسوب اولان ایرک وافر کویه

لریخ کور کل برویش خنده ناکرده پنهانی هنوز
 کل هنوز آنک یوزینه نهانی برخنده ایتماش
 مراد عاشقک کثره بکاسن و معشوقک کمال
 استغناسن بیاند کر بدانی سوز من رحم آیدت
 بر روز من اگر بنم سوز و حواری بیلدن سکا بنم
 اوزره رحم کلور جان سن **آشکه** نه زین محنت
 جانی هنوز اگر بنم جانم بوجان ایریشه سن، مختل
 هنوز آگاه دکل سن، اول سبندک بکا ترجمه
 گفته دانسته ام **شاه** کدای کوی ماست
 دیش سن بلده شاهی بزم کویمز کداسید عمر اگر
 باقی بود زین بهترش دانی هنوز عمر اگر باقی اول
 هنوز بوندن ایورک بیلور سن، یعنی خطک ظاهر
 اولدیفندن او توری بزه بو قدر رعایت ایلدک
 لیکن خطک بوندن زیاده کلده رعایتی دخی زیاده
 ایدر سن، بلکه کدایمز سن بنم عاشقده دیر سن
بب امر آنکه که خوب و شیرینست تلخ گفتا
 و تندخوی بود، چون برویش آمد بلغت شد

94
 مرد ما میز و مهرجوی بود حرف الستین
 والا ایضا غم روی تو دارد دل همین
 بست همان انجق کوکل سنک یوزک غمی طوتر
 نه خواهد کردن از فکری چنین بس بونک کی
 بر فکردن فراغت ایلمک استمز، خطاب خدایه
 در، مصراع اقلده بو وجه دخی جایزدر، کوکل
 سنک یوزک غمی طوتر، همان بو کافیدر غیر
 ایچون اصلا غم طوتر دل و جان و خرد بردی
 و اکنون دلی و جانی و عقلی جمیعاً ایلندک
 و شمدی سری مانده است مارا بزمین بس بر
 اوزره بزم بر باشمز قالمشدر انجق، خطا خدایه
 بزمین تمام یرنده در اگر بیدند ترا بازلف برچین
 اگر سنی برچین زلف ایلد کوره کند صورت کری
 نقاش چین بس چین نقاشی صورت کر لکه تو بایلر
 مراد جمال جانان قنده صورت بی اعتبار اولد
 بیاند **ب**ب بر جمال تو چنان صورت چین چین
 شد، که حدیش همه جابر در و دیوار بماند

نقاشین نقاشین
 94

برای حبیب **کل** از کرد راحت سنگ یولوک
غبار ندن کلک حبیبی همچون صبار **اشمه** در **اشتین**
بس صبا نك یکنده بر شمه **یترو** خطاب خدایه در
صبا دن مراد فضل الهیده که جمیع خوشبوی اول
رایحه طیبه آنک وسیله سیده ایریشور **حبیب**
بونده قویون و یا قه معناسند در **سب** طبله عطر
گل و درج عبیر افشانش **فیض یک** شمه زبوی
خوش عطار منست **سک** کوی خودم خوندی
عفا الله بنی کندی کو یک سکی او قودک الله عفو
ایلسون اگر من آدمی باشم همین بس اگر بن
ادمی اولسم بگامان بولطف یترو دل کز دولت
وصلشت مغرور بردل که وصاله ولتند
مغرور در جو هجرانش بلای دگر همین بس انوک
بوصوسند فراق کی بر بلایت تو با کل جام کیر
شاد بنشین سن کل ایله جام طوت و شاد او تور
که شاهی زاغم آن نازنین بس که شاهیه اول
نازنینک غمی یترو خطاب دنیا پرست اولان

اولان اهل ذوقه در **نازنین** دن مراد باری تگا
اولق روشنند **حرف الشین** ولایضتنا
هر کسی پهلوی یاری بهوای دل خویش هر کس
کو کلی ارزو سیده بردل برک یاننده من گرفتار
بداغ دل بی حاصل خویش بن کندی بی حاصل
کو کلماک داغنه گرفتارم **مراد** غیر یلر ذوق
وصفاده کندوسی محنت و بلا ده ایدیکن نیا
چند بینم سوی خوبان و دل از دست دهم
نیجه برخوبلر جاننده نظر ایدیم و کو کلی الدن ویر
وقت انست که دستی بنهم بردل خویش آنک
وقتید که کندی کو کلم اوزرینه برال قویم **یعنی**
کو کلماک اصلاحی اوزرینه بر سعی ایدم روز کاری
سرمین خاک درت منزل داشت بر روز کار
بنم باشم سنگ خاک در یکی منزل طوتک کربود
عمر رسم باز بسر منزل خویش اگر عمر اولور سه
کیرو کندی سرمینرله ایریشورم **درت** ده اولان
تا خطا ایچوند **که** خدا مراد در کارم از زلف تو

در هر شد و مشکل اینست بنم ایشم سنک
 زلفکن پریشان و مشوش اولدی و مشکل بود
 که کشادن نتوان پیش کسی مشکل خویش که بر سر
 او کنده کندی مشکل کشف ایلمک ممکن دکلر
 زلفکن مراد اسرار الهیه در که انی کمسیده فاش
 ایتمک معقول دکلر دل زانده یشه و تو باز نیاید
 به جفا جفا سببی ایلد دل سنک فکر کردن کیرو
 کلیمز یعنی سنی ترک ایتمز هر نه قدر جفا دخی
 ایدر ایسک تو و بیداد و من و ارزوی باطل
 خویش سن و ظلم و بن و کندی باطل ارزوم
 یعنی سن ظلم ایتمک ایلد بن کندی آرزو و مدت
 فراغت ایتمز خطاب خدایه اولوق روشنند
 ظلم زکری درد و بلا و رنج و عنا تقدیر ایتدیکی
 اعتبار ایلد در مجازده و الا باری تعالی ظلمت
 منزه در سب نمیتوان به جفا قطع دوستا
 ریئ ما که از جفای تو پیشست با تو یاری ما
 در آخر سوی من بین که شهیدان ترا آخر نفسند

بنم جانم نظر ایلد زیرا سنک شهید لریکه شرط
 باشد به جلی خواستن از قاتل خویش کندی قاتلند
 حلالی طلب ایلمک شرطند مراد شهید عشق
 اولدیغنی جان و دلدن قبول ایتدیکنی بیاندن شها
 افتاده مخاک در او خوش می باش ای شاه ایتمک
 خاک دریند و شمش اولدیغنه خوش اول بو جو
 دخی جایز در ای افتاده شاهی انک خاک در یله
 خوش اول لیکن بو وجه اوزرینه ای شاهی
 افتاده تقدیرینه اولور سک کوی که دهد جای تو
 در محفل خویش سن محله کلپی سن کندی مجلسکه
 سکا کیم پرو بریر مراد طریق تواضع سلوک ایتد
 بیاندن سب طریقت جز این نیست در ویشرا که
 افکنده دارد تن خویشرا اولد ایضا لک هر که کوی
 تو ساخت مسکن خویش هر کیم که سنک کونکی
 کند و سنه مسکن دوزری یعنی سکا عاشق
 اولدی خون خود می کند بگردن خویش کندی قانی
 کند و بوینونه ایلر یعنی کند ینک هلا کند راضی اولو

فاعلان مفعولین معین

خطاب خدایه در **●** مراد طریق عشق زیاده صعوبت
 اوزره ایدیکن بیاند **شمع** پروانه را بسوخت **لیک**
 شمع پروانه یا قدری لکن زود بریان شود بر **و**
 خویش تیز کند یا غی ایل بریان اولور **●** مراد
 من لا یرحم لا یرحم حسین **ترجمه** ایتمین **ترجمه**
 اولمازد **بیکدیگر** **بیکدیگر** نه نخشود بر حال پروانه شمع
● نکه کن که چون سوخت در پیش جمع **تاکل** از
 باد صبح بوی تو یافت تا که کوکل باد صبح در سنگ
 بویکی بولدی **جاسه** ها پاره کرد بر تن خویش کند
 تنی اوزره شوقند **جاسه** لرینی پاره لری **●** خطا
 خدایه در که هر کیم که اندن بر نفعه ایریشه وجودند
 کچر **کردم** چاک داسن افتاده است اگر
 کوکلم چاک داسن روشمش ایسه خوشم از چشم
پاک داسن خویش کند پاک داسن چشمه
 خوشم **●** مراد عشقه غرض نفسانی ایل الوده او
 بیاند **هست** **شها** از استان تودور سنگ
 استانکدن اراق اولمش **شها** مرغ اواره از نشین **ش**

خویش کندی **سکانتدن** اواره اولمش **مرغدر** **●**
هست مصراع ثانیه مصر و فله **خطا** خدایه
 ولد ایضاً **کل** نوازد و هر کس بعیش
 عشرت خویش **کل** نوکلری و هر کس کند
 عیش و عشرتند **من** و عقوبه **هجران** و کج محنت
 خویش بن و فراق عذابی و کندی محنت **بوجا**
 یعنی بن بوند **مبتلا** **بلا** و در **توما** **انصیب**
 شد **چه** کنم بزه سنگ **بلا** و در **دک** نصیب اولد
 نیلیم **نه** عاقلست که راضی نه شد به **قسمت** خوش
 عاقل **دک** اول **کمه** که کندی **قسمت** راضی
 اولدی **●** خطاب خدایه در **دک** **دوری** اگر
مبتلا شدیم **سزا** است اگر فراق داغده مبتلا
 اولدی ایسه **سزا** در **چور** و **وصل** نه گفتیم
شکر نعمت خویش چونکه وصل کوئی کند
 نعمت **زک** شکر فی دیدک **●** مراد شکر سبب
 از دیار نعمت ایدیکن و علم شکر موجب
 خرمان اولدیغ **بیاند** **زمانی** از شراب **خسته**

92
 من عاقل فاعلان من عاقل فاعلان

پاکشیده مدار بو خسته نک باشند بزمنا
 ایا غیکی چکمش طوتمه • یعنی کیمه **کمی بریم** ازین
استانه زحمت خویش زیرا بواستانه دن کندي
 زحمتی ایلد پرز • مراد خدا دن ترجم طلبید **سب**
 زحمت ما برنتابد خاک کویت پیش ازین • لطفها
 کردی بتا تحفیف کردی تحفیف زحمت میکنیم
قله بکوی و فامرد و از نه شاهی ای شاهی و فامرد
 قدمیکی مردکی قو که پیر عشق روان کرد بانو **هسته**
خویش که عشق پیری سکا کندي همتی روان
 ایلدی • پیر عشق دان مراد مرشد در **ولد ایضاً**
برده بکش از روی چون **مه خویش** کند و
 ماه کی یوز کن برده • **اچ که ملول ز بخت کمره**
خویش که کند و مک همراه ویرا ما ز بخت مدان ملول
 مراد جانان از لیدن مشاهده • جمال طلبید •
 تحیر دن خلاص ایچون • **بخت کمره بخت بد** یعنی
می کشد شویش **بالایت** سرو سنک قدک
 اوکنده شرمساری ز دست **کوته خویش** کند ینک

سبب سبب سبب سبب

98 کند ینک قصه الندن شرمسار لک چکر • **می**
 کشدک معناسی مصراع ثانیه قید اولدی **سب**
 معنی ایچون • خطاب خدایه در که جمیع اشیا **ان**
 قتله خجلده **سب** پیش رفتار تو پابر نه گرفت
 از خجلت • **سرو** سرکش که بناز قد و قامت برخا
نواز و چو چنگ بر خود چنگ کی بنی کندي سیدکه
 او خشاه **که** **فراموش** میکنم **ره خویش**
 که کندي عادت و طریقی فراموش اید • یعنی
 بنم خاطری متسللی ایله که گریه و نالیدن خلاص
 بولم • **ره بوند پرده** • ساز معناسنه در که چنگ
 مناسبتی ایله خوب واقع اولمشده • لیکن عادت
 معناسنه استعمال اولنور • **راه پرده** • ساز معنا
 خواجه حافظک بوبیتنه واقع اولمشده **سب**
 راهی بزن که اهی بر سازان توان زد • شعری
 بخوان که با آن رطل کران توان زد • بنواز امر حاضر
 در که علامت ضمیر مفعول اکا متصل اولمشده
 فعل مضارع نفس متکلم وحده دکله • خطاب

جانانه در که اندک حمایت و عنایت طلب ایلر واعظا
 ما و ناله **دف** و **نی** ای واعظ بزه **دف** و **نی**
 ناله سی تو و گفتار ناموجه خویش سن و گفت
 ناسعقول سوزک ناسوجه اولسی عجب وریا
 مختلط اولد یغیر **واعظان** مرادی عمل و غیر
 اولان واعظ **دف** و **نی** مراد مرشد **دف**
ب عنان به میگرد خواهیم تافت زین مجلس
 که وعظ بی عملان واجبست نه شنیدن
شاه از بنده **کان** تشبیه از و شاه سنگ
 بنده لرگدند اندک واسکیر الثفات **که** که خویش
 کندیک **گاه** گاه التفانکی دریغ طومه **وله**
ایضا ای دوست شبی برکوی ماباش
 ای دوست بر کیم بزم کو بیزده اول درد **دل**
ریش زاده و اباش بحر و کواکب در دینه دران
 اول **مراد** خداون قرب و ترجم طلب ایتدیکنی
 اشعار در ایام وصال خوش زمانست وصال
 ایامی برخوش زمانند **کو** محنت **هجر** در قضا باش سؤیک

این بیت
 در کتب
 موجود است

99 سؤیک فراق محنتی قفاده اولسون **یعنی** وصال
 زماننی خوش کورمک کرک **اگرچه** اندک صکره
 فراق مقرر در **بعض** کسمه مصراع ثانیه سؤیک
 معنا ویریر معقول دکلر **فراق** محنتنه دی
 قفاده اولسون **یعنی** صبر ایلسون **ب** یک **د**
 دیدار دوست **هر** وجهانش بهاست **اول**
 صحبت خیر کاخی دنیا فناست **دادم** **دل** و **جان**
 به **عذر** خواهی آنک خاک دری اوزره جانی
 عذر خواهلق ایلد ویردم **بر خاک** **درش** **نه** گفت
ساباش تحسین دیدی **مراد** جانانک کمال
 استغناسن بیاندر **بر خاک** **درش** ترکیبک
 معناسی مصراع اوله قید اولندی سهولت
 معنی **ایچون** **ب** جان نقد محقر است حافظ
 از بهر نثار خوش نباشد ای زاهد شهر ما و کوش
 ای شهرک زاهدی بزوانک محلی **یعنی** بوزنه
 یتر غیری نسنه استمر جنات **نعیم** **کو** ترا باش
 دی جنات **نعیم** سنک اولسون **کو** یترده

خوب واقع اولمشدن **ولایضاً** هرکس
 گرفته دامن سر و بلند خویش هرکس کند سر
 بلند ینک دامن طوتمشدن **مایم و کوشه**
 و دل درد مند خویش بزور و برکوشه و کند
 درد مند کو کلز در زاهد بکوی عافیت **سیمو**
 راه زاهد بکا عافیت محله سنده یول کو ستر
 • یعنی عشقندن بنی منع ایدر ایدی روی تو
 دید **کشت** پشیمان ز بند خویش سنگ
 یوز یکی کوردی کند ینک پشیمان اولدی
 خطاب خدایه در که اکا عاشق اولین عشاق
 انک عشقندن منع ایدر ایدی • لیکن انک
 جمال با کمالی مشاهده اید بیک پشیمان اولو
 تانیشکر شکسته نه شد کار از و نه یافت تا که
 نیشکر شکسته اولدی اندن مراد بولدی **دری**
 کشی رسد که براید ز بند خویش اکا بر کسه
 ایریشور که کند بندندن یوقاری کله • یعنی
 کند و سنده وجود و بر میه • مراد بنلکی ترک

محبوب و غایب
 و غایب و محبوب

ترک ایتمن قرب جانان حاصل ایتکه قادر اولماز
 دیمکه در راه انتظار تو چشم سفید شد سنگ
 انتظارک یولنده چشم آغازدی آخر غباری از ره
 ستم سمند خویش آخر کندی سمندک طینا غی
 یولندف بر غبار ابر شد که چشمه توتیا اید **شها**
علامتست زکوی خودش مران شاهی سنگ غلامکه
 انی کندی کویکدن سورمه خنجر شکش براهوی
 سرور کشند خویش باشی کندی کمندند اولان
 آهوا وزره خنجر چکه • یعنی هلاک ایتکه قصدا یتد
 خطاب خدایه در اندن تر حمر طلبا ایلر • سمند
 و خنجر ذکری محبوبه تشبیه اولنق اعتبار یله در
 غفلت اولنیه بونوک کی چوق واقع اولمشدر
 بری بوستانک بویتنه در لب سپند ارکروی
 عنان بر شکست • که من باز دارم ز فراق دست
ولایضاً درین **کلش** چه سازد
 بلبل از زاری و فریادش بوک لشنده بلبل کند ینک
 نار لغندن و فریادندن نه دوزر • یعنی نه فایده

جفا

حاصل ایلر چو سوی عاشقان سیلی نه دار د سرو
 ازادش چونکه سرو ازادی عاشق لر جاننده بر میل
 طو ترست در نمی کیرد نیاز و ناز ما با حسن دوست
 • خرقه ان کز نازینان بخت بر خور دار داشت •
 خوش است این باغ رنگین لیک نتوان دل درو
 بستن بورنگین باغ خوشدر • اما کوکل با غلق
 معقول دکلدر که بوی اشنایی نیست در نسرین
 و شمشادش زیر انوک نسرین و شمشادنده اشنا
 رایج سی یوقدر • یعنی نیایه محبت ایتک معقول
 دکلدر زیر ابقا سوز در چنین کان غمزه را تعلیم
 شوخی میدهد چشمست بویکه اول غمزه یه سنگ
 چشمک شو خلق تعلیم و پریر • یعنی تعلیم ایلر بکو
 اتش به عالم زن که استادست استادش دی
 آکا که عالمه اتش اورسون • زیرا انک استادی
 استاد در • چشمه دن مراد ذاتدر • غمزه دن مراد
 صفت جلال اثریدر • که تاثیراتی ذاتن الورا کر
 بجنون به درد و داغ عشق افتاد یکچندی اگر

این بیت در
 دیوانه

اگر بجنون بر زمان عشقک درد و داغنه دوشد
 ایسه ولی در عاشقی هرگز چنین کاری نیفا دار است
 اما عاشق قلقله هرگز آکا بویل بر اش دوشمدی
 کراب چشم و آه آتشینی بو د شاهیرا اگر چه شست
 آب چشمی و آه آتشینی و ارایدی • بو وجه دخی
 جایز در • اگر شاهینک آب چشمی و آه آتشینی
 و ارایدی ایسه کنون خاکست در کوی تو هر سو
 بر بادش شمدی سنگ کویکه خاکدر بادانی
 هر جاننده ایلدر • خطاب خدایه در • مراد کوی
 جانانده وجودن سحر و افنا ایتد یکن بیاندر حرف
 الکاف و لا یضک الا کنون که موسم
 عیشست و باد • کلرنک شمدی که عیش و باد
 و کلرنک زمانیده چو عند لیب غزل خون
 بی آغ کن اهنک غزل خون عند لیب باغده آهنک
 ایلدر • بو وجه دخی جایز در • عند لیب کی غزل
 او قویارق باغده قصدا یلدر • بو وجه اوزره عند
 مضاف اولماز مراد لطیف زمانده عشقه سعی ایلدر

نفا علن فخران نفا علن فخران

دیکند زسان خوشدلی آمد بیاله پڑمی دارد
خوشدل لک و سروزمانی کلای بیالیه پرمی طوت
که لاله شاغر خالی هی زند بر سنک زیر لاله
خالی ساغری طاشه اورر لب مگر که لاله بدست
که بی وفایی دهر که تا بزارد و بشد جام من کف
نه نهاد ز عشق کفتمت ای دل که خون شوی
آری سکا دیدم ای کوکل عشق دن خون اولورن
بلی بروزگار سخنهای من بزارد رنگ زبان
ایله بنم سوز لرم رنگ کتورر یعنی سوز لریمک
اثری ظاهر اولور اگر به باغ روم بی تو کوشه
کیوم اگر سنسز باغه کیده بر کوشه طوتارم چون غنچه
شربکریبان کشیده یادل تنک غنچه کی طار کوکل
ایله باشمی یا قدی چکمش خطاب خدایه در روان
با خبران پایمال حادثه شد خبردار اولانلرک
جانی و غصه نک پاهالی اولدی هنوز غمزه
خونریز یارب بر سر چنک یارک خون ریز غمزه سی
هنوز چنک هواسی اوزره در یاردن مراد بوند

بوند خدادر رفیق ی پذیرد نیاز من از عار عار^{رفیق}
نک بنم نیازی قبول ایلمز فرشته می نه نویسیه
کناه من از تنک فرشته عارندن بنم کنای
یاز مر مراد جو منده اعترا فدر لب کس از سن سیه
نامه تردیده نیست که هیچم فعال پسندیده
نیست دوروزه مهلت باقی بعیش ده شاهی
ایکی کون مقداری باقی مهلتی عیش و برای شاهی
چو عمر طالب ساقی گذشت و کیشوی چنک چونکه
عمر ساقینک بی و چنک کیسوسیه کجری مراد
چونکه عمر نیکک اکثرینی عشقه صرف ایلدک
باقیسنی دخی اکا ضم ایله دیکدر ساقیدت
مراد و چنکدن مراد مرشد در کیسودن مراد اسرار
الهیته در که ساقینک لبند ف ظاهر اولور
حرف الیم ولد ایضه^{حجین} من که
چون شمع از غمت با سوز دل در خنده ام بن
شمع کی سوز دل ایله سنک غمگدن خنده ده ایم
نیست تدبیری به غیر از سوختن تا زنده ام مراد

که دیری یم یا نمدن بر غیری تدبیر یوق • خطاب
خدایه در **همچو** **بهر سینه** • **پرا تش** و **انفاس خوش**
بهر کی **تش** **ایله** **پرسینه** **ایلا یم** • و **انفاس خوش**
ایلا یم • **بو وجه** **دخی** **جایز در** • **بهر کی** **تش** **ایله**
پرو **انفاس خوش** **بر سینم** **وارد** **در** **همچو** **ساغر**
بادل **پر خون** **ولب** **پر خنده** **ام** **ساغر کی** **پر خون**
دل **ایلا یم** **ولب** **پر خنده** **ایلا یم** • **مراد** **راه** **عشقده**
اولان **الامدن** **هرگز** **پریشان** **اولمدیغن** **بیاند**
لب **بادل** **پر خون** **لی** **خندان** **بیادر** **همچو** **جام** •
نی **کثرت** **زحمی** **رسد** **آی** **چو چنگ** **اند** **خروش**
در **هوا** **یت** **برک** **عیشم** **همچو** **کل** **بر باد** **شد**
سنگ **مجتکده** **بنم** **عیشم** **کل** **کی** **باده** **کیتدی**
وین **زمان** **عمر** **یست** **تا** **از** **خانمان** **بر** **کنده** **ام**
بوزمان **بر** **عمر** **در** **که** **خانماندن** **قوپمش** • **یعنی** **جدا**
اولمشم • **خطاب** **خدایه** **در** • **هوا** **بونده** **محبت**
معناسنه **در** • **برک** **بونده** **رفاهیت** **وقدرت**
معناسنه **دکلدر** • **یپراق** **معناسنه** **در** **غفلت** **اولمیه**

104 اولونیه **شکر** **به** **شمشیر** **سیاست** **می** **نوازی**
حاکمی **اگر** **بر** **سیاست** **شمشیری** **ایله** **خشیه**
سن **حاکسن** **ور** **بتشرف** **غلامی** **می** **پذیری**
بنده **ام** **اگر** **بنی** **غلاملق** **تشریف** **ایله** **قبول** **اید** **سک**
بنده **ام** • **خطاب** **خدایه** **در** **تیغ** **تود** **در** **سرنی** **ارد**
به **خونم** **لیک** **من** **سنگ** **تیغک** **بنم** **خونم** **باش**
اکمز • **امان** **همچنان** **خود** **را** **میان** **تشنه** **کان**
افکنده **ام** **انجیلین** **کندی** **دی** **دیلن** **مشکر** **اراسنه**
براقمشم **یک** **شب** **از** **فریاد** **من** **خواهی** **باسایش**
نه **کرد** **بنم** **فریاد** **مدن** **بر** **کجه** **او** **یومادی**
روز **ها** **شد** **کر** **سک** **کویت** **بدین** **شرمند** **ام**
کونلرا **ولدی** **که** **بو** **سبب** **ایله** **سنگ** **کو** **یک** **سکدن**
شرمند **ایم** • **نه** **کرد** **که** **فاعلی** **سکدر** **کفته** **شها**
نیز **بیر** **دچو** **شمع** **از** **تاب** **غم** **دیش** **سنگ** **شها**
شمع **کی** **غم** **اتشدن** **سو** **نمز** **من** **به** **سوز** **عشق**
بر **یام** **ازان** **تابنده** **ام** **بن** **عشق** **سوز** **یله** **بر** **یام** **اول**
سبیدن **یلد** **راجی** **یم** • **یعنی** **بن** **عشقده** **بر** **حالت**

ابرو ششم که ارتق بکجا برنسنه دن زوال و ضرر
 یوقله ولر ایضاً ای در غم تو حاصل
 من درد و داغ هم ای جانان که سنک غم کردن
 بنم حاصلم درد و داغ و هم اشفته دل زفته
 زلفت و داغ هم کوکل سنک زلفک فتنه سندان
 اشفته و دماغ دخی خطاب خدایه در فتنه
 زلفدن مراد ظلمت گونک ضرر یدر یکشب
 زجهره و مجلس ما را فروغ ده بر کج یوزکدن
 بزم مجلس مزه فروغ ویر تا شمع گوشه نشیند
 چراغ هم تا شمع بر گوشه یه او توره چراغ دخی
 یعنی بونله احتیاج قالمیه مراد خدادن
 شاهده و جمال طلب ایتد یکن اشعاره
 سودا زلفت از سرمای بزد برون سنک
 زلفک سودا سی بزم باشمزدن طشره ایلدر
 کلکشت بوستان و تماشا باغ هم هم
 بوستان سیرنی و هم باغ تماشا سنی خطا
 خدایه در زلفدن مراد بونده اسرار الهیه در

این بیت در غزل
 ای جانان که سنک غم کردن
 بنم حاصلم درد و داغ و هم اشفته دل زفته

این بیت در غزل
 چراغ هم تا شمع بر گوشه یه او توره چراغ دخی
 یعنی بونله احتیاج قالمیه مراد خدادن

105 الهیه در ویران ایست کلشن عیشم که هیچ
 شنه بنم عیشم کلشنی برویراندر که هیچ بر
 وقت بلبل ندان طرف نه پرد بلکه زاغ هم بلبل
 اول طرفه او چهار بلکه زاغ دخی او چهار مراد
 زیاده پریشان حال اید یکن اشعار در شکار
 بی فروغ رخت سوخت هم چو شمع شاهی که
 سنک یوزک فروغ غلغله شمع کی یاندی دارد غم
 تو وز هم عالم فراغ هم سنک غم کی طوتا
 و دو کلی عالم دن دخی فراغ طوتا خطا خدایه
 ولر ایضاً بانو عمری شد که لاف دو
 ستداری میزنم بر عمر اولدی که سکا عاشق لقی
 لافنی او رر و لاجرم اکنون ز هجرات بکام
 دشمنم لاجرم شدی سنک فراق کن دوشمنک
 مرادی ایلد ایم غنچه وارا ز سوز دل خواه هم کریبان
 چاک زرد سوز دلن غنچه کی یقا چاک ایتک
 استرم چند سوز لب به مهر و شعله در پیرام
 نیچه بریانم لبم مهر ایلد یعنی خاموش اولام و پیرام

جایی

شعله افلا گفته خون ریخت دست
 او بد ما نوزنی دیش بن که سنک قانکی و کره
 اگر نیم داسند ال اوره سن کر میسر میشود این
 کار دستی میزنم اگر میسر اولور ایسه بوایشه
 برال اور ورم یعنی مباشرت ایدرم دست
 میزنم بونده مباشرت ایدرم معنا سنده در
 اگر چه دامن نسبت خوب واقع اولمشدر
 تیغ ان قصا برا از خون من عارست و من اول
 قصا بک نیم خونم بدن عار واردر و بن همچنان
 خود را میان کشتگان می افکنم انجیلین
 کندوی دلمش لک را سنده برا غورم مراد
 تیغ جانان ایلد هلاک اولدیغه جان ویردین
 اشعار در لب نه روزی به بیچارگی جان دهی
 همان به که دریای جانان دهی ایه درد الودشها
 قصه دل باز گفت شاهینک دژلواهی کوکل
 قصه سنی اشکاره دیدی از کیاب من جگا
 کرد و در روی من رویمک تو تونی بنم

بنم کبا آمدن حکایت ایلدی مراد ظاهرده اولان
 علامت ایلد در و نمده اولان حالت روشن اولدی
 دیمکده ولایضه هوشب ان مستی به
 سوی خانه ره شکر میکنم هر کجه مستلکدن
 خانه جابینه کیدن یولی یتور ورم نقد هستی وقف
 برخمخانه و خم میکنم وارلق نقدنی میخانه و خم
 اوزرینه وقف ایدرم مراد شراب عشق ایلدست
 اولوب وجود دایره سنک دور اولدیغن نیک
 هوشب از سوز درون بر حال بیماری خورده
 کجه سوز در و نمک کنیدی بیمار لغم حلی اوزرینه
 کاه میکریم چون شمع کاه تبسم میکنم کاه
 شمع کبی کریه ایدرم و کاه تبسم ایدرم خواهیم اند
 پایت افتم دایست کیرم بدست استرم که
 سنک ایا غنیکه دوشم الم ایلد داسنک طوتام چون
 ترا بینم ز شادی دست و پا کم میکنم چونکه سنی
 کورم سرور مدن دست و پای ضایع ایلرم
 میکنم هر لحظه در پیش سکانت جای خوش

هر لحظه سنگ سگله که او شکسته کند و میر
 ایلرم خود نمایی بین که من در پیش مردم میکنم
 خود نهالغی کور که بن خلق او شکسته ایلرم گفته
شاه برین در کیست با چندین فغان شاه بود
 فغان ایلد بوقیوا وزره کیم دیردیش سن داد
 خواه هم بر در سلطان تظلم میکنم شکایتی ام
 سلطان قبوسی اوزره تظلم ایدرم یعنی عدل
 طلب ایلرم خطاب خدایه در که نفس الندت
 اگاشکایت ایدرم ولایض **ما از حقیم**
وصل تو با خاک در خویشم بز سنگ وصلک
 حرمیندن قابو طور اغیلر خوش ایز **کرجا**
 باده نیست به خون جگر خوشم اگر جام باده یق
 ایسه چکر قانی ایلر خوشمز یعنی وصالک و صو
 میسر اولماز ایسه همان سکا استناد من کافیه
 خطاب خدایه در خون خورده آیم و دروشن خرا
 با سدازدون کیمه خون اچمش و صباح خراب ایز
 دیگر بده شراب دما دم که سر خوشیم کیرودم

این بیت در دیوانه
 شاه جهانیه

107 کیر و دم به دم شراب ویرمه زیرا سر خوشی
 مراد می عشق ایلد مست اولوب شراب احتیاج
 قالماد غین بیاندرب **ما** راز خیال تو چه پروا
 شرابست خمر کو سر خود کیر که خم خانه خریست
 جان از برای تحفه جانان بود عزیز جان جانان
 تحفه ایچون عزیز در غافل **کمان** برد کد بند
 مختصر خوشیم احوال عشق دن یخبر اولان
 ظن ایلد که بو مختصر ایلر خوش ایز **ما** در دست
 ملاحظه مرک و زیست نیست دوشمن
 به از کسی که نه میرد برای دوست **سامان** ما
 مجوی که بدین غصه شا کیریم بزم صلاح و زو
 نقری استم زیرا بو غصه به شا کرایز تدبیر ما
 مکن که چنین بیخبر خوشیم بزم تدبیر میز ایلد
 زیرا بز بویله بی خبر اولدیمزدن خوش ایز
 یعنی راضی ایز **شاهی** بساط قرب و کرامت قریب
 راست ای شاهی قرب و کرامت بساطی رقیب
 ایچوندر **ما** را که رانده است زیرون در

خوشیم بزی که سور سشرد در قیودن طشره
 خوش ایزد و لایضا **خوشان عید** که
 اول دید بر روی تواند از خوشی در اول پیرام
 کوفی که اول سنگ یوزیکه دیده اتم • یعنی اول
 سنگ یوزوکی کورم ز ماه نو نظر بر طاق ابرو
 تواند از ماه نودن سنگ ابرو ک طاقه نظر
 اتم چو باد افتان و خیزان هر طرف سرکشته
 اتم بادکی افتان و خیزان هر طرف انگ سرکشته
 سیم که کرد خاک و خود را بر سر کوی تواند
 که خاک اولام و کندیمی سنگ سرکویک اتم
 خطاب خدایه در چه حاصل زانکایم بگذرم
 هر ساعت از کویت نه حاصل اندن که هر ساعت
 سنگ کویکدن کلم کیم چونتوانم که از حیرت
 نظر سوی تواند از چون قادر د کلم که حیرتدن
 سنگ جانبکه نظر اتم • یعنی سکا نظر ایلیم خطا
 خدایه در که عاشق هر نه قدر قرب حاصل ایلد
 حیرتدن خلاص سیتسرا و لما زب عشق تونها

نحوه

108 نهال حیرت آمد • وصل تو کمال حیرت آمد •
 چوماه نوشد از غم پهلویم در اشتیاق ان
 اول اشتیاقده غمدن پهلوم ماه نوکی اولدی
 که خود را در نماز عید پهلوی تواند از
 که کندیمی پیرام نمازنده سنگ پهلوک اتم • یعنی
 یانکه او تورم زد و دل شیه شد نامه شها
 ن از خطت شاهینک نامه سی دوردلندن
 سیاه اولدی سنگ خطکدن سیاه اولدی چو
 سوزم چه تهمت بر غم سوی تواند از چون
 کندیم یا نارم سنگ سویک خمند نه تهمت
 اتم و لایضا تو شهریار جهان ما غریب
 شهر تویم سن جهانک شهر یاری سن بز سنگ
 شهرک غریبی ایز وطن کذاشته بی خانمان
 ز بهر تویم سندن او توری وطنی ترک ایتمش
 خانما سزایم خطاب خدایه در دواي دل نشود
 نوش جام جم ما را جام جم نوش ایتمک بزمر کوکمه
 دوا فلماز که ناز پرور پیمانها زهر تویم

نما عین فدا شدن مفاعلت نمون

زیرا سنک زهرک پیمان لورینک ناز ایله سلتمشله
ایز **خطاب خدایه در** مراد الامو عشقه معنای
اولان نیاز وقتنه سیل ایلمزدیمکدر **لطف بر**
سرمادشت رحمتی می نه لطفکدن بزم باشم
اوزره بر مرجمت الی قو **که پایمال حواری**
ز تاب قهر تویم زیرا سنک قهرک شد تندن
غمور و همومک پایمالی ایز **خطاب خدایه در**
اندن ترحم طلب ایله **زیرا اول رحمت الی**
چولاله داغ دل از نو بهار عارض تولا لکبی
داغ دل ایز سنک نو بهار کی زیبا عارضکدن
چو غنچه خون جگر از لعل نوش بهر توایم سنک
لذیذ لبکدن او توری غنچه کی خون جگر ایز
شدا ز وفای تو مشهور عالمی شاهی سنک
وفاکدن شاه عالم خلقنک مشهور اولد
بستت شهرت ما کز شکان شهر توایم
بزه بو شهرت یترکه سنک شهرک سکلرندن
ایز ولد ایضاً **ما جان به تمناء تو دریم**

نهادیم

نهادیم

نهادیم بزم سنک تمناک ایله جانمزی بیم و خطر
قودق **چون تیغ کشیدی** شرتسلیم نهادیم
چونک تیغ چکدک تسلیم باشنی قودق **خطا**
خدایه در اندن ایریشن درد و بلایه جان ولان
رضا کو ستر **پیکان** **تو چون از دل مجروح**
کشیدیم مجروح کوکلان چونک سنک
پیکانکی چکدک **صد بوسه بران از بی تعظیم**
نهادیم انوک اوزره تعظیمدن او توری یوز
دانه بوسه قودق **ینه خطاب خدایه در**
ز استاد از ل عشق **بتان یاد گرفتیم** استاد از ل
خوبلرک عشقنی یاد طودق **انکشت چو بر**
تخته تعلیم نهادیم چونک تعلیم تخته سی اوزره
بریق قودق **استاد از لکن مراد خداره** بتاند
مراد اسماء خدا اولق روشندر **و مرشد ل**
اولق بسکندر **از فکر جهان فارغ و از آد**
نشستیم جهانک فکرندن فارغ و از آد او توری
نپای **رین و رطه** **پریم** **نهادیم** **تا که بوزیاده**

خطرناک و رطبه به ایاق قودق • یعنی عشقه
 شروع اید لیدن جهانندن از ادا ولدق • و رطه
 کرداب معناسنه در هر چند د و نیم شب زهر
 دل شاهی اگر چه که شاهینک کوکلی سنگ فراقدن
 ایکی پاره یعنی هلاکدر باز آئی که ماحمله به یک
 نیم نهادیم کیر و کل بز جمله سنی بر جانیه قودق
 • یعنی جمیع مزسندن فراغت ایلدک • هجر فراق
 معناسنه در ولایض **اگر چه خاک**
 دریت زاب دیده کل کردم اگر چه سنگ قاپوک
 درینی کوز یا شدن کل ایلدم • یعنی و افرا غلام
 خوشم که سینه به داغ تو متصل کردم خوشم
 سینه می سنگ داغک ایله متصل ایلدم • خطا
 خدایه در زمانه روزی من کز دگریه هاء
 فراق زمانه بکافراق کویه لری نصیب ایلدی
 زبس که خنده بر افتاده کان دل کردم زیاده که
 عاشقرا وزرینه خنده ایلدم • یعنی انلری تمسخر
 ایلدم دل که لاف صوری زدی باقول کار کوکلم

بهیچ وجه بهیچ وجه بهیچ وجه

110 کوکلم که ایشی اولنده • یعنی عاشق لک ابتدا سنده
 بر صابر لوق لافنی آوردی ایدی هزار بار به پیش
 تواس خجل کردم بیک کره انی سنگ اوکله خجل
 ایلدم • خطاب خدایه در • مراد عشقه صبر تیسر
 دکل ایدیکن بیاندرب ای که در عشق بتان لاف
 صبور می زنی • صبر کن تازین حکایت چند جا
 بگذرد به شکران که به کشتن مرانوردی
 روی اول شکرانیه بنی قتل ایتک ایلد بجا یوز
 کوستر دگ سکان کوی ترا خون خود به خجل کردم
 سنگ کویت سکارینه کندی قانی حلال ایلدم
 سرای دیده شاهیه نه جای هر صمیمیست
 شاهینک چشمی سرای هر بر صتمک یری دکلدر
 کش از خیال تو بتخانه چکل کردم زیرا انی سنگ
 خیالکدن چکل بتخانه می ایلدم • کش کفطنده اولان
 ضمیر غایب دیده را جعد • چکل اسم شهر در
 بتخانه می زیاده منقش و مزیند • خطاب
 خدایه در که انوک خیالندن چشمی سرای

فریفته و لطیف اولمشدر • حاصل معنی خدان
 غیریه نظرم یوقدره دیکدر • بتخانہ ذکر
 بوسعنا یہ ضرر ویرمز • زیرا مراد از دیار لطف
 لب من و فکر توجہ بینم به جمال دکران • هم
 خیال تو مراد به زوصال دکران **ولایضه**
ای خسته ز توروان مردم ای جانان که
 خلقک جانی سندان مجروح دل چشم تو **بلا**
جان مردم سنگ چشمک خلقک جانی نر بلاد
 خطاب خدا به اولوق روشنند • بوا اعتبار اوزره
 چشمیدن مراد ذات اولور از سیل و چشم من
 بکویت بنم ایکی چشم سیلندن سنگ کو یکده
 ویران شده خانمان مردم خلقک خانمانی
 ویران اولمشدر • خطاب جانان در • مراد به
 عشقه وصال جانان ایچون کثرن بکاش
 اشعار در از خیل سکان او شوای دل ای
 کوکل انوک سکلری بولو کندن اول خود را
 بنمای میان مردم کند وکی خلق اور تاسند

اینجاست که در زبان
 اینجاست که در زبان

اینجاست که در زبان
 اینجاست که در زبان

111 اور تاسند کویستر • یعنی بو حال سکا زیاده
 مراد عشق بولنده کند وکی سال کلردن ایلر
 دیکدر نارفته سمندا و به جولان انوک آسی
 جولان کیمش ایکن از دست بشد عنان مردم
 خلقک دزکنی اللدن کیتک • یعنی جانان از
 تجلی ایتدن عشاقک صبر و قراری الدز کیمش
 • سمند ذکر و بو کاشتا لفظ لکه واقع اولو
 تشبیه اعتبار یله در **شاهان غمش زبان**
بندی ای شاه انوک غمندن زبانکی نه بغل
 • یعنی نیند خاموش اولور سن افتاد چو در
 دهان مردم چونکه خلقک اغزنه دوشدی
 مراد تسر عشق بیسر دکل ایدیکن بیاند ول
ایضه من آریش یار آب روی ندان
 بن اگر یارک قتنه بر عرض و حوست طومزم
 ز خاک درش ره به سوی ندارم انوک خاک
 درندن بر جانیه یول طومزم • یاردن مراد
 خداد بر زندان دوری بسازم ضروری

اینجاست که در زبان
 اینجاست که در زبان

طرفه کلمه دیرلر • و بن کلورم • یعنی بن آیسیم
 کلورم • سرکوییدن مراد جناب قدس که عاشق
 قرب حصوله سعی ایتد یکجمله خلق منع ایدلر
 عشق تو به دیوانه کی اونا مراد آورد سنک عشق
 بنم ناسی دیوانه لک ایله مشهور ایلدی تادر خیم
 ان سلسله پرشکن ایم تا اول پرشکن سلسله
 خیمه کلمه • مراد عقل معاش مرتبه سندن دور
 اولین عشق الهینک حصولی میسر دکل ایدکن
 بیاند • سلسله پرشکن مراد زلفد که اندن
 مراد اسرار الهیه در یارب زچنین بادیه پرز
 که خورد یار بقی که بوخیلین زیاده ذوقلویاده
 دن که ایچدم روزی مکن ان روز که باخیشتن
 ایم اول کونی نصیب ایلمه که کند و مد کلم •
 باده دن مراد عشق الهیدر من طوطی قدسم
 به قفس مانده گرفتار بن عالم قدس طوطیسی
 قفسه گرفتار قالمشم کوانیه روی تو تادر
 سخن ایم قنی سنک آیندیه بکنر یوز وک تاسوز

113 تاسوز کلمه • قفسدن مراد بدند • خطاب خدا
 لب مردم ز غمت جانا گریست ترا باور • اینیه
 رخسارت پیش دهنم آور دیکر به عزیزی نرو
 همزه شها ارتق شاهی به یولداش اولوب
 عزیز لغه کیمیز از بادیه عشق تو کر با وطنیم
 سنک عشقک صحرا سندن اگر وطنه کلم •
 خطاب خدایه در • مراد راه عشق زیاده صعب
 و خطرناک ایدکن بیاند لب جو عاشق میشد
 کفتم که بر دم کوه مقصود • ندانستم که این
 دریاچه موج خون فشان دارد و لایضه
 بیک کرشمه که بر جان زدی زدمست
 شدیم بنم جانم بر کرشمه آورد که انوک سببی
 الدن کیتدم دکر شواب مد ساقی که مست
 شد ارتق شراب و برمد ای ساقی که مست
 اولدم • ساقیدن مراد مرشد کامله صلاح
 چه بوییم جو عشق ورزیده صلاح یولند نیلیم
 چونکه عشقه سعی ایتدم به قبله روی چارم

معانی غزلان مناعین

چوپت پرشت شده قبله یزد توجه اید چونکه
 بت پرست اولده • مراد زهد و صلاح الیه عشق
 جمع اولدیغن بیانده **ب** در صف طاعت تشتم
 روی دل سوی بتان • کافر صدار بهتر زین
 مسلمانانی هنوز **سرم بخلق** و روحانیان **فرو**
 نامد بنم باشم روحانی و خلقه سنده اشغه کلمه
 یعنی انزلایله مصاحبت ایتمک سرفروا یتد **کمند**
زلف تودیده که پای بشت شده **سنگ** لفتک
 کمندی کورد مر که پای بست اولده • زلفدن
 مراد بونده اسرار الهیه اولق روشنند ظلمت
 کون اولمقدن • خطاب خدایه در • روحانیان
 مراد ملایکه در میان مردم آزان **رؤ بلند شد**
 نامم خلق او تاسنده اول سبیدن نامم بلند
 اولدیکه که زیر پای **سکانت** چو خاک **بشت**
 شده که **سنگ** سنگارک ایاغی التند خاک
 کبی بست و حقیر اولده • مراد اولیا یر عایت
 سبب رفعت اید یکن بیانده • خطا خدایه در

114 در شکسته بسته بود گفت و کوی من **شکها**
 ای شکها بنم سوزم شکسته بسته در • یعنی
 پریشاندر چنین که بسته آن زلف پر شکست
 شده بویله که اول پر شکست زلفک بغلنشی
 اولده • شکست بونده شکن معناسنده در
 بترکی بوکلم • مراد سوزینک پریشان لغی خاطر
 پراکنده لکندن اید و کن اشعار در **ولایضه**
 چونتوانم که در خیلی غلامانت کمربند
 چونکه قادر د کلم که سنگ غلاملرک بولوکنده
 کمر باغلایم • یعنی انلره مختلط اولام **روود**
کنج محنت که بروی خویشی در بند محنت
 بوجا غنه کیده روقا بوی کند و یوز سه باغلام
 خطاب خدایه در • ایو کشیدلایله مصاحبت
 میسر اولمحق تنها اولق اولی اید یکن
 اشعار در من آن **صیدم** کز اهوی تودریل
تیرها دارم بن اول صیدم که سنگ چشمک
 کوکلمه تیر لوطو تارم **شکر** مرد دولت بود

خود را به **فتراک** تو در بندم اگر بکار دولت
 اولاً کندی سنگ ترک که بغلرم **فتراک**
 ترکی در **اهودن** مراد بونده چشم در **لیکن**
 بعضی محله عیب معناسنه دخی واقع **لشده**
تراکز عشق سوزی نیست سرو و گل
تماشا کن سنگ که عشق در بر خوارت و بر الملك
 بوقدر که سرو و گل تماشا ایلد **مرا باری نه اندان**
دل که بریاری دگر بندم محصل کلام بنم اول
 کو کلم قالمی که بر غیری محبوبه بغلیم **مراد**
 خدادن غیری به محبت ایتدیکن اشعار در **ن**
ضعف تن چو سویت میفرستم نامم میخواهم
 تن ضعفندن چونکه سنگ جانیکه نامم کوند
 استرم که **روزی خویش را بر بال مرغ نامم** بر
بندم که بر کون کند وی نامم ایلدی **مرغک**
 یعنی کبو ترک قنادینه با غلایم **نامم بر** وصف
ترکیبیدم مراد الام عشق دن کند و سته
 واقع اولان حقیقت حالی بیاندر که ضعف

نه مرتبه ده اید یکی جانانه معلوم اولافدای تیغ
 115 **جانان کن سر سود از ده شاهی** شاهی
 سودالی باشکی جانانک تیغنه فدا ایلد **مخواهم**
که با او عهد و پیمانی ز سر بندم زیرا استرم
 انوک ایلد یا شدن بر عهد و پیمان بغلیم **سیر**
ثانی خوب واقع اولمشدر **سرسن غرقه**
 به خون افتاده است **تافتاده** است ز تیغ
 توجدا **ولدا ایضا** **خوش ان شب کان**
سرخسار و زلف پر شکن دیدم خوش اول
 کیجه که اول ماهه بکزر رخساری و اول بوکم
 زلفی کوردم بهار عارضی **راسبزه بر برک**
سمن دیدم انوک عارضنک بهارینی سمن
 پیرا غی اوزره کوردم **عارضنی برک سمنه**
 خطنی سبزه تشبیه ایتمشدر **برین جان**
بلاکش کس نکرده است انجمن کردم
 بوبلاکش جان اوزره کمسیه ایلیمشدر **انی بن**
 ایلد **وزین چشم سیه رو کس ندیده است**

انجمن دیدم و بوسیده رو چشمدن کمس کور
 انی که بن کوردم • مراد چشمدن کور دیکه ضرر
 و بلای بیاند • اگر چه دیده بود پاسبان
 توای دل • بهوش باش که نقد تو پاسبان
 نبرد نیامد خوشکوارم شربت عیشی درین
 مجلس بو مجلسه بر عیش شری بکاخ شو
 کلامدی که چون کل عاقبت بگریستم چندان
 که خندیده زیرا کل کی عاقبت اغلام اول
 قدر که کلام • کلک کوبه ایتسی صولوب دو کو
 لمسیده • مراد عالمک ذوق و صفاسی رنج
 و عناسزا اولدیغن بیاند • مجلسدن مراد
 دنیا در غبار کوی اورا می شنیده محل نیایی
 اشیتده که انوک کونیک غباری چشم روشن
 ایدیحی سورمه ایش حمدا لله نمردم تا چشم
 خویشتن دیدم الحمد لله اولمده تالی کند
 چشمم ایل کوردم • بو معنی دخی جایزد
 انی کندی چشممه کوردم • کویدن مراد جنا

جناب قدسیده • غباردن مراد قرب الهیده
 و اشنالق اثری در که چشم دل تو تیار در مگو
 غم دل پادهان او چرا کفتی ای شاه
 کوکل غممنی انوک دهاننیز نیچون دیدک دیده
 نیاز خویش کردم عرضه چون جای سخن دید
 کند و نیازی عرض ایلدم چون که سوزیرینی
 کوردم • دهاننه نسبت جای سخن یرنده در
 ولد ایضت • هر شب بذل حکایت خود
 در میان نهم هر کجه کوکل ایلد کندی حکا
 او رتیه قورم دل راز سوز عشق تو داغ
 نهان نهم سنگ عشقک سوزندن کوکل
 مخفی داغ قورم • خطاب خدایه در روز جزو
 راه نیست دران کوی هر شبی چونکه کوند
 اول کویده بکایول یوقدر هر بر کجه ایم رخ نیاز
 بران آستان نهم کلورم نیاز یوزینی اول استا
 اوزره قورم • مراد هر کجه جناب قدسه
 تضرع و نیاز ایتدینکن بیاند نه قوتی که اینم

مفعول فاعل مفعول فاعل مفعول فاعل

آرزین ورطه در کنار نه بر قوتم وار که بو و طه
 دن کناره کلم نه محرمی که راز دل آندر میان
 نه بر محرم وار که کوکل رازی او رتیه قویم
 ورطه دن مراد عشق الهینک صعبیت
 محرم بدن مراد مرشد اولق روشنند بکشاف
 لب به پریش سن کز فراق تو بنی صور سغ
 لبکی آج زیر اسنک فراق کدن نزدیک شد که
 مهر آید بر دهان نه قریب اولدیکه زبانم آو
 آید هر فی قویم یعنی موت قریب اولدی
 خطاب جانانه در با عاشقی که شرح
 دهم داستان خویش بر عاشق که کندی
 داستان می شرح ویرم صد داغ تازه بر دل
 آن ناتوان نه اول ناتوانک کوکل اوزره یوز تان
 داغ قورم مراد کند و سنده اولان سوز عشق
 سایر عشاقده اولان سوز دن زیاده اید یکن
 بیاندر چون کل نه خنده رخ هر کسی ناکهان
 کل کی هر کسه نک یوزینه کوله زیر که ناکهان

117 ناکهان همچون صبا ز دست تو سرد در جهان
 نه صبا کی سنک الکن جهان باش قورم
 یعنی سنی ترک آید روم شهره شهره شو
 تانهم سرد رکوه ناز شیرین منی تانکی
 فرهادم ششکایت از لب لعل تو می کند
 شاهی سنک لب لعل کدن حکایت ایلر طوطی
 کجاست تاشکرش در دهان نه طوطی
 قند در تا انوک اغزینه شکر قویام خطاب
 خدایه در لبدن مراد کلام ربانیدر ولا یصلتا
 مادل به چنین زلف دل آرم بسته ایم
 بز کو کلیمزی دلارامک زلفی بو کلیمده باغلا
 مش آیز در باده لبش طمع خام بسته ایم
 انوک لبی باده سنده طمع خام باغلمش آیز
 دلارامدن مراد خدادر زلفدن مراد اسرار
 الهیه در باده لبدن مراد کلام ربانیدر حاصل
 اولان کیفیت در خام حاصل اولماز سنه در
 طمع اسید معناسنه در آخر توان بکعبه کوش

فعل صفا عین صفا عین

طواف کرد کرد کردن معناسنه در. احوانک
 کوی کعبه سندن طواف ایلمک ممکنه چون
 عزیمت کرده و احرام بسته ایم چونکه محکم
 عزیمت ایستاده و احرام با غلمش ایستاده مراد
 من طلب وجد وجد. حسبین سعی درست
 ایله قرب الهی حاصل اولوردیمکدر. کویدن
 مراد جناب قدس سر در دعوی زهد کرده
 بدوران حسن یار یارک حسنی زماننده
 زهد دعوا سفا یلمش تهمت نگر که بردل
 بدنام بستیم تهمتی کور که بدنام کوکل اسناد
 ایتمش ایستاده کرده نک فاعلی دلای مرغ توش
 تو و نوروز و نو بهار ای بوستان مرغی سن
 و نوروز و نو بهار. یعنی بونلر سکا پروازما
 میجو که در دام بسته ایم بزم پرواز می استمه
 زیرا طوزاغده با غلمش ایستاده یعنی عاشق ایستاده
 پرواز اولوب زانفس کلمه دن اولورسه
 اتنا زانفس کلمه دن اولوب پروا اولورسه

اولورسه قیور بق معناسنه اولور کفتی خواست
 شاهی ازین اشتهانده در شاهی بوستاندن
 نیچون ایراقدر یدک سادیده از رخ تو ناکام
 بسته ایم بزم سک یوز کردن کوز میز بالضره
 بغلمش ایستاده خطاب خدایه در ولایض
 چمن بشکفت سبزه خط کشیده و سرو بالا
 چمن اچلدی و سبزه خط چکدی و سرو دخی
 قاست چکدی سراتنک آمده بی اولماز باغ
 صحرایم او نسیز صحرادن و باغدن هم طالمش
 بنم بزم کوکلم وارد در ضمیر غایب خدایه راجعه
 چو حال درد مندان عرضه داری ای صبا
 پیشش ای صبا چونکه انک او شکنده درد
 مندلرک حالتی عرض طوتر سن دران حضرت
 بکستای دُرودی کوی از ماهم اول حضرت
 بزدن دخی کوستا خلق ایله بر سلام دی
 صبادن مراد فضل الهی که انوک وسیله
 حق ایله اشنالو طلب ایله اجل کز استانت سیکشد

بغلمش

رختم در این عالم اجل که سنک استانکدن بنم
 اسبابی اول عالم چکر محمد الله که باداغ تو
 اینجا و اینجا هم الحمد لله سنک داغک ایلده
 بوند و اند • یعنی ایکی عالمه بیلده خطاب
 خدایه در توای کز جام وصلش جوعه داری
 غنیمت دان ای عاشق که سن انوک وصلی
 جاسندن برجعه طوتر سن غنیمت بیل خوش
 آن ساعت که این دولت میسر بود ما را هم
 خوش اول ساعت که بود دولت بزه میسر ای
 • مراد قرب الهی حاصل ایتش کسندیه تبلیهده که
 غفلت اوزره اولمیه • وصلشده اولان ضمیر
 غایب خدایه را جعل به صوت بلبلان **شها**
 نوای ناله افزون کن بلبلان صوتی ایلده ای
 شاه ناله صداسنی زیاده ایلده که خوش باشد
 عاشقرا حدیث درد و غم با هم زیر ایکی
 عاشق بر بریلده درد و غم سوزی لطیفه
 ولایض **۲۲** دلان عشقبتان چندیار

در این عالم چکر محمد الله که باداغ تو
 اینجا و اینجا هم الحمد لله سنک داغک ایلده

در این عالم چکر محمد الله که باداغ تو
 اینجا و اینجا هم الحمد لله سنک داغک ایلده

غم

119 غم باشیم ای کوکل خوبلر عشقندن نیجه بریار
 اولاجاست می که دی غم کسار هم باشیم
 شراب قند دگر بر بریز غم کسار اولام • غم کسار
 غم کیدریجی معناسنه در • هم ایها طریق
 ایلده خوب واقع اولمشدر بسوز عشق تو
 کشیم سر بلندی سنک عشقک سوزیلده
 عالی قدما ولدق بلی سکی تویم و بداغ تویم
 باشیم سنک کلبلرک آیز و سنک داغک
 ایلده محترم اولورز • داغ بوند نشان معنا
 خطاب خدایه در جوعه عاشقان بو فاجان
 کشند در پایت چونکه عاشق و فایله
 سنک ایاغیکه جان چکر لر • یعنی جان ویر لر
 استیکه هشت که مانیتر در قدم باشیم اسید
 وارد که بزدی قدمده اولورز • خطاب
 خدایه در زتاب حادثه چون بکشد کمند
 حیات حادثه شدتدن چونکه حیات کمند
 اوزوله • یعنی کثره غم دن چونکه حیات منقطع

چنین رسوایه دیدم سنی هرگز بویل رسوا کورده
ولایضه ۱۳ هر زمان از بخودی
خواهم که آن رو بنکر هر زمان بخود لغد
استرم که اول یوزه نظرایم چون رسم نزدیک
نتوانم که آن سو بنکر چون که قاتنه ایریشم قادر
اولمازم که اول جانبه نظرایم مراد مشاهده
جمالده مدعوش اولدیغن اشعار در در سجود
افتم جوینم قبله دیدار او سجده به دوشم
چونکه آنک دیداری قبله سنی کورم رخ نهم
بر خاک کان سحراب برو بنکر یوزوی
خاک اوزره قورم که اول محرابه بکر ابرویه
نظرایم مراد طاعت و نیاز ایلد مشاهده
جمال الهی و قرب پادشاهی طلب ایتد یکن یکن
هر کجاری وی نکو یایم نشان آنجا روم هر قنده
که خوب یوزک نشانی بولورم انده کیده روم
واندران صورت ترا بینم چونیکو بنکر و اول
صورتده سنی کور و روم چونکه ایوب اقم یعنی

نویسند

۱۸۱ یعنی معان نظرایم خطاب خدایه در که جمیع
اشیا انوک حسنه اینده در لب جهان ملن
حسن شاهده است فشا هد وجهه فی
کل ذرات انکه پهلوی زنده با ماه نو ابروی
تست اول نسنه که ماه نوه پهلواورر یعنی
غلبه ایدر سنگ ابرو کدر تا کیت باد یکران
پهلوی به پهلوی بنکر فچنه دک سنی غیر یلایله
پهلوی پهلوی یعنی بیل او تورر و مصاحبت ایدر
کورم خطاب محبوب مجازی به اولق روشنده
مرشده اولمقدن حدشاهی نیست بر خاک
درش ره یافتن آنک قیوسی طیرا غی اوزره یول
بولمشاهی نیک حدی دکله من همان بهتر که
از دوران سر کو بنکر همان یکرک اولک
بن اراقدن اول سرکویه نظرایم درش ده
اولان ضمیر غایب خدایه راجعه ولایضه ۱۳
حرف النون ای باد پرده زان کل نور
باز کن ای باد اول تاز بهمش کلن پرده آج کو

نقصان غلظت عین علی

برفروزی لاله رخ و غنچه نازکن برفروزام
 حاضر در لاله به دی رختی شعله لندرسن
 و غنچه به دی ناز ایلسون مراد جانانه عرض
 جمال ایلد که لاله به و غنچه به اصلا اعتبار قالم
 دیمکه بوی بهار داغ کهن تازه میکند بهار
 رایحه سی اسکی داغی تازایلر زیرا بهار ده عا
 شقک چنونی زیاده اولور بعضی نسخه بوی
 برینه باد واقع اولمشدر مطرب همان ترانه
 دلسوز سازکن کن امر حاضر در ای سطر
 همان دلسوز ترانه بی ساز ایلد مراد مرشدن
 فیض طلب ایتدیکن بیاند در پرده نوش
 جنس مرقوق که پیرکار مرقوق جنس بی پرده
 نوش ایلد زیرا ایش اولوسی با هیچ کس نه گفت
 افشای رازکن هیچ کس به دی که رازی
 افشا ایلد جنس مرقوق مراد شراب و عرف
 کبی اولان نسنه در اما بوند عشق الهی مراد در
 ستی لانمدر پیرکار در مراد مرشد در

122 مرقوق صاف اولمش نسنه به دی لرلب اگرچه
 باد فرخ بخش و باده کلیر است بیانک جنک
 مخورشی که محتسب نیز است زاهد که بر خواجه
 مار شک می برد زاهد بزم خوابی اولد بغنه
 رشک ایلد یارب ز کنج عافیتش بی نیاز کن
 یارب انی عافیت کنجندن بی نیاز ایلد بغواک
 عافیت ویر خوابیدن مراد مرتبه محو وفنادر
 ای از می فریب چون کس به خواب نازای
 فریب شرابیدن کس بی خواب نازده اولان
 کمسنه بگذشت روز کار خوشی چشم باز کن
 خوشلق و سرور زمانی کجری کوزک آج غافل
 اولد مراد دنیا پرست اولان غافلده خطایه
 ای جام باده در کف و این ز محتسب ای
 النده جام باده و محتسبیدن این اولان
 کمسه مناع خیر میکند در رفراز کن مناع
 خیر کجری قاپوی بغل جام باده دن مراد عشق
 الهی مناع خیر دن مراد عشق دن مناع

اید بجیدر **●** حاصل معنی عشق الهی **●** منکر اولاد
 عشقی ستر ایلده دیمکده **●** چه جای صحبت
 نامحرمتست مجلس انس **●** سر پیاله بپوشان که
 خرقه پوش آمد **●** **شاه** چو پیر **●** یکده **●** میخواندت
 بعیش ای شاهی میخانه پیری چونکه سنی
 عیثه او قور خوش مرشد **●** نیست دست
 ارادت در آزار کن لطیف بر مرشد **●** ارادت النی
 در آزار ایلده **●** یعنی اکا سرید اول **●** پیردن مراد
 مرشد در عیشدن مراد **●** عشق الهیدر **●**
 جنک خمیده قاست میخواندت بعشرت **●** بشنو
 بند پیران هیجت زیان ندادت **●** ولایت
 جان شد اواره و دل بهر توانکار **●** همان
 جان اواره اولدی و کوکل سندن او توری ینده
 اولکی کبی مجروحدر سردرین کار شد و باتو
 سرو کار **●** همان سرم بوایشه کتدی **●** و عشق
 و محبت ینده اولکی کبیده **●** خطاب خدایه در هر
 کسی در پی کاری و غم یاری و مراهر بر کسه

خط اولاد
 بنویس

123 هر بر کسه برایش اردنده و بریارک غمنده **●**
 و نیم دل **●** همان در **●** همان جهده **●** همان یار **●**
 بوجهی عیسی ینده اولکی کبی در اصلا تغییر کلمه شد
● مراد کند ینک عشق و در ده اولان ثبوتی
 اشعار در بلبلان در چمن **●** آسوده بهمرازی
 کل بلبلان چمنده و کلک صاحبی ایلده **●** آسوده
 اولمشدر در در قفس ناله **●** سرغان گرفتار
 همان گرفتار اولان مرغلرک ناله سی
 قفسه ینده اولکی کبیده **●** قصه **●** ما و تو **●** افسانه
 هر کوی شد **●** سنگ ایلده بزم قصه **●** مزهر کوک
 افسانه سی اولمشدر **●** یعنی زیاده مشهور
 عشق را بادل سودا زده **●** بازار **●** همان عشق
 سودای کوکل ایلده بازاری ینده اولکی کبی در **●**
 یعنی سرم فاش اولوق ایلده عشق دن فراغت
 ایتمده **●** خرقه پوشان دگرست گذشتند
 گذشت **●** قصه **●** ما است که بر هر سر بازار **●**
 شاه **●** ار وصل بتان نیست **●** بهجران خوش

باش ای شاهی اگر خوب بگو و صلی یوقایسه
 فراق ایله خوشی اول **کل همانست درین باغچه**
وخار همان بو باغچه ده کل همان وخار همانند
باغچه دن مراد دنیا در که خار و کل برابر د
 زیرا سریع الزواله **ولایضلا** **چو کلاه**
صنع چنین رفت بر صحیفه کن چونکه صنع
 قلم کن صحیفه سی اوزره بویله واقع اولدی
مکیور خورده برار ثاب عشق و عیب مکن ارباب
 عشق اوزره نقصان طوتمه و عیب ایلمه یعنی
 کمسیه طعن جائز د کلامه زیرا روز از لده
 بویله واقع اولمشده **لب** مرا برندی و عشق
 آن فضول عیب کند **کداعتراض بر اسرار علم**
عیب کند خراش سیننه من باورت کجا
 افتد بنم سیننه مکن خراشنه سکا قند اینا نوق
 دوشره یعنی قلبیده اولان سورالیه چن اعتقاد
 ایدرسن که رنج بیخی اگر پشت جاری از نلخن
 کد اگر ارقد کی قاشیه سن طرنغدن رنج والیه

سبب جویند
 سبب جویند
 سبب جویند

والیه کور رسن مراد ناز و تنعمده اولاندر عشق
 احوالندن خبر دار دکل اید یکن اشعار در لب
 خفته در سنجاب شاهی نازیننی راجه غم
 کور خار و خار سازد پسترو بالین غریب
 حدیث قدا تو **کفتن بشرح** ناید راست
 سنک قداک سوزینی سویلیمک شرایله راست
 کلمز زیباغ سدره نهالیشت **کوتهی سخن**
 سوز قصه لغی کرک یعنی سوزی اوزا تمیلم
 سدره باغند فایرنهالده باغ سدره دز طوطی
 جنتدر لب طوطی ز قامت تونریار دکه دور
 زین قصه بگذرم که سخن میشود بلند
خیال خال تو آسایش دلست از ان سنک
 خالک خیالی کوکل آسایشیدر اول سبیدن
 بداع تازه ندا و اکند ریش کهن اسکی جواخته
 تازه داغ ایله علاج ایدرله خالک مراد ذاتد
 انک خیالی محبت ماسوی ایله خراب اولمشده
 کوکل عمارتنه سبیدر به پای خم سر خود

سبب جویند
 سبب جویند
 سبب جویند

کز نمی نمی شهای شهای اگر کندی باشکی کوب
 ایا غنه قوما یاسن اسید عیش مد از آرزها
 بی سرو بی بی سرو بن جهان دن عیش اسید
 طوتمه خمدن مراد مرشد در ایا غنه باش
 قومق ارادتن کنایتدر حاصل معنی حقیقت
 ذوق و صفا عشق الهینک وجودنده ایدین
 بیاندربنی سرو بن بحسب التركیب ابتدای
 و انتهای نامعلوم معناسنه در لیکن
 اسلوب سرودنی معناسنه استعمال اول نور
 ولایه ایضا **تا خط تو بر طرفه آورد**
شیخون تا که سنک خطک ماه کنارینه
 شیخون کتوردی از دیده روانست بهر
نیم شبی خون هر بر نصف لیل چشمدن
 خون رواندر یعنی عذار که خط ظاهر اول
 خون اغلام بوبیتک قافیه سنه تجنیس
 مرکب وارد رلب خط ساقی کرا زین کونزند
 نقش بر آب ای بسارخ که به خونابه منقش باشد

بنام خدای تعالی
 بنام خدای تعالی

125 باشد خطیست به خون کل سیراب نوشته
 سیراب نازک معناسنه در نازک ولطیف
 کل قانی ایل یازلمش بر خطدران سبزه نورسته
 بران عارض کلکون اول تازه بتمش سبزه اول
 قرمزی عارض اوزرینه سبزه دن مراد خط
 سنکی که زدی بر سر سابی جھتی نیست شول
 طاشیکه بزم باشمزه آوردک بر سبب سزد کلام
 لیلی بتکلف شکند کاسه بجنون لیلی
 بجنونک کاسه سنی تکلف ایله قیور
 تکلف باطنه اولینی اظهار در بر غرض ایچون
 ایلیم سن دخی بنی طاش ایله آوردیغیک خلقی
 الدامق ایچوندر بکجا عداوت ایچون دکلامنتکه
 لیلی طعام بشور و ب خلقه بخش ایلیمش بجنون
 کلکده کاسه سنی کچا ایله اور و ب قرمش
 لکن حقیقت بجنونک شکسته کوکلن درست
 ایتمش زیرا اول حالت خلقی غافل ایتکدن
 او توری ایدی حاصل معنی بود که عشاق در

وبلا و فقر و عنا ایر شمع همان بوکه بگز چند
زدم کریم برین شعله جان سوز اول قدر که
بوجان یا قبحی شعله اوزینه اغلام ساکن نشد
آتش ز درون آب ز بیرون در و زدن آتش
بیروندن آب ساکن اولدی **شهابه هودادی**
ان بزکش بر خواب ای شاهی اول زیاده خواب
چشمک محبتی ایله بگذشت همه عمر با فسانه
و افسون جمیع عمر آورد صاورد ایله کجادی
و الحاصل بوتون عمر بچنده رضاء حقّه لایق
بر عبادت ایلده مدد دیو تأسف و ندامت
ولایضاً **مراچشمیست از لعل تو در خون**
جگر پنهان نیم بر چشم وارد در سنگ لبکدن
جگر قاننه پنهاندر یعنی خوننه غرقدر **سری**
براستانت کشته اند خاک در پنهان بر باشم
وارد در سنگ استانکه خاک در ده پنهاندر
خطاب خدایه در بروی لاله کون یک روز
کلکشت چمن رفتی قرمزی یوز وک ایله برکون

نیمه

برکون چمن سیرینه کیتدک ز شرم عارضت کل
کشت تا سال **دگر پنهان** سنگ عارضد
شرمندن کل کلجک ییله دکین پنهان اولدی
خطاب خدایه در که **آنک تجلیسندن جمیع اشیا**
محو اولور چو سلطان عزت علم برکشد
جهان سر به جیب علم درکشد نهانی
خوآستم پیش خیالت جان کشم لیکن استدمه
نهانی سنگ خیالک اوکنه جانی حکم اما **چو عشق**
اوازه اندر داد کی ماند خبر پنهان چونکه اوان
ویردی یعنی فاش ایلدی **خبر فحش پنهان**
قالور **خطاب خدایه در** مرا چون اشکارا میرود
خون دل آزدیده چونکه نیم خون دلم اشکارا
چشممندان جریان ایدر چه حاصل زانکه با چشم
تو میبازم نظر پنهان نه فایده اندن که سنگ
چشمک ایله نهانی نظرا وینارم یعنی نهانی
بگذا نظرک اولو **خطاب خدایه در** که ظاهر
عشاق آنک عشقندن بو حال اوزرینه در

تو خورشیدی و شاهی ذره چندین روشتا
آزوی سن خورشید سن و شهاب ذره در اندن
بوقله یوز چویر مد که بیچاره هوا دارست
اگر پیدا و گر پنهان زیر این چاره عاشق کدر اگر
آشکاره و اگر پنهان وله ایضا باد
کلر نکست و ساقی یار و نوروزی چنین
باد کلر نکدر و ساقی یار در و بونجیلین بر
نوروز در دیده روشن کن بروی مجلس
افروزی چنین بونجیلین بر مجلس افروز
یوزی ایله چشمیکی روشن ایله • معنای
ظاهری اوزره مجلس افروزدن مراد محبوبه
معنای باطنی اوزره مرشدی • حاصل معنی
بونک کی لطیف زمانه بر مرشد ک حضور
عشق الهی حصوله سعی ایله دیکدر که بوسوز
اربابه روشنند یا با مادر مقام خشد نباش
رقیب یار بزه غضب مقاسنده و انک اردجه
رقیب • با ما بزم ایله معناسنه دخی جائز

بونجیلین

127 جائز در یار مابد مهر و پهلویتن بد آموزی
چنین بزم یار مر محبت سنز و یاننده بونجیلین
بر یار از تعلیم ایدیچی • معنی ظاهر ندن قطع
نظر یار دن مراد نفس • رقیب دن مراد شیطان
اولق ممکنه • بد آموزی ده اولان یا وحده
ایچوندر افتابی بود رویت سایه از ما و اگر گفت
سنگ یوزک بر افتاب ایدی سایه سن بزدن
دریغ طوتدی روز کاری شد که می ترسید
از روزی چنین چوق زمان ایدی که بونک
کی بر کوزدن خوف ایدرم • خطاب خدا یر
همچونای مطرب بر ناله و دردی چنان بطر
نایی کی انجیلین بر ناله و درد ایلام همچون
مجلس باکریه و سوزی چنین بونجیلین بر کریه
و سوز ایله مجلسک شمع کی یم سینه مجروح
شاه و خدنک ناز او شاهینک مجروح سینه
وانوک ناز خدنکی این دل صد پاره راهم تیر
دل دوزی چنین بویوز پاره اولمش کوکله هم

بونجیلین بر کوکل دیلمی تیر • ضمیر غایب خدایه
 راجعده • خدنگ نازدن مراد صفة جلال
 اثریدر ولد ایضا • چشم تو خود پاده
 و من در خمار از آن پاده • سنگ چشمک
 ایچدی و بن اندک خمارده ایدم ان غمزه کرد •
 شوخی و من شرمسار از آن شوخلی اول
 غمزه ایلدی و بن اندن شرمسار • یعنی جفا
 جانان آیدر جویم بزه دوش بر بیمار عشق را نر
 مدا و اچه فایده عشق خسته سینه علاج
 نه فایده فارغ شوای طبیب که بگذشت
 کار از آن فارغ اولای طبیب زیرایش
 آندن کچدی • یعنی که علاج میسر دکلر چون
 دوز لاله عهد جوانی گذشت و ماند جوانلق
 زمانی لاله دوری کبی کچدی بر سینه داغها
 کهن یاد کار از آن و سینه اوزره اندن
 یاد کار قالدی • و ماندک معنی کلام مصرع ثانیه قید و
 سهولت معنی ایچون اغشته شد به خوش شهیدان

شوق

بهر نوبهار از آن هر نوبهارده بوکل اندن

عشق خاک عشق شهید لرینک قانی ایل خاک
 نمناک و بولا شمش اولدی وین کل نمونه ایست
 بهر نوبهار از آن هر نوبهارده بوکل اندن
 بر نوبند در شها و فامجوی ز اهل زمانه هیچ
 ای شاهی زمانه اهلندن هیچ وفاستند چون
 کس نشانه داد درین روز کار از آن چونکه
 بوزمانده کمسه اندن نشان ویرمدی
 لب و فامجوی ز کس در سخن نمی شنوی •
 بهرزه طالب سیمرخ و کیمیا می باش و لا ایضا
 بر طرف مهت غالیه خم نجمست این
 سنگ مهک کناری اوزره بوخم نجم غالیه
 یا برورق لاله رسنبل رقم است این یا لاله
 ورق اوزره سنبلدن بو بر رقمید • مهک
 مراد عارضدر • غالیه خم به خمیدن مراد کلمه
 بو کلمه اولمش زلفدر • بو کا صنفه تجاهل العا
 دیر لر گفتی که فلان هم ز سگانش درین
 کوی کوی محله معناسنه در • دیدک که فلان

منقول منفا علی بن عباس

دخی بوکویه اولان کلپلردند برای من سگ
 کوی توجه لطف و کرمست این ای جانانکه
 بن سگ کویت سگی اولام بونه لطف
 و کرمدر مراد جانانان التفات هر نه چه
 ایل اولور ایسه لطف عظیم اید یکن بیاند
 سگ لفظنه نسبت چه لفظی خوب واقع اشد
 بعض نسخه ده همیرینه کمر واقع اشد
 لیکن معناده کمر اولماز عمری بشر این مرحله
 پیو دم و آخر بر عمر بو مرحله باشم ایلطی ایلد
 و آخر از بادیه عشق تو اول قد است این
 سگ عشقک صحی اسنده بو اول قدمدر
 خطاب خدایه در مصرع اول کثرت خمتدن
 کنایتدر لب این راهرا نهایت صورت کجا
 توان بست کیش صدهزار منزل پیشست
 در بدایت چون سیکشتی اخ سخی زان دهی
 تنک چونکه بنی دپلرسن اخ اول طار دهند
 برسوز احسان ایت کین قافلدر اتوشه راه

این سگ کویت سگی اولام بونه لطف و کرمست این ای جانانکه

عند مست این زیرا بو قافلدر علم یولندازق
 بودر مراد جانانان خطاب مستطاب
 ایتدیکن اشعاردر بی چاشنی غم نبود شبر
 راحت راحت شربی غم لذتسنز اولمازنی
 نوش که در کاسه دوران بهمست این
 شراب ایچ که بود دوران کاسه سنده بیلدر
 زیرا شرابک نتم کیفیت و ارخاری وار شها
 که اسیرست بدان غمزه خونریز شاهی که
 اول خونریز غمزه یه اسیردر خوش نتوان
 ریخت که صید حیست این انک قانی دو
 معقول دکلدر زیرا بو یعنی کوکل حرم صید
 مراد کوکل پریشان ایتک زیاده قبیح اید یکن
 بیاندرب لب یارب منکیرش آرجه دل چون
 کبوترم افکند و کشت و غنرت صید حرم
 نداشت وله ایضاً ما را غم نیست از تو
 گفتن نهی توان بزه سندن بو غم وارد در که
 دیمک ممکن دکلدر و ز عشق حالتی که نهفتن

معقول فاعله غم فاعله غم

نمی توان و عشق در حالت وار که سترایتک
 ممکن دکلدر خطاب خدایه در لب مشکل
 غمیست که عشق که گفتن نمیتوان وین
 مشکلی که که نهفتن نه میتوان بسیار
 گفته شد سخن از نکته ها عقل عقل نکته لرزیدن
 چوق سوز سویلمش اولدی اسرار عشق
 مانند که گفتن نمی توان عشق سر لری قالدی
 زیرا سویلمک ممکن دکلدر مار است غنچه
 و آزدلی مانند غرق خون بزم غنچه کی خونه
 غرق اولمش بر کوکله وار در بادی چون نیست
 از تو شکفتن نمی توان چونکه سندان بر باد
 یوقدر اچلهق ممکن دکلدر باد دن مراد
 لطفدر باد ذکر غنچه مناسبتی آیلدر
 خطاب خدایه در چاروب ان ره از مژه
 کرد و ولی چه سود اول یولک چاروبنی
 کر بکدن ایلمد امانه فایده چون کوی دست
 رفتن و رفتن نمی توان چونکه دوست بخت

130 محله سنده کیتک و سپرک ممکن دکلدر
 دوستدن مراد باری تعالیدر مراد بودر که
 چون عاشق جانبدن سعی و طلب اولد اکتا
 معشوق طرفدن عنایت و لطف اولمیه نه
 فایده حاصل اولور چاروب سپورکه در
 شهاب نثار اشک تو در نیست شهاب رای
 شاهی سنک اشک نثاری برد تر شهاب در
 کان جزی به سوزن مژه سفتن نمی توان
 کان لفظی که آن تقدیرینه در کدانی کوپک
 ایکنه سندان غیری ایلد دلمک ممکن دکلدر
 شاهوار شاهد لایق معناسنه در مراد حق
 ایچون اولان اشک در شاهوار کی مقبول
 اید یکن اشعار در حرف الو اولد ایضاً
 عیسی ده مست یار و دلم ناتوان از ویا
 عیسی نفسدر و کو کلم اندن ناتواندر ان به
 که در خویش ندارم نهان از و اول
 یک که کندی دردی اندن نهان طوتمایم

نفوس فاعله منافعین و عملن

عیسی مدکن مراد مرشد بر بره چو دید جهنم
 زردم بنان گفت بنم صاری یوزوی چونکه
 یول اوزره کوردی ناز ایلد دیدی تا چند در
 سر کشد این استان از ونجیه دک
 بو استان اندن باشی اغریسن چکر مراد جا
 راه عشقه عاشقک سعی جمیلنی عاشقنه
 ظرافت ایلد اشعار ایتدیکن بیاند عاشق که
 دوزند زوفا خون بریزش عاشق که وفا
 دواوره انوک قانی دو کرسن در جات
 کشد بر تو بوخی بیجان از واکرسنگ
 قاتکه جان چکه اندن جان ایلد انجنورسن
 خطاب جاناندر قهری زبس که ناله و فریا
 کرد دوش قهری زیاده دون کیجه ناله و فریا
 ایلدی تا صبحده به خواب نرشد باغبان از
 صباحه دکن باغبان اندن او یقویه کیمدی
 دلبر شکست عهد و زیان ان بتافت روی
 دلبر عهدی صدی و یار اندن یوز چویردی

131 چویردی مارا بهیچ روی نبود این کمان
 از و بزه اندن هیچ بوجه ایلد بوطن اولدی
 وقتی بنان بالشی کل تکیه گاه داشت بروقت
 ناز ایلد کل یصد یغنی تکیه گاه دوتد یغنی
 کلی یصد ق کبی یصد ندی بلبل که یادی نکند
 این زمان از و بلبل که اندن بوزمانی یاد ایلد
 مراد بوزمان وصال و بوزمان فراق واقع
 اولدیغنی بیاند شهابی تو سوخت بین داغ
 بردلش شاهی که سنسز یاندی انک کوکلی
 اوزرینه اولان داغی کور خود سالهار و دکه
 نرینی نشان از و خود ییلر کچر کیدر که اندن
 نشان کور مرسن ولما یضه ای در
 درون خسته نشان خدنگ توای جانانکه
 خسته خاطر مده سنک خدنگک نشانی وار
 جانم جی احت از مژه و تین جنک تو جانم سنک
 تیز کر بکلدن بحر و حدر جنک بونده جیم
 عربی ایلد اولق روشندر که لطف می

مفعول فاعل متاع عین فاعل

نمایی و شکسته تیغ می زنی گاه لطف کو سترین
 و گاه تیغ او رر سن کردن نهاده ام جواسیران
 به چنک تو سنک الکنه اسیرا و لاندگی بویون
 قوموشم • یعنی مطیع و منقاد در • خطاب
 خدایه در ما خود قتاده ای ز ما بر مژدار دل
 بز خود دوشمش آیز زدن کو کل قالد مره •
 یعنی بزی نظر کردن براقمه ای خاکسار
 گشته سرمابه سنک تو ای جانان که بزم
 باشهز سنک طاشک ایل خورا و لمشده •
 خطاب خدایه در ای تازه کل که رشک
 بهارست عارضت ای تازه کل که سنک عارضه
 بهارک رشکی در • یعنی آندن خود به خیالی شاد
 این چمن از آب ورنک تو بوجمن سنک آب ورنک
 خالی و لمسون • یعنی ابدی حیاته اول شها
 زنتک بود که ناست نبرد یارای شها عار دن
 ابدیکه یار سنک نامیکی الیمدی • یعنی یاد ایتدی
 اری حجاب راه تو شد نام ورنک تو بلی سنک

سنک نام ورنک سنک یولکه حجاب اولدی
 • یاردن مراد خدا در که نام ورنک کن کچمین
 انوک در کاهنه و صول بولنی لب حجاب راه
 توی حافظ آرمین برخیز • خوشا کسی که دین
 راه یحجاب رود و لایضت ای باد صبح
 خبر یار من بکوی صباح وقتنک یلی نیم یار
 خبری سوله بابلل از شمائل سرو سمن بکوبلله
 سرو و سمنک اوصافند سوله اندوه ببلله
 خزان دید ای صبا خزان کورمش ببللر کس
 غصه سنی ای صبا در نو بهار باکل ونسترن
 بکو نو بهارده کله نستره سوله • مراد عالم
 قبضه اولان عاشقاره معشوق حقیقنک
 اوصافند بیان ایل دیگدر • یاددن و
 صبادن مراد فضل الهیدر لعل ترا لطافت
 عیسیست در سخن سوزده سنک لبک ایچون
 لطافت عیسی وارد در • یعنی عیسی مرده احیا
 ابتدیگی بی سن دخی مصاحبت ایله فراقدن

سفعول فاعلا صفا علی علف

مرده اولمش عاشق لوك اچا ايدرسن من مرد
 از برای خدا يك سخن بگو بن اولدم الله اچون
 اولسون بر سوز سويله • خطاب مرشد اولق
 روشند چون عشق ازین سرود نهان پرده
 بر گرفت چونکه عشق بو مخفی سرود دن پرده
 رفع ایلدی • یعنی فاش ایتدی **كو خاص**
و عام بشنو و کومرد و زن بکودی خاص
و عام اشتسون • و دی ارو عورت سولسون
• یعنی اصلا قایر مزم شهابلا و مخت جانان
شو بغیر ای شاه جانانک بلا و مختی غیره
سولمه • مراد جاناندن ایریشن بلا و مختی
دیگر کرمرد عشقی این هم باخویشتن بگو
اگر مرد عشق ایسک بود و کلیسن کند و کرسول
یعنی کمسیه فاش ایتمه • جاناندن مراد خدا در
ولایضلاک • با حق شناس پیغمغانیم
دیرو بیز پیغمغانک و آنک دیرینک حق
شناسی از غافل ایم بکنفس از ذکر خیر او بر نفس

این بیت را در کتاب
 دیوانه و دیوانه

بر نفس انوک ذکر خیر ندن غافل دکل آیز • پیر
 133 معاندن مراد مرشد در می خور بر غم دهر که
 خون تو میخورد دهر که غم نه شراب اچ زیرا
 سنک قانگی اچر **کیوان** دیر دور و موز
 سیر او آنک کیچ دور ایدیچی کیوانی و آنک تیز
 سیر ایدیچی ماهی • زیرا تاثیرات افلاک و جو
 اگر چه • مؤثر حقیقی باری تعالیدر • میدان
 مراد عشق الهیدر **ساقی بیاکه ملک سلیمان**
به یاد رفت ای ساقی کلکه ملک سلیمان ییل
کیتدی حالی قضای دشت و دراز و مختی
و طیر او دشت و صحرا سی آنک و حش و طیرند
خالیدر • مراد عالم بی بقا ایدیکن بیاندر •
دشت و در • ذره ذره معناسند در دشت
نه بر باد رفتی سحرگاه و شام • سریر سلیمان
علیه السلام • باخوندیدی که بر باد رفت •
خنک آنکه بادانش و داد رفت کس تهمت
دویی نه نهفت افتابرا کمسافتابرا یکیک

تهمتی قوماز یعنی افتاب که سدا یکی دیز
 ای دل بد وز دیده غیرت ز غیر اوای کوکل
 آنک غیر یسندان غیرت کوزینی دیک یعنی
 خدا دن غیری به نظر ایلمه **شاهان پیر میخانه**
بستان پیاله رای شاهی میخانه پیرندان
 پیاله آل سرمست بکذرا ز درد دیرینه دیر
 او آنک اسکی دیرینک قابوسندان سرمست
 کج پیر میخانه دن مراد مرشد در حاصل
 معنی عشق الهی به سعی ایدوب عالمندان فراغت
 ایله دیکدر **ولایضه** رخ تور شک
 سه و افتاب شد هرد و سنگ رخک ایکیسی
 بیل ماه افتابک رشکی اولدی **مخند لغل تو**
نقل شراب شد هرد و خند ایله سنگ ایکی
 لبک نقل و شراب اولدی هرد و لفظی رخ
 و لعل تاکید اولق اوزرینه شرح اولندی
 سه و افتاب و نقل و شراب تاکید اولق ممکنه
 چود و رشک لب و چشم توام زلش نظر چونک

این بیت در دیوانه
 بهرین و بهرین

چونک سنگ لب و چشمک بنم نظر مدان دور
 اولدی ز دیده و دلم آرام و خواب شد هرد
 دیده و دلمدن آرام و خواب ایکیسی بیل کیتدی
 خواب دیده و آرام دکر کوره در لف و نشر
 غیر مرتب طریقی ایله زبسکه سیل ماده ز دل
 بدیده گذشت زیاده که دمادم سیل کوکلان
 کوزه او غرادی بین که خانه چشم خراب
 شد هرد و کور که چشم خانه سینک ایکیسی
 بیل خراب اولدی متاع صبر و سلامت کرد
 زین پیش بوندن او که صبر و سلامت متاع
 دوتدم فدای نغمه چنک و باب شد هرد
 ایکیسی بیل چنک و باب نغمه سنه فدا اولدی
 مراد عشقه وصول بولدیغن بیاندردلی شکسته
 وجانی که بود **شاه** را شاهینک شکسته برد
 وجانی که وارایدی بدان سلاسل تاب پر پیچ
 هرد و اول پیچ و تاب ایله پر سلسله لره کیتدی
 سلاسلان مراد زلفه که بونده اسرار الهیه

و غیب هویت مراد در پیچ قورق تاب بوکم
ولایضه ای غنچه را خون در جگر از
 لعل رنگ امیز تو ای جانانکه سنگ قرمز
 لب کن غنچه نک جگرند خون وارد در عشاقرا
 جان در خطر از صلح جنک امیز تو عشاقک
 جانی خطره در سنگ جنک مختلط صلح کن
 خطاب خدایه در که اندن عشاقه گاه قبض
 و گاه بسط ایریشور رویت **سناکاسته**
 خط سبز نو خاسته سنگ یوز وک بدر
 آیدر خطک تاز بهتمش سبز در شکل غریب
 آراسته نقاش رنگ امیز تو سنگ رنگ
 قار شد ریج نقاش عجب شکل زینت ایتش
 یعنی باری تعالی حضرتی سنی زیاده خوب خلق
 ایلمش **کفتی که کل وصلی هم خاری نید**
 از تو هم دید که بروصل کلنی ویرم سندان
 برخاردخی کور سده ای دور از این کرم لطف
 در نک امیز تو ای جانانکه کرم عادتند

نک

135 عادتند ارا قدر سنگ در نک امیز لطفک
 رنگ بوند نقش و ظرافت معناسنه در **رنگ**
 زنی سنگ جفا که طعن و دشنام از قفا
 کاهی جفا طاشنی اورین و کاهی قفادن
 طعن و دشنام ایدر سن بادست وکل دیوانه
راد شنام سنگ امیز تو سنگ سنگ امیز
 دوشنامک دیوانه باد وکلر یعنی طا
 کله و طعن و دشنامی باده تشبیه ایدر مراد
 جانان اندن ایریشن درد و جفا ذوق و صفا
 ایدیکن بیاند **شهاب** وزیر استان از در
 چوراندت دلستان ای شاهی بو استان دن
 یوری چونکه دلستان سنی قابودن سوید
 خود عار میداد جهان از نام نک امیز تو
 جهان خلقی خود سنگ نامک ایله مختلط ناسک
 عار طوتر **دلستان** مراد محبوب و **ولایضه**
 حرف الهاء تابسته بسلسله مشکبو
 کره تاکه مشکبوی سلسله کره بغلامشن

نفعی نفعی نفعی

یعنی سیاه زلفکی اور ششپن **جانهای بی دل** ^{نست}
بهر نامو کیره بی دل لک یعنی عاشق لک
 جانوری سویکک هرتارنده کیره اولمش در
 یعنی هرتارنده و افر جان جمع اولمش **سلسله**
 زلف به غناسنه در که بوند اسرار الهیه مراد در
 عشاقک جانوری اند جمع اولمش **بد**
 چنین که از همه سودا و راهی بینم **بجو حمایت**
 زلفت مرا پناهی نیست **عمری گذشت**
وان کیره زلف از زو ست بر عمر کیدی و او
 زلف کوهی نیم از زو مدر یارب **مباد در دیکس**
آرزو کیره یارب کمسنگ کو کلنده آرزو کیره
 اولسون **آرزو نک کیره** اولسون آرزو نک
 عده حصولند کنایه در زان **دو نمی زلم چو**
صراخی ز خون دل اول سبیدن صراخی کبی کوکل
 قانندن دم اورمزم **یعنی** عشقن حاصل اول
 درد و المی کمسیه فاش ایتیمز **کز شوق کیره**
 میشود **در شکلو کیره** زیرا شوقن بو غازمه

کیره کیره کیره کیره
 کیره کیره کیره کیره

136 بو غازمه کیره کیره اولور **یعنی** منعقد اولور
 بستم خیال زلف **کجت در کنا چشم سنگ**
 اگری زلفک خیالی چشم کنارنده با غلام
 یعنی تخیل ایتدم **جعد بنفشه راست بر اطراف**
جو کیره کویا بنفشه نک جعدی ار ما غلک
 اطرافی اوزرینه کیره اولمش **چشمی جوی**
و کنارینی اطراف جوی **وزلفی جعدی**
 بنفشیه تشبیه ایتشد **بچنین که در دل**
 داغ زلف سر کس تست **بنفشه زار شود ترتم**
 چو در شکرم **هر صبحدم که باد ز زلف تو دم**
 زنده هر صباح و قق که باد سنگ زلفکن دم
 اوره **خون در درون غنچه شوی تو بر تو کیره**
 غنچه نک ایچنده قان قات قات منعقد اولور
 اضطرابندن که زلفکن نخل اولمش **زلفکن**
 مراد اسرار الهیه در **خطاب خدایه در در کار**
خولیش صد کیره از نخت دیدم **ام بخمدن**
 کندی ایشمه یوز کیره کور مشورتا دیدم **ام برابری**

ان تندخو **کره** تاکه اول تندخونک ابرویلی
 اوزره **کره** کور مشم **مراد** جانانک خوشو
 عاشقک مراد نک عدم حصوله سبب ایدین
 اشعار در **شاهانده** وخت چاک دل از زلف
نیکوان شاهی خوبلرک زلفدن کوکل چاکنی
دیلمدی **کایام** ز درشته امید او **کره**
 زیرا ایا م انوک امید رسته سنه کره اورک
 یعنی زمانه خوبلرک وصاله مانع اولدی
 رسته ایلکده **ولایضه** ای بهر قتل
مازده برابر وان **کره** ای بزی قتل ایتکدن
 اوتوری ابروی اوزره کره اور مش جانان
 یعنی برولرینی بروشده مش جانان **بکشانده**
 ان لب و از ابروان **کره** خنده ایل اولبکی
 اچ و ابرو کدن اول کره چوز **یعنی** کک
 یوز کوستر **مراد** جانان لطف و ترجمه طلبیده
 مصراع اولده اولان ابروان جمعه **و مصراع**
 ثانیه اولان ابروان ابرایله آن لفظندن مرکب **کره**

در این کتاب
 در این کتاب
 در این کتاب

137 مرکب **کره** بوکاتجیس مرکب دیلر **کره** عقده
 معناسنه در سوسن که باد هان توار غنچه
لاف زد سوسن که سنک دهانک قنده غنچه
 وصف ایلدی و ز خجلتش فتاد مکر بر زبان کره
 خجلتن مکرانک زبانی اوزره عقده دوشد
 اصلا سوزه قادر اولدی **خطاب** جانانده در
مشاطه راز طره **اودست** کوتهست آنک
 طره سندن مشاطه نک الی قصه در **یعنی**
 مشاطه به احتیاجی یوقدر جعد بنفشه را
نزد باغبان **کره** بنفشه نک زلفند کره
 باغبان اورض بلکه خدایید چون **کل زری** که
هست **یومی** گردی بیاد شول التونکه وارد کل
 کبی **اکرمی** ایلانی ییلد ویره سن **یعنی** شرابه
 صرف اید سن یلکده **بیران** که غنچه وارزنی
 بر میان **کره** اندن که غنچه کبی آنک سیانده
 کره اوره سن **یعنی** خرج ایتیه سن **حاصل**
 معنی بود که زری جمع ایدوب حفظ ایتکدن

حرامه صرف اینک یکدر • میکن مراد عشق اولوق
 احتمالدر اولوقت معنی بویله اولور زری حفظ
 اینک یکدر • کلک حوتنی شرابه وایچنده او
 صاروسنی زره تشبیه ایدر • وکلہ بذل غنچیه
 اسساک ایدر • کلہ بذل و منیه صرف اسناد
 بوبیتدن ظاهر در **دلب** چوکل کرخرده • داری
 خدا را صرف عشرت کن • که قارون را غلطها
 داد سودای ز راندوزی • و بوبیتدن دخی
 روشندر **دلب** کنون که برکف کل جام باده •
 صافست • بصدهزار زبان بلبش در او
 صافست • و غنچیه اسساک اسناد بوبیتدن
 ظاهر در **دلب** احوال گنج قارون گایام داد برداد
 • با غنچه باز کویید نازر نهان نه دارد • و بو
 بیتلردن غیری چوق واقع اولمشدر شبها
 چو جنک ناله **شها** زلف اوست کیجه لایله **شها**
 ناله سی آنک زلفند ندر زانش فتاده است **برک**
 جان **شکر** اول سبیدن آنک جانی طهر لری نکره

هر که در این
 کتاب است
 بهر که
 در این
 کتاب است

نفس ناطقه
 در این
 کتاب است

کره دوشمشدر • یعنی زیاده مضطربدر زلف
 مراد بونده ظلمت کون اولوق روشندر **والایضه**
 ماییم و دلی زدشت رفته بزوالدن
 کیمش بر کوکلنز در پای فتاده پشت رفته آیا
 دوشمش با صامش در کوی توپار شار سیده
 سنک محله که پار سا ایشمش و ز پیش تویت
 برست رفته و سنک اوکلدن پت پرست
 کیمش • یعنی صالح ایکن سکا عاشق اولمش
 ز آفتاده دل منت چه خیزد نیم افتاده کوکل
 سکا نه حاصل اولور قلبی به هزار دشت رفته
 بیک دانه اله کیمش بر قلبدر • خطاب خدایه
 قلب بونده خوب واقع اولمشدر ماییم زدشت
 دل درین کوی بز کوکل النان بر کوی **شها**
 رسیده مشت رفته هوشیار ایشمش مست
 کیمش • خطاب خدایه در امید قرآن نیست
شها اقرار امیدی یوقدرای شاهی از صبر دلی
 که هشت رفته شول کوکل صبر ندن که

وارد رگیت میشد و له ایضاً **ای شمع رخسار**
 ترا تا بی بهر **کاشانه** ای جانانکه سنگ
 رخسار که شمع سنگ هر بر کاشانه ده بر تو
 وارد روی ز آفتاب روی تو شمع بهر **رویا**
 وای جانانکه سنگ یوز وک افتابندن هر بر
 ویرانده بر شمع وارد **خطاب** خدایه در
 هیچ بر یوقد که انوک ذاتند اثر اولیه
 در عشق خانقاه و خرابات فرق نیست
 هر جا که هست بر تو روی حبیب هست کبر
 عاشقی در کوی تو باید من تنها بسم اگر سنگ
 کو یکده بر عاشق کرک ایسه یا لک ز بن یتر **شبنم**
 اخ جان من **کز خانه دیوانه** اخ لفظی
 ادات تعریضید **آخر** اشتهد کمی ای بنم جانم
 که برخانده بردیوانه یعنی برخانیه بردیوانه
 یتر خواه هم متاع جان بکف کرد **سرت** گردم
 شبی جان متاعی المده استر مکه بر کعبه سنگ باشک
 اطراف طولانی طایر قدس **امده** شمع ترا پروانه

139 ای جانانکه سنگ شمع که بر پروانه کلمشده
 خطاب خدایه در **طایر** قدس مد جبرائیل
 شمع مد مد بونده تجلی ذات در رکوش تو
 اه فغان باد یست از هر سو وزان سنگ
 قول غک اه و فغان هر جانبدن استیجی **بلبل**
 با چشم خواب الود تو افسون ما افسانه
 سنگ خواب الود چشم که بزم افسون نمر برافشا
 یعنی اصلاً تأثیری یوقد **شاه که میسوز**
 دلش ناچار اهی **میگشاد** شاه که انوک کوکلی
 یانر بالضروری اه چکر و دی بروزن بر شو
 هر جا بسوزد خانه باجا اوزنه تو تون کده
 یعنی چقار **هر قنده** که برخانه یانا **مده** آتش
 عشق اولنلرده آه مقرر اید یکن بیاند **وله**
ایضاً **ساقی** لطفی بکن جای **بده**
 ای ساقی بر لطف ایل بر جام ویر درد ما را بیکده
 از ای **بده** بزم درد یمنه بزم برارام ویر **مراد**
 مرشد دن فیض طلبید عالم قبضدن خلاصی چون

فاعلان فاعلان فاعلان

میکنم عرض نیاز پیش تو سنگ او کنگه بر نیاز
 عرض ایدم که جوابی نیست دشنامی بد اگر بر
 جواب یوق بزه بردش نام ویر • مراد جانانند
 مصاحبت طلبید هر نه وجه ایل اولور سه ما
 چود ویریم از برت اخو ~~کھی~~ بز چونک سنگ
 قتلدن دور ز اخو گاهی نام و بنویس و پیغای
 بد بز نام یاز و بر خبر ویر سرفدای تیغ تست
 ای جان بیاسر سنگ تیغ که فدا درای جان کل
 قصه ما را سر بخای بد بز قصه مزه بر سر بخا
 ویر • یعنی بز و وجود دن خلاص ایل • خطاب
 خدایه در چند سوزی شاهی ~~دلخسته~~ رادله
 خسته شاهی نیجه بر یاقر سن گاه گاهش وعده
 خای بد گاه گاه اکابر خام وعده ویر • خطاب محبوب
 ولایضه • زهی عشقت اتش بر جان ور
 زده تحسین سنگ عشق که جانم اتش اور شد
 خط ~~کار~~ خلقی بهم بر زده سنگ خطک
 وافر خلقک ایشنی مشوش ایل مشدر • یعنی سکا

140 سکا عاشق اولمش در چوما را بسنگ جفا
 میزنی بز جفا طاشیلد اور رسن قدح با
 حریفان دیگر زده غیری حریف را ایل قدح اور
 مشسن • خطاب محبوب مجازیه در چوما
 در خماری می لعل یار یارک لبی شرا بندن بز
 جیلین سبور انکر دست بر سر زده دشتی
 کور که الی باشنه اور مش • یاردن مراد خدا
 در که هیچ بر شی یوقدر که اکا محبت و حمد
 ایتمه رخت تا نوشته خط سپر خویش سنگ
 یوزک تاکه کند و سنه تاز خط یاز مش • سپر
 تاز معناسنه در ~~کل~~ اتش در اوراق دفتر
 زده کل دفتر اوراقند اتش اور مشدر رشکن
 • زیرا انی خجیل ایتمش سن ~~کک~~ اتش اور مش
 مراد حمیتید ~~کرو~~ برده ~~شاه~~ ز اقران بشعر
 شاه شعرده اقرانندن سبقت التمش چوبا
 اوستادان برابر زده چونکه اوستاد لرا ایل برابر
 ایش • یعنی اندر ایل برابر اولمش ولایضه •

منم بادرد هم زانو نشسته بنم که درد
 ایلد مقارن او تورمش • یعنی درد دن جدا
 و دورا و ملازم ملک عافیت یکسو نشسته
 عافیت و صحت ملکدن برجانبه او تورمش
 مراد کند و ده اولان حالات عشقی بیاند کجا
 رفت ان که می گفتیم شبه بافته کیتدی
 اولکه کیمجه لولایله ایدر ایدک غم دل باتو
 روبرو نشسته کوکل غمی سنگ ایلر و برو
 او تورمش • بوجهدخی جایز در • کوکل
 غمی سنگار و پرو او تورمش • مراد زمان
 وصاله واقع اولان قرب و مصاحبتی یاد در
 تحسیر طریقی ایلد درون دل خیال قامت راست
 کوکلم ایچنده جانانک راست قامتک خیالی
 مراتب ریست در پهلون نشسته بر تیرد که بنم
 پهلومده او تورمش • یعنی پهلومده یا تمشید
 منم پیوسته در سودای زلفت بنم دائر سنگ زلفک
 سوداسنه ز غم سر بر سر زانو نشسته غمدن

141 غمدن باشی سر زانو وزره قویوب او تورمش
 زلفدن مراد بونده ظلمت کوند که حالی اندن سکه
 و پریشان اولمشدر • خطاب خدایه در مر کفتی
 برین در کیست شهابکجا ایتدک بوقاپو
 اوزره شاه کیمر غباری بر سر این کون نشسته
 بوسر کوی او تورمش بر غبار در و لایضه
 ای کل نوبه سفر رفته و سالی ماند
 ای سفره کیمش و بر قالمش تازه کل باز اندوه
 میان توخیالی ماند بز سنگ میانک غصه بند
 بر خیال قالمش آیز • خطاب جانانه در میانه
 نسبت خیال خوب واقع اولمشدر دل مهجور من
 ارمویه چومویی کشته بنم مهجور کوکلم شکر
 و نوحه دن بر سوی کبی اولمشدر تر رنجور من
 از ناله جوانالی ماند بنم رنجور جسم ناله دن بر ناله
 کبی قالمشدر • ناله قلم ایچنده اولان تیللر
 بتمنای دهان توهمه عمر گذشت سنگ دها
 تمنا سی ایلد جمیع عمر کچدی از قمار است همین

فکر بحالی ماند سندن برانجو بر سجال فکر قالمشد
 دهانی عدمه تشبیه اعتبار یله محال میشد **لعلت**
 از کوهر کانیست نشانی داده سنگ لبك
 کانه منسوب کوهر دن بر نشان ویر رویت
 از نسخه مانیست مثالی ماند سنگ یوزوگ
 ماینک نسخه سندن قالمش بر مثالدر خطا
 محبوب مجازی به در مانی بر استاد نقاشك
 اسهیدر راند **شکار پیت اشک چو پروین**
 هر دو شاه هر دو سنگ اردگدن پروین کوز
 یاشنی سور مشدر یعنی وافر کریه ایت مشدر
 هر کجا از سراسر تو هلالی ماند هر قده که
 سنگ آنک طینا غندن بر هلال قالمشدر
 پروین اولکر که قطرات اشکی آغا تشبیه ایت مشد
 هلال آن مراد ات نعلنک نشانیدر پروینه
 نسبت هلال خوب واقع اولمشدر **وله**
 ایضاً **۱۰۷** ای که باطره پر چین و شکست
 آمده ای محبوب که زیاده بوکم لو و قور قلو طره

همچو کل رخت نیفکنده مکن غم سفر
 سفر اسباب کی برا قهاش ایکن • یعنی قونا مش
 ایکن کل کی سفر قصدن ایله • زیرا کل اجلور
 و فوری صولر بنشین چون بر ارباب نشست
 آمده او تور چونکی مصاحب رو عاشق لر قته
 کلمشسن • خطاب محبوبه در دامن چون
 تو نکازی ز کف اسان ندهم سنجیلین
 بر نکارک دامننی الدن اسان ویر مزه که بر خون
 آبه بسیار بدست آمده زیرا چوق قانلو یاش
 ایله الله کلمشسن • خطاب خدایه در دست
 دامن دوست به صد خون دل افتاد بدست
 بفسوس کی کند خصم رهانتوان کرد
 کرده نسبت بالاش بطوبی هیته آنک
 بلند قامتی طوبی به تشبیه ایت مشسن هیته •

یعنی اصلاً مشابیهت یوقدر بر وای خواخه که
باهمت پست آمده یوری ای کشتی که پست
همت ایله کلمشسن • یعنی بلند همت دکلسن
مراد طوبی نیک قاصتی جانانه مشابیهتی اولمیدن
اشعار در **لب** طوبی ز قاصت تونیارد که دم
زند • زین قصه بگذرد که سخن میشود
بلند **شاهی** از عمر اید یافته بهره که توای
شاهی عمر اید دن نصیب بولمشسن • زیر اسن
کشته ان دولب باده پرست آمده •
اول ایکی باده پرست لبک مقتولی کلمشسن •
مراد کشته عشق اولان حیات ابد و وصول
بولدیفن بیاند **وله ایضه** **زهی**
از خط نرغ عنبر شکسته تحسین ای
جانانکه سنک خط کردن عنبرک نرغی صمنشد
قدت سرورادست پرچوب بسته سنک
قدک النی چوب اوزره بغلمشدر • یعنی الخ مغلوب
ایلمشدر غیایست خط نشسته بران لب سنک

143 سنک خطک اول لب اوزرینه اوتورمش برغیا
بلی خط یا قوت باشد نشسته بلی خط یا قوت
اوتورمش و محکم اولور • نشسته بونده بویغنا
دل بسته شد در شکنها زلفت کوکلم سنک
زلفک بولمدرینه بغلمش اولد • ازان روی
کشته چنین دل شکسته اول سبیل
بویله دل شکسته اولدم • زلفدن مراد بونده
ظلمت کون اولوق روشندر زخمی ما و صلات
ذوقی نیابند سنک وصلک خرماسندت
بردوق بولمازم **کسانی** که از خار کردند
خسته شول کسه لکه خار دن بجر و ح
اولور لر • مراد هجران تحمل ایتیم وصاله
وصول بولمازدیمکه **تو جایی** که باشی
باشند **خوبان** بریده که سن اولاسن خوبلر
اولور لر ز خاشاک با کلنه بندند دسته
خاشاکدن کل ایله دسته بغلمازلر • خطنا
خدایه در درین باغ روزی که نارسه بودم

بویاغده شول کون که بتمیش ایدم • یعنی دخی
 بو عالمه کلمهش ایدم **چولاله** نبودم ز داغ
تورسته لاله کبی سنک داغکدن قور توکشر
 دکل ایدم • خطاب خدایه در • مراد قلبند
 اولان عشق داغی ازلی ایدیکن اشعار
 لب ناین زمان دل حافظ داتش طلبست
 که داغدارازل همچولاله و خود روست
 دل **شها** از زلف خوبان **هراسد** شاهینک
 قلبی خوبلرک زلفندن خوف ایدر **چو آهوک**
 از دام صیاد **جسته** آهوک صیاد داسند
 خلاص بولمش • مراد خوبلر محبت ضرر
 محض ایدیکن بیاند **ولر ایضه** ای
 دیده بسی فتنه زبالای تو دیده ای جانانکه
 دیده سنک قاستکدن چوق فتنه کورمشد
 صد کونه بالای از سر زلف تو کشیده
 سنک زلفک او جندن یوز دور لو بلاچکمشد
 لب دیده هر دیده او جدا دردی • تازرو

این کلامی است که در این دیوانه
 در بعضی نسخه ها آمده است

144 تازروی تو مانده اند جدا دیوانه شده عقل دران
 دم که بشوخی عقل دیوانه اولمشد اولدمه که
 شو خلق ایله **لعل** تو فسون خوانده و خط تو
 دمید لبک افسون او قوش و خطک او قوش
 با این همه شیرینی و لطفست فی قندنی
 شکر که بود کلی شیرینک و لطافت ایله در
 پیشست ز تحیر سرانگشت کزیده سنک
 او گلده تحیردن بر مغبی او جنی اصرمشد •
 یعنی سنک حسنکدن متعجب اولمشد •
 خطاب خدایه در تا اشک غبار از ره او باز
 نشانند تا که اشک غباری آنک یولندن
 ساکن ایله بسیار دیدست و بگردش
 نه رسیده چوق یلمشد و آنک توزینه
 ایرممشد زان کونه که قندیل فروزند به
 محراب آنک کبیدن که محرابه قندیل شعلاند
 دل سوخت دران طاق دو بروی خمیده
 کوکل اول بو کلمش ایکی برونک طاقتد یاند

طاق بوند محراب معناسنه اولوق
روشندر از سیل د و چشمه چه بود قصه
طوفان چشمه سیلندن طوفان قصه سی
نه در از دیده بسی فرق بود تابشیده •
کورلشدن ایشیدلمشه دل چوق فرق وارد •
نتکم مشهور در • شنیده کی بود مانند دیده
شاه هوست بود حدیثی ز دهانش ای
شاهی آنک دهانندن بر سوز سنک هوسک
ایدی افسوس که رفتی ز جهان هیچ ندیده
حیف که هیچ نسنه کورممش ایکن جهانند
کیتدک • دهانی هیچ تشبیه ایتمشدر •
ولایضنتا • من از خاک درت رفتم
متاعم را بغارت ده بن سنک خاک در کردن
کیتدم بنم متاعی غارت ویر • یعنی غارت ایله
شکرانی بر دم از کویت رقیبان را بشت
ده سنک کویکدن ثقلتی التدم • رقیبله
بشارت ویر • خطاب محبوبه در طعن طریق ایله

145 ایله مرا از سیل محنت خانه ویران کشت در
کویت سنک کویکده محنت سیلندن بنم خانم
ویران اولدی زمانه کو اساس خصم را ساز
عمارت ده زمانه یردی دشمنک اساسنه
عمارت یراغنی ویر • یعنی آنک اساسنی
محکم ایله • حاصل معنی بن سنک کویکدن
کیتدم دشمنلرک مسرور اولسون دیمکده
بر یغما برد چشمه کافرت ملک دل و دینار
سنک کافر چشمک دل و دین ملک
یغما ایله ایلندی که گفت ان ترک تیرانداز
را تعلیم غارت ده کیم دیدی اول تیرانداز
ترک غارت تعلیمنی ویر • یعنی تعلیم ایله
به تعلیم وصالش چون نکشتی سرفراز
ای دل آنک وصالی تعظمی ایله چونکه سرفراز
اولدک ای دل • یعنی چونکه عالی قدر •
اولدک ای دل به عجز و نامرادی روی
در کنج حقارت ده عجز و نامرادی ایله

یوزک حقارت بوجاغنه ویر • یعنی عجز و حقارت
قبول ایلد سرفریاد بلبل نیست ان کلبرک
رعنارا اول کلبرک رعنایه بلبل فریادنگ
هوسی یوقد چه سود این گفت و گوشه
برو ترک عبارت ده بوکفت و کونه فایده
ای شاهی یوری عبارت ترکن ویر • یعنی
خاموش اول زیراجانان سوز کردن حظا یتمز
حرف الیاولد ایضا تاکشودی
د وزلف عنبرسای تاکه عنبر رایحه لولایی
زلفیکی اجدک باشد عود سوز نافه کشای
باد عود یا قیچی و نافه اچیبی اولدی • یعنی زلف کند
باده طیب رایحه ایرشیدی • خطاب خدایه
جای ماکوی تست جور مکن بزمر بریز سنکه
کویکه جور ایلمه که باینهانه می رویم از
جای زیر ابونلر ایلد بریزدن کیتمز • جای تما
یرنده در • زیرا نمی رویم از جای ترکیبنگ
معناسی جور لر یکه بحضور اولوب کویکی ترک

146 ترک ایتمز دیمکر • معنای ظاهری ایهام
طریقی اوزره در غفلت اولمیه تماشا سرو
قاست یار سرو تماشاسی ایلد یارک قاستی •
یعنی جانان سروی تماشا ایتمکن او توری
بولب جوی شد ایریق کنار دنگ
شراب نوش ایدیچی اولدی ترکس مست را
فکند از چشم مست ترکسی براقد کوزدن
چمن از ساقیان بزمارای چمن بزمارای
ساقیلردن • یعنی چمن بزمارای ساقیلر
کورمک ایلد • ترکسدن فراغت ایتدی •
فکندک فاعلی چمندر بنکر در هوای ان
لب لعل اول قرمز لبک ارز و سنده کور
کشته چشم پیاله خون پالای پیاله نک
چشمی خون پالای اولمشدر هر کرا پیر عقل
شد رهن قول مطرب آثار هنمای اولدی
مراد عقل معاشدن خلاص بولمین مرشد
وصول بولوب عشق الهی حاصل ایتمه قادر اولما

دیگر

سخن از زلف او سگوشاهی ای شاه انگ
زلفندن سوز سولیمه تانیفتی سراسر اندر
پای تاباشدن باشد ای اغه دوشمید سن
زلف اولد که محبوبک باشندن ای اغه صفا
بوسوزاشک کون در ولایضه
مرا کشتی متاب آن گوشه بعیاری بنی
دپلدک اول ابرو گوشه سنی عیارلق ایل
دوندیره کمان بر من مکش جاناکه تیری
خورده امرکاری ای جانان بنم اوزریمه
یای چکه زیرایشه یارار بر تیریمشم یعنی
بنی تیر ایلد اوزریمه زیرایشک احتیاج قالمشده
به فریاد خود از ارسک کویش نه می خواهم
کندی فریاد و ایلد انوک محله سنک کلینی
انجتمک استمزم که در کیش محبت کفر باشد
مردم ازاری زیر عشق مذهبند مردم از

147 هزارلق کفر در لب سباش در پی ازار و هج
خواهی کن که در شریعت ساغیر ازین
کناه نیست سریشک عاشقان شنکرف
کون می اید از دیده عاشق لک کوزی یاک
کوزیدن قوزی کلور بهار عارضش تاکه سیده
خط زنگاری تاکه انگ عارضی بهارینک
تازه خطی تمشدر شنکرف مناسبتی ایل
زنگاری رنگین واقع اولمشدر عارضی
بهار تشبیه ایتمشدر کشیده ترکست بر
قلب جانها تیغ بیدادی سنک چشمک
جاندر قلبنه ظلم تیغنی چکمشدر فکنده طره
ات در راه دام طاری سنک طره ککوکلر
یولینه طرارلق دوزاغنی براقمشدر قلبک
مرد بونده عسکردن اگرچه لغته قلب
عسکر معناسنه کلممشدر جوی بیدند
روی توان خود میرود شها چونکه شها
سنک ای یوزیکی کور کند یسندن کیدر

تو حال او همیدانی ولی با خود نمی آری
سن آنک حالی بیلور سن اما کند یکد کتور^{سن}
بو وجه دخی جایز در • سن آنک حالی بیلور
اما کند و سنه کتور من سن • خطاب خدایه
اولق روشن در **وله ایضاً** ای
ببخبر از سوز دل و داغ نهانی ای سوز دل
و داغ نهانی دل بخبر ما قصه خود با تو
بگفتیم تو دانی بزکندی قصه منی سگادید
سن بیلور سن • خطاب عشاق در دل
مینکرد روی تو جان می رود از دست
کوکل سنک یوزیکه نظر ایدر جان اندک کید
داریم ازین روی بسی دل نگرانی بویوز
دن چوق انتظار طوتارن • روی بونده سبب
معنا سنه در • اما مصراع اوله اولان
روی مناسبتی ایله خوب واقع اولمشدر
ای **شمع** که ما را بسخن شیفته کرد
ای شمع که بزی سوز ایله اشفته ایلدک

148 ایلدک پروانه خود را مکش از چوب زبانی
شیرن سخنلکدن پروانگی دیلمه • چوب
جیم فارسیه در • چوب زبان شیرین سخن
معنا سنه در **عمریست** که با عارض تو شمع
بدعو یست چوق زماند که شمع سنک
عارضک ایله دعویده در وقتست که او را
پی کاری بندشانی وقتید که انی پریش
ارد نجه نصیب اید سن • یعنی انی دعویده
فراغت ایتدیر سن • خطاب محبوب در لب
شمع اگر زان رخ خندان بزبان لافی زد •
پیش عشاق تو شبها بغرامت برخاست
چون غنچه ز خونان در وون لب نکشادیم
غنچه کی خوناب در وونک لب اچقدر • یعنی
در وونزده اولان حالات عشقی که سیر فاش
ایتمدک **افسوس** که بر باد شد ایام جوانی
حیف که جوانلق ایامی بیلکیتد که ما حال دل
آن کس به بجایی نرساندیم بزکریه دن

کوکل حالی بریره ایر شد مدک ای ناله تو
 باشد که بجای برسانی ای ناله شاید که سن
 بریره ایر شد سن • مراد کرب و ناله یی
 وصال جانانه وسیله طلب ایتدیکن بیاندر
 برسانی فعل مضارع مخاطبه چون دفتر
 کل سرب سر از گفته **شاه** کل دفتر
 کی باشند باشد شاهینک سوزند
 هر جا ورق باز کنی ورق خون بچکانی
 هر چه که بر ورقی آید سن قان طاسل
 • مراد کندینک اشعار رنگینی مدحدر
 ولایضه ۱۶ اگر زلفت خم اندر خم
 نبودی اگر سنک زلفک خم اندر خم
 اولیه ایدی **مرحالی** چنین در هم نبودی
 بکا بوخیلین بر مشکل حال اولماز ایدی
 خطاب خدایه در • در هم مشوش سنک
 زلفک مراد بونده ظلمت کون اولمق روشنک
 غمی دارم ز رویت یاد **کاری** سنک

149 سنک یوز کدن بر غم یاد کار طوتارم بلا بودی
 اگر ان هم نبودی بلا اولور ایدی اگر اولدی
 اولیا ایدی • هم لفظی بونده غم معنی
 دخی اولمق ممکنه کجارت ان که در خلوت
 که راز قند کیتدی اولکه راز خلوت کاهنده
 بجز ما و تو کس محرم نبودی بزدن و سندن
 غیری کسه محرم دکل ایدی • یعنی ایکنزدن
 غیری کسه یوق ایدی • خطاب خدایه اولمق
 روشنک • مراد قلبند محبت ما سوادین
 اثر ما یوق ایدی دیک اول غم از جور **قیاس**
 در عشق عشقه غم رقیب لک جور
 در اگر از یار بودی غم نبودی اگر جور یار
 اولا ایدی غم اولماز ایدی • بو وجه دخی
 جایزدن • اگر جور یار دن اولا ایدی غم دکل
 ایدی • بونده دخی ایرام طیفی ایل بر خوب
 معنی واقع اولمشدر **رهاپی** جستی از بند
 نوشه شاه سنک بند کدن خلاص اولمق

استودی بنای عشق اگر محکم نبودی
عشق بناسی اگر محکم اولمیدیدی • مراد
کندوسی عشقه ثابت قدم آید یکن ظرافت
ایله اشعار در ولایضه • از سبزه
رعنا خطی بر روی کلکون میکشی رعنا
سبزه دن قرمزی یوزک اوزره خط چکر سن
جانرا بزنجیر بلاد و ورطه خون میکشی
جانی بلا زنجیری ایله قان کردانه چکر سن •
مراد عاشقی هلاک یرینه ایر شد یر سن
دیمکه تا عقل دیوانه شود عنبر براتش می
نهی تا عقل دیوانه اولاتش اوزرینه قور سن
یا خود بیالای شکر خط بهر افسون میکشی
یا خود شکر اوزره افسونان او توری خط
چکر سن • نتم تسخیر ایچون عنبر بعض
نسنه او قویوب اتشه براغورلو • و شکر
بعضی نسنه یا زوب یدیر و لر ای دل چو
عاشق کشته ناله مکن ازاه خود ای کوکل

150 کوکل چونکه عاشق اولمش سن کندی آهکن
نالایلمه زین پیش میکشتم ترا اینها که اکنون
میکشی سکا بوندان اول ایتدم بوندی که شمد
چکر سن درد دور تو بامرد مان جور است
ورنه از چهره و سنک • و رگه مرد ملره جور
وارد ریوخسه نه یوزدن • یعنی نه سبیل
خونی که سن ان خرده اواز دیده بیرون می
کشی شول قانی که انی بن ایچمشم کوزدن
طشره چکر سن • یعنی قان اغلدر سن • مراد
مانده ایرهام وارد دیده مناسبتی ایله در لف
او بیچیده دلهای مشتاقان در و انوک
زلفنه صبارلش سن حال بوکه عاشق لرک
کوکلری انده در بیماری اخرای صبا این با
رها خون میکشی اخیری مار سن ای صبا
بو یوکلری چکر سن شها فروزان میدشود
شمع زو یا فلک ای شاهی فلک زاویه لرینک
شمعی شعله لخی اولور زین شعله ها کز سوز

دل هر شب بکردون سیکشی بوشعله لردن
 که سوز دلدن هر کججه فلکه چکر سن • یعنی
 فلکه ایریشور و لا یضرتک دلاتا ذوق
 هجران در نیایی ای کوکل مادامکه هجران
 ذوقی بولمید سن ز باغ وصل جانان بر نیایی
 جانانک وصلی باغندن یش بولمز سن •
 جانانک مراد خدادار • حاصل معنی رحمت
 و رحمت سنک قنکه مساوی اولمینجه
 وصاله لایق اولمز سن دیمکه اگر در راه جانان
 جان بنازی اگر جانان یولنده جان اویناسنه
 • یعنی جانکی فدا ایتیمه سن تمنا دل آزدلبر
 نیایی دلبردن کوکل آرزو سنی بولماز سن
 بر غم من مکش بر دیگران تیغ بنم کور لکه
 غیر یلره تیغ چکمه که چون من کشتنی
 دیگر نیایی زیر اکیر و بنجیلین واجب القتل
 بولمز سن • مراد جانان الله هلاک اولمغی
 سعادت ابدیه بلدیکن اشعار در دلد

۱۵۱ لب نه روزی به بیچاره کی جان دهی • ههنا
 به که در پای جانان دهی هوس داری چون
 شمع این سوز لیکن شمع کی بوسوزی هوس
 طوتر سن • یعنی عشق طلب ایدر سن اما کرا این
 سر رشته یابی سر نیایی اگر سر رشته بولور
 ایسک سربکی بولماز سن • سر رشته دن مراد
 سوز عشق در لب عجب راهیست راه عشق
 کاجا • کسی سر بر کند کش سر نباشد متاب
 از کوی جانان روی شمع کوی جانانک
 یوز چویرم ای شاهی اکر یابی مرادی
 ورنیایی اکر بر مراد بولاسن و اگر بولمید سن •
 جانانک مراد باری تعالی در و لا یضرتک
 تادل بغم عشق گرفتار نیایی
 مادامکه قلبک عشق غمنه گرفتار بولمید سن
 در خیل سکان در او بار نیایی انوک قاپوسی
 کلپرینک بولوکند یول و اجازت بولماز سن •
 مراد عشق الهی حاصل ایتیمجه عشاقه وصول

بولماز سنك ديمكده • ضمير غايب خدایه راجعه
کرباز نشکافی دل از رده ما اگر بزم از رده و
مجرور کوی کز یار سن صد داغ جفا یابی
وازار نیابی یوز جفا داغنی بولور سن وانجمنک
بولماز سن • یعنی سندن اصلار نجیده اولما
کرهچو صبا عرصه افاق بکردی اگر صیقا
عالم میدانی دور اید سن در روضه او
يك کلای خار نیابی انک باغچه سندن
خار سز بر کل بولماز سن عشقت بسوی
دوست عنان میدکشای دل ای کوکل
سنک عنانگی دوست جاتنه عشق چکر
بشتاب که لا یقتر ازین کار نیابی ایو و سنی
ایله زیر بوندن لا یقرک ایش بولماز سن
عشقت رسد بفریاد از خود بسان حافظ •
قرآن ز بر بخوانی بر چارده روایت دریاب
دی شهادت خسته خود را کندی دل
خسته شاه کی برد و ایرش • ترم

152 ترسم که بجویش و دگر یار نیابی قورقار که
انی استیه سن و کیر و بولیه سن ولا ایضا
زلف که بر عارض مهوش نهی زلفی
که ماه کی عارض اوزر قورسن داغ برین
جان بلاکش نهی بولاکش جان اوزره داغ
قورسن دل که ز عشاق پریشا بری بریشا
عشاق دن دل که ایلدر سن در شکن زلف
مشوش نهی مشوش زلفک بوکلمنه
قورسن • زلفدن مراد اسرار الهیه در •
خطاب خدایه در کردل خوش میطلبی
زینهار اگر سرور کوکل طلب ایدرسک
زینهار کوش که دل برخوش ناخوش نهی
چالش که خوش اوزر و ناخوش اوزر کوکل
قویه سن • یعنی جمیع نسنه سنک قنکه
بر ابر اولاه خط رخت مایه دیوانه کیست
سنک رخک خطی جنون سر مایه سیدر
جو عنبر که بر آتش نهی شک سز عنبر کی

آتش اوزره قورسن **شاه** اگر هست دلی
 زینهار ای شاهی اگر بر کوکک و ارایس زینهار
 در ره خوبان پری و ش نری پری و ش
 خوبد یولنه قویه سن • خوبان دن مراد اولیاء الله
 اولق روشنند **ولایض** ای که در
 بزم طرب جام دما دم میزنی ای شول
 کسه که طرب بزمند دایم شراب نوش
 ایدرسن • یعنی ذوق و صفایه سعی ایدرسن
 خون دل با خورده چند از عاشقی دم میزنی
 کوکل قانی یمیش ایکن یعنی بلا و مشقت
 چکمدین عاشق لقدن نیچه بر سویلرسن
 ضایع ان نازیکه با اهل تنعم میکنی ضایع
 شول نازکه تنعم اهلند ایدرسن حیف ازان
 تیری که برد لهابی غم میزنی حیف اول
 تیردن که غمسنز کوکلرا اوزرینه اوررسن
 بازکن از خواب نازان ترکس رعنا که عمر
 نازا ویقوسندن اول رعنا چشمکی آج •

153 آج زیراعمر سیرود چون دور کل ناچشم برهم
 میزنی کل دوری کی کیدرتا کوز یومرسن •
 یعنی کوز یومنجیه دک کچو • مراد عمر زیاده
 سریع الزوال ایدیکن بیاند میکشای طرم
 و دلها بغارت میبری طرم کی آج سن و
 کوکلری غارت ایدرسن سینمای چهره و
 آتش بعالم میزنی یوزوکی کوسترسن
 و عالم آتش اوررسن • خطاب خدایه در
 طرم دن مراد اسرار الهیه در میکنی محو و مازین
 در **شاه** دل خسته را دل خسته شاه
 بو بابدن محو و مایدرسن دست رود سینه
 یاران محو میزنی محو یارانک سینه سی اوز
 ردانی اوررسن **ولایض** دلا از مر
 بویی نه داری ای دل مر دملقدن بر رایحه
 طوتمزسن اگر سودای کلرویی نه داری
 اگر بر کل یوز لونک سوداسنی طوتمیدسن •
 یعنی برد لبره عاشق اولمیه سن • کلرویدن

مراد دلبرد که اندن مراد مرشد در • حاصل معنی
عشقیدن بدیهره اولان حقیقتده زمره انسا
دکل اید یکن بیاند در دست شتر را چو شور طرب
در سراسر است • اگر اد میرا نباشد خواست
حیامت باد عمرار موسوم کل عمر سکا حوام
اولسون اگر کل زمانی حیفی و لب جویی
نداری بر مصاحب و برار ماق کنار نی
طوتیه سن • حیقتدن مراد توحیدد رتوخو
باشی ای ملاکوی که چون سن خوش
اول ای ملاست کوه زیر انجیلین دل اندر
دست بدخویی نداری کو کلکی بر بدخویک
الند طوتیز سن • بدخویدن مراد محبوب
جفاکار در چو عنبر لاف زلفش که زن
ای مشک ای مشک عنبر کی آنک زلفی
لافنی اورمه • یعنی آنک زلفند بکنده دیمه
کزین معنی توهم بویی نداری زیرا بومعنا
دن سن دخی بر بوی طوتیز سن • گم بوند

154
بنده علمه صرف معناسنه اولق روشنند •
کندی معناسنه اولق جایز در • زلفد
مراد اسرار الهیه در به تیغ هجر شاهیرامیا
زار هجرتیغی ایلد شاهی انجتمه کزان بهتی
دعا کویی نداری زیرا اندن یکیرک بردعا
کوی طوتیز سن • خطاب خدایه در و له
ایضا • ای ز عشقت عالمی راری
در اواره کی ای جانانکه سنک عشقکدن
عالم خلقنک یوزی اواره لقه در دیدست
یکبار از ان شد کار دل یکبار کی سنی بکره
کوردم کو کل اشی اندن او توری برا و غردن
کیتدی • خطاب خدایه در مونسم شبها
تنهایی جی اندوه تو نیست یا لکزلق کیمه لوده
مونسم سنک غصه کدن غیری دکلدر
وای بر حال کسی کش غم کند غم خار کی وای
شول کم سنک حالنکه آکا غم خوار لقا ایلد
خطاب خدایه در ای طیبی درد سندان چا

فرما که من ای درد مند لک طیبی بر چاره
 بیور زیرا بن چاره دیگر نمیدانم بجای پیچاره
 چاره سزلقدن غیری بر چاره بلمه خطا
 خدایه در طیب ذکر تشبیه اعتبار یابد
 کس نشانی ز رونی کوید که در اول نگاه کمره
 اندک بر نشان دیمز یعنی دیم که قادر دکل
 زیرا اول نظر ده میشود حیران رویش دید
 نظاره کی نظراید بچیک یعنی نظراید نک
 کوزی آنک یوزینه حیران اولور رویش
 لفظنده اولان ضمیر غایب خدایه راجعه
 شاه از کوشش بر رویا احتمال جور کن ای
 شاه ای آنک کویندن یوری یا احتمال جور ای
 یعنی جوره تحمل ایله چاره در عشق بتان
 صبر است یا اواره کی خوبتر عشقنده چاره
 صبر یا اواره لکدر و لا یضربک عید است
 نو بهار جهان را جوانی عید و نو
 بهار در وجه آنک تمام تازه لکی وارد رهر

155 هر مرغ را بوصل کلی شادمانی هر مرغ
 بر کل وصالیله بر شادمانلق وارد یعنی
 هر یکمسه بر محبوبک وصالیله مسرور
 خلقی ز عید ختم و از بهار خوش وافر خلق
 عید دن ختم و نو بهار دن خوشد ما افرا
 یاری واند و ه جانی بزه بریارک فراقی
 و جان منسوب بر غم وارد یعنی زیاده
 غصه و الم وارد روزم بدر دل کذر شب
 بسوز هجر روزم درد ایله شبم فراق حیات
 کچر دور از سعادت تو عجب زندگانی سند
 سعادت کردن اراق اولسون بر عجب دیر لکم
 وارد خطاب دوسته اولمق روشنند
 همچون هلال عید شده زار و ناتوان
 هلال عید کی ضعیف و ناتوان اولم
 روزی نر دیدم از مهر خود مهر بانی کند
 ماهمدن بر کون بر مهر بانلق کور مدد
 بسوز عشق تو شد روشن سحر هر شه

سنگ سوز عشقك ايله زمانك مشهورى و معلوم
اولدى داغ سگان بود ز برای نشانی كلك
داغى بر نشان لولقدن و معلوم اولقدن او تورك
اولور داغ نسبت سوز خوب واقع اولمشد
خطاب خدایه در ولايضه با اهل
وفاز هر چه داری اهل وفایه هر نه دن که
طوترسن جز جور جفا دکر چه داری جور و
غیری کیر و نه طوترسن کفتم ستم فراق ستم است
دیدك که فراق ستمی اساندر بسم الله ازین
بتر چه داری بسم الله بوندن بدتر نه طوتر
سن یعنی بوندن زیان هرنگ و ارایسه راضی
بردی دل و جان به چشم جاد و جاد و چشمك
ایله دل و جان ایلتك تا چشم هنوز بر چه
داری عجب هنوز نه اوزرینه چشم طوترسن
یعنی نه اسید نور سن ای بگ دیار اشنایی
ای اشناد یارینه منسوب اولان بگ از غایب ما
خبر چه داری غایبم دن نه خبرد و ترسن

156 غایبدن مراد محبوبید خوش باش بعیب عشق
شما عشق عیبی ایل خوش اولای شاهی خود
بهتر ازین هر چه داری سن خود بوندن یکرک
نه هندی و ترسن ولايضه مرا کر چه
بینی و رو بگردانی اگر چه بنی کور رسن و یوزگی
دوندن رسن دلم چگونه ازین ارزو بگردانی
کو کلمی بو آرزو دن نیجه دوندن رسن بدوستی
نه کردانم از و وفای توروی دوستلق حقیق
سنگ و فاکدن یوزد دوندن رسن اگر بیه خاک سر
راچو کو بگردانی اگر بنم باشم خالده طوپ کی
دوندن رسن یعنی باشمی کسوب خاک ایچنده
غلطان ایدر ایسنگ سندن فراغت ایتمه
خطاب خدایه در مرابسه سلسله زلف چون کشتی
در بند زلف سلسله سیله چونکه بنی چک سن
بحرم عاشیقیم کو بکو بگردانی عاشق جرمیله بنی
محلله بملد دوندن رسن دوندن رسن معناسنه
دخی جایزد مراد خدادن عشق سببی ایلش

طلب آید یکن بیانند • بوا اعتبار وجه اوله کور اوله
زد دوست کر همه تیغ جفا رسدای دل دوستند
اگر جمیعاً جفا تیغی ابریشنه ای دل طریق
عشق نباشد که رو بگردانی عشق طریق
اولماز • یعنی عشقه لایق دکلده یوزگی دوند
دوستدن مراد خدا در سیاه نامه شدی شها
از سخن آن به ای شاهی سوزدن سیاه نامه لوا اوله
اول کمره که بعد ازین ورقی گفت و کو بگردانی
که بوندن صکره گفت و کو ورقی دوند سن •
یعنی اشعار دن فراغت اید سن ولایضه ۱۷
لب شیرین شکر خند داری شکر خند
شیرین لب دوترسن ز خوبی هر چه میگویند
داری خوب بقدن هر نه که دیر لرد دوترسن چه
باشد کردای خویشتن را ز اولور اگر کنندی
کدگی بد شنای ز خود خوشند داری برد شو
ایله کند گدن راضی طوته سن • خطاب محبوب در
چه شیر نیست یارب ای فی قندای نیشکر عجب

157 عجب نه شیرین لکدر • یعنی نه ناز کلکدر بسودا
بی که دل در بند داری کیمک سودا سیدک کو کلکی
بنده دوترسن • یعنی کیمه عاشقسن کو یا خدایه
عاشقدر • قنده کوره شیرین خوب واقع
اولمشدر مبتاب ان زلف را بهر دل من اول
زلفی بنم کو کلکمدن او توری چویرمه که انجا مبتلا
چند داری زیرا انده بر فح مبتلا دوترسن •
بکاتر حما ایلن سن باری انلره تر حما ایلده چو دل
در بند خونابست شها چونکه کوکل خوب لرنند
ای شاهی چه سودا رکوش سوی پند داری
نه فایده اگر قولا غیکی پند جاننده دوترسن •
زیرا تاثیر اولماز ولایضه ۱۷ دولت
وصلش بیتی سرکی شود بی جست وجوی
طلب و سعیش انک وصالی قجن بیتی سر اولور
در وصال کعبه سینخواهی سخن در راه کوی
اگر کعبه نک وصالنی استرایسک سوزی یوله
سویله • یعنی یوله چوق شعر لر و مدح لر ایلده •

وصل شده اولان ضمیر غایب خدایه راجع در
لب حافظ همران که عشق نورزید وصل
خواست • احرام طواف کعبه دل بی وضو
بیست باغ کو عشرت که مرغان فارغ بال
باش باغ • فارغ بال مرغلر که عشرت اید چک
یری اولسون دی ما گرفتاران به زندان
قفس ~~کردیم~~ خوی بز گرفتار لر قفس
زندانه خوی ایلر که یعنی معتاد اولدق
از فغان زار من کشته رفیقان درد مند
بنم وافر فغاندن رفیق لر درد مند اولمشده
وز دل بیمار من مانده طیبیان چاره جوی
ونیم بیمار کو کلمدن طیبی لر چاره جوی قالمشده
جویها بر روی من پیدا شد از سیلاب
اشک اشک سیلابندن بنم یوزم اوزره ای بقلر
پیدا اولدی ای بکویت اب روی درد مند
اب جوی ای جانان سنک کویکه درد مند لر که
اب روی ایرماق صویدر • خطاب خدایه در

158 که آنک کمال استغناسن بیاندر یار اگر برکشت
شهادت و فایک روی باش ای شهادت اگر یار
عهدندن دوندی ایسه سن وفاده یک روی
وثابت اول کاندیرین بوستان سرای
هستند رعنا یان دوروی زیر ابو بوستان
سرایه رعنا لرایکی یوز لولردر • رعنا یاندن
مراد محبوب لردر • بوستان سرایدن مراد دنیا
ولایضه زهی روی تور روشن افتا
تحسین سنک یوزیکه بر روشن آفتابدر خط
بر لاله سنبل نقابی سنک خطک لاله اوزره
سنبلدن بر نقابدر • لاله دن مراد عذار جاناندر
خطی سنبله تشبیه ایدر بیانت را که میدیم وان
چشم سنک میانکی و اول چشمی کی که کورد که
توپنداری خیالی بود خوابی سن صانه سن
بر خیال و بر خواب ایدی • خیال میان کوره در
و خواب چشم کوره در • خطاب محبوبه در شرب
عاشقی تانوش کرد مر تا که عاشق ق شربانی نوش

ایتمه با سایش نه خوردم دیگرابی ارتق
حضور ایل بر ایچم صوایچمده • معناء ترکی
بر صوایچمده دیمکده • اما مراد بود کلام مراد
عشقه و محبت ایل بر ایچم بیاندر **خیم**
زلف رخت را شرح دادن سنگ زلفک
ایل رخک غمگ شرحی ویرمک **شی دارد**
دراز و ماهتابی بر اوزون و بر ماهتاب
کیجه کرک • خطاب خدایه خدایه در • زلفک
مراد اسرار الهی در • رخک مراد تجلی جمال
شب در کلبه تاریک **شاه** بر کیجه شاهینک
تاریک جمجمه سنه قدم در نه چو کنج در خرابی
بر ویرانده بر کنج کی قدم قو • خطاب خدایه
در که اندن مشاهده جمال طلب ایلر • کلید
مراد قلبیدر که • تاریک اولمسی محبت ماسوا
خالی و پاک اولمدیغیدر • تاریک قره شو
معنا سنه در **ولا یضمر** **ای دل**
ارپی به سرکوی ارادت بردی ای کوکل اگر

اگر ارادت کوینه ایزالتک ایه کوی توفیق
زمیدان سعادت بردی سعادت میداندن
توفیق طوبی التک • مراد ارادت سبب سعادت
ایدیکن بیاندرب **ارادت نه داری** سعادت
بجوی • بچوکان خلاصت توان بردکوی **هر**
سیه نامه که بیمار شد از چشم خوش است
هر سیه نامه که سنگ لطیف چشمکدن بیمار
اولدی نشنیدیم که نامش **عیادت بردی**
اشتمدک که آنک نامنی عیادت ایلر • یعنی اصلا
یاد ایلمدک • **عیادت خسته نک** حالی صور
دیر لر خرد خوبی بتوی باخت **مکم بازی کم باز**
لغت فرسده او یونده استاد اولمینه دیر لر •
ناه کم باز لغندن سنگ ایلر خوبلق خردنی
اوینادی **تاچه منصوبه نمودی** که زیادت
بردی عجب نه منصوبه کوستردک که زیاده
التک • یعنی ظرافت ایلر کاغلبه ایلدک •
منصوبه دیو استاد لرک بعض نشانم او یونتر

دیر لر دلبر اشیوه بیکانه شدن عادت تست
ای دل بر بیکانه اولق شیوه سی سنک عادتک
دل عشاق بدین شیوه عادت پردی عشاق
کوکلنی بوشیوه و عادت ایله التک • یعنی
الدک پیش ابروی بتان جمله قضا کنشها
خوبلرک ابروسی اوکنده جمله قضا ایله ای
شاهی روز کاری که به محراب به عبادت برک
شول زمانیکه عبادت سحرانده ایلتدک • مراد
عشقسنز کچن زمانی عشق الهی ایله قضا ایله
دیمکر • بتانک مراد اولیاء الله اولق رزوه
واسماء الله اولق ممکنده وقت عزیزت
بیاتاقضا کنیم • عمری که بی حضور صراحی
وجام رفت ولایضه • دلا زخرکس
مستانه که میپرسی ای کوکل کیمک مستانه
چشمندن صور رسن سرم به خواب خوش
افسانه که میپرسی باشم خواب خوشه یعنی
لطیف او یقوده آیم کیمک قصه سنی صور رسن

صور رسن یعنی شمدی جمیع سندن فراغ و وار
مکو که یار دکر خانه ساخت در دل تو دیمه که
سنک قلبکده بر غیری محبوب خانه دوزدی
یعنی بر غیری محبوبه عاشق اولدک دیمه کدام
یار چه دل خانه که میپرسی یار قنغی کوکل
نزد که کیمک خانه سنی صور رسن اسیر سلسله
تست عالمی لیکن عالم خلقی سنک زلفکک
اسیر پیدر اما تو حالت دل دیوانه که میپرسی
سن کیمک دیوانه کوکلنک حالی صور رسن
یعنی میلک کیمه در • خطاب خدایه در بد
میده هر کشتن افسونی و معلوم نشد •
که دل مائل او افسانه کیست تو کنج حسنی
واهل نیاز منتظرند سن حسن کنجین و اهل
نیاز منتظر لر در که به کلبه ویرانه که میپرسی
که کیمک ویرانه جمیع سنک یولنی صور رسن •
خطاب خدایه در که هر کیمسه آنک فیضنه آید
وارد رنه حد ماست تمنا وصل او شها

آنک وصلی تمناسی بزم حدیمر دکلای شها
 سخن ز ساغر پیمان کرمی پرسی کیمک ساغر
 و پیمان سندن سوز صور رسن • وصل آوده
 اولان ضمیر خدایه راجعه که وصاله وصول
 هر کسیه ممکن دکلای **ولایضنه** دلا
 در عشق بازی ترک جان گفتی نکو کردی
 ای کوکل عاشق لقمه جانک ترک ایلاک ایوانیک
 ز ناز عیش بگذشتی بدر و داغ خو کردی
 ناز و عیشدن کجاک در و داغی خوایلک •
 یعنی دنیای ترک ایدوب طالب عشق اولاک
 گفتی بوند کردی معناسنه در ترک ایلاستما
 اولند یغندن او توری به جان وصل جانان کر
 خریدی شاد باش ای دل جانانک وصالی
 اگر بر جان صاتون الدک ایسه شاد اولای
 دل چه ارزان یافتی نقدی که عمری جست
 جو کردی ناز و جوز بولاک شول نقدیکه بر عمر
 جست و جوایلک • جانانک مراد باری تعالی

161 که آنک وصالی بیک جان از زانده دست متاع
 وصل تو کر جان بود خدیار • که جنس خوب
 مبصر هر چه دید خرید پس از عمری بدست
 یار دای ای فلک دستم بر عمر دن صکره
 ای فلک المی یارک الیه ویردک کرم کردی
 ولی روزی که از خاکم سیو کردی کرم ایلاک
 اما شول کون که بنم خاکمدن دستی ایلاک
 دلا دنیال ان چشم سپه دیگر چه نیکرد
 ای کوکل اول سیه چشمک اردنچه نطولا
 نور سن که از هستی متاعی داشتی در کار
 او کردی اگر وار لقدن بر متاع طوتدک
 ایسه انوک ایشنه فدا ایلاک • دخی نک
 قالدیکه کا فدا اید سن به خون دیده رنگین
 ساختی رخساره **شها** شاهینک رخساره
 کوز قانی ایله رنگین ایلاک به اخ در میان
 عاشقانش سرخ **رو کردی** عاشقانه
 اور تا سنده اخانی سرخ روایتک • زیرا

بو حالت انوک صد اقتنه دالدر **• سرخ روی**
 بونده سفید روی معناسنه استعمالدر **• تنکم**
 هلا لینگ بویتندن بومعناز یاده ظاهر و روشند
• لب من و خاک استانت که همیشه سرخ روی
• به همین قدر که روزی رخ زرد و سود و انجا
• و خون اغلا سیله سرخ روی اولسی
 ایهام طریق ایله زیاده خوب واقع اولمشدر
 خطاب خدایه در که بو حالت اندند **• و ایضا**
مراد لیست بران زلف تابدار یکی اول زلف
 تابدار ده بنم بر کوکم وارد رخسار نیست بران
خاک رهگذار یکی اول رهگذار که باشی
 از زره بنم بر باشم وارد در **• زلف تابدار**
 مراد اسرار الهیه در **• خاکدن مراد جناب قدس**
 ز لوج خاطر عاطر غبار غیر بشوی لطیف
 خاطر لوحندن غیری غبار نی یو که شرط
 عشق بود دل یکی یار یکی زیر عاشقک
 شرطید که کوکل بره و یار بر اولوق **• مراد حقدن**

حقدن غیری به محبت ایتمه دیسکه پهنند دیده جو
نرکس ز خوب زشت جهان جهانک خوب
 وز شتندن نرکس کی چشمکی باغله **چو کل یکست**
 درین بوستان و خاریکی چونکه بو بوستانه
 کل بر در و خار بر در **• زیرا اسباب دنیا یاقدر**
 التفات جایزد کلدن بخند بر همه خوابان که نو
 بهار ترا جمیع خوبلر اوزرینه **کل • یعنی الله**
 تمسخر ایله **• زیرا سنک نو بهار کک هنوز کل**
 نشکفت از هزار یکی هنوز بیکدن بر کلی
 اچلمدی **• یعنی هنوز حسنکک ابتدا سیدر**
 خطاب محبوب مجازی یدر غمکین مباحش که
 از دل قرار شد **شاه غمناک اوله کوکلدن**
 قرار کیتدی **• یعنی قرار کیتدی دیو بی حضور او**
 ای شاه چو **کارها جهان بر قرار یکی چو**
 جهانک اشدینک بریسی قرار اوزره دکلر وله
ایضا دلا زین پس چو عنقا عزلتی
 جوی ای کوکل شمدن صکره عنقا کی بر عزلت ^{استه}

که زال دهر بد مهرست و شوخی زیر ازمانه
 عجوزی محبت سزد در • و زیاده کوستاخ وادسز
 در • دهری زاله تشبیه ایتمشده کسیر مرغ
 زیرک دان درین باغ شول کمره • بویاغه
 زیرک مرغ بیل که نشینند کلاغش بر کلوخی
 که انوک کلاغی بر کلوخ اوزره او تور میهد • یعنی
 انک نفسی بر منصبه میل ایتمه • باغ دلت
 مراد دنیا در • کلاغ قرغه معنا سنه در و له
 ایضا دران گوش من بعد شهاب
 ای شاهی شدن صکره زمانه ده آگاه سعی ایل
 که روزی بانصاف ازین خوان خوری
 که بوسفرده رزقی انصاف ایلید سن • یعنی
 قناعت ایلید سن • ازین خواندک مراد دنیا در
 گرت نیم نانی جوافقد بدست اگر بریاریم
 ارپه اتمکی سنک الوکه دوشده بر رغبت
 بد از مرغ بریان خوری رغبت و اشتها ایل
 بریان مرغ دلت یک یته سن نه ز انسان که هر

163 چند مقدور تست انک کیدن دکلکه هرنه
 قدر سنک مقدور کرد ز افراط شهوت دو
 چندان خوری اشتها کشتندن ایکی اول
 قدر یته سن • یعنی بویله ایلیمه ز بسیار خوردن
 مشومرده دل چوق میگردن مرده دل اولمه
 خود اندک خوری کر غم جان خوری
 اگر جان غمی بر سنک خود آزر سن لب
 باندازه خور زاد اگر مرده می • چنین پر شکم مرده
 یا خمی چوشد ز استلا طبع ناساز کار چونکه
 استلا دن طبع بوزلدی بود زهر اگر اب حیوان
 خوری اگر اب حیوانه ایچی سنک زهر اولورید
 کر کلشکر خوری بتکلف زیان کند • ورنان
 خوشک خوری کلشکر بود چو عیسی بقوی
 بساز از فلک عیسی کی فلکدن بر قرص ایل
 قناعت ایل • عیسی فلک رابعه در که آفتاب
 اشک تشبیه ایل • اگر حضرت عیسی قناعت
 اوزره ایدی که خی باشی اگر دیک بالان خوری

زیرا خا اولور سن اگر سمر چولمکنی پید سن •
 عجمه عاد تد که بیوک چولمکلرک ایچنر طعما
 طولدروب اشک یوکلروب دکان به دکان
 صاتار لر به پای خودت رفت باید بکور
 سکا کند یایاغک ایلد قیره کیتک کرک •
 یعنی موتی مقرر بلمک کرکسن چو برشته
 کسان نان خوری چونکه غیر یلرک اشته
 اوزن نان پید سن • یعنی طعما غیریله
 تابع اولاسن که انلر اولمینه پید سن • اگر
 قناعت اید رسک بو حالت لازم کلمه نوب
 بچنک ارو باد یکران نوش کن • نه بر فضل
 دیگران نوش کن ولا یضه • در جمع ماه
 رویان هم صحبتیست ما را ماه رویلر
 مجلسنده بزه مصاحب اولمقلق واردر
 کاسباب حمی را صد کونه ساز کرد که سرو
 راسبابی یوزدر لومها ایلنمش از باد های
 وصلش هرکس گرفته جامی انک وصلی باده

باده لوندن هرکس بر جام طوتمش • یعنی
 وصاله ایریش چون دور مار سیله آغاز
 کرده چونکه بزم دور میرا یر شمش • یعنی
 نوبت بزه ایر شمش نازه شروع ایلنمش لب
 بر لبش چوسا غر خلقی بکام وشها و اف خلق
 ساغری مراد لر یل لب بر لب • وشها از دور
 چون صراخی کردن دراز کرده اراقدن
 صراخی کی بوینونی اوزا تمشدر • مراد سایر
 وصالدن بهر مند اولوب کندوسی محروم
 اولدیغن بیاند ولا یضه • دندان
 ولب توهره و با هم سنک دندان لیک ایکی
 بر بر یله دارند مدام عیش پنهان دائر نه
 عیش طوتر لر بز بعد کمین کنم لبترا شمدن
 صکره سنک لیکه پوصواید شاید که بکیر مشر
 بدندان شاید که انی دندان ایلد طوتام • دندان
 ایهام لطیف واردر ولا یضه • شبی
 با صراخی همی گفت شمع بر کیم شمع صراخی

آیتدی که ای هر شبی مجلس رای دوست
 که ای هر بر کجی دوستک مجلسی زینت آید
 ترا با جنین قدر پیش قدح بوجیلین قدر آید
 یعنی سنده بوقدر قدر واردر سجود دما دم
 بگو کرچه روست سنک قدحک اوکنده دما دم
 سجود یکی دی نه سبید ندر ترا پیش قدح
 ترکیبک معناسی مصراع ثانیه قید اولندی
 سهولت معنا چون صراحی بدو گفت نشیند
 صراحی آکا آیتدی ایشتمه مش میسن که مشهور
 تواضع ز کردن فرازان نکوست عالی قدر
 اولانلردن تواضع ایودر صراحی یه نسبت
 کردن فراز خوب واقع اولمشده مصراع
 رابع بوستاندنر ولا ایضا ۱۷۷ شام
 رمضان خوش است کلکشت هرات رمضان
 کجی سی و هراتک کلشتی خوشده بانالہ تکبیر
 و خوش صلوت تکبیر نالہ سی و صلوات خور
 ایله که بوندن رمضانده کلکشت ایاق

165 ایاق سیرینه دیرلو خوبانش بتاریکی بازار ملک
 انک خوبیری بک بازاری قره کیلغنده بعضی
 نسخده ملک سیرینه درون واقع اولمشده اولو
 معنا بویلا اولور که انک خوبیری بازارک قره کیلغی
 ایچنده خوبانش لفظنده نون سکون ایلا و قونوق
 کرک چون اب خضر نهان شده در ظلمات
 ظلمات ایچنده نهان اولمش اب حیات کبیروله
 ایضا ۱۷۸ بشتاب که در رهش برگردی بر
 اینو که انوک یولنده برتوز ایریشه سن در کوی وفا
 باهل دردی برسی و فاحله سنده براهل درده
 ایریشه سن رهشده اولان ضمیر غایب خدایه
 راجعدر رو خاک شواندر ره جانان شه
 یوری جانان یولنده خاک اولای شه باشد که
 بیای بوس مردی برسی اولاکه برو لینک خد
 ایریشه سن ولا ایضا ۱۷۹ در ماتم تودهر
 بسی شیون کرد سنک ماتمکه دهر چوقوق
 ایلدی لاله همه خون دیده در دامن کرد لاله

جميع زمانده كوزينك قاتني اتكنه ايلدي • يعنچوق
 قاناغلدي كل جيب قبا ارغواني بد ريد كل
 ارغوانينك قفتاتك يقه سني يرتدي قهرى نمد
 سياه در كردن كرد قهرى سياه نمدى بويونونه
 ايلدي • يعنى سندن اوتورى ماتر ايلدي • خطا
 وفات ايتمش دلبره اولوق روشندل ولايضه ۱۹
 از لاله وسبزه ونقش بنديان بهار لاله
 وسبزه دن بهار نقش بندلري شنكرف برانگينه
 انداز رنگار رنگار دن شنكرف پيدا ايتمشدر
 رنگار دن مراد بونده سبزه در • شنكرف دن مراد لاله
 • مراد بهار كه لطافتن بياندر د راب روان شكوفه
 انداخته عكس اب روان ايچنده شكوفه عكس ايتمش
 چون انجم ثابت وسپهر سيار ثابت انجم وسير
 ايديجي فللكي شكوفه انجم ابى فللك تشبيه ايتمشدر
 ولايضه ۱۹ مايم حريم انس خاص شده بزرگ
 انس حريمده خاص اولمشن در كوي تو پايسته اخلا
 شده سنگ كويكه اخلاص ايله پاي بسته اولمشن •

• خطاب خدايه دراهي به محيط پنج غواص شده
 برآه يعنى نيم اهم چرخك محيطنه غواص اولمش •
 يعنى اهم فللك ايرشمش بر ناله من فرشته رقاص شده
 بنم ناله مر اوزرينده فرشته رقاص اولمش • مراد عشق
 اولان حالاتي بياندر ولايضه ۱۹ راحت طلبى
 بداده دهر بساز راحت طلب ايدرايسك روز
 از لاله ويرين ايله قناعت ايله • يعنى حريم اولمه
 از رده مشورد رطلب نعمت و ناز نعمت و ناز
 طلبنده رنجيده اولمه • يعنى بونلك خصوصي چون
 زحمت چكمه لعل وزر و كل چه سود ده روزه
 بقا لعل وزر و كل نه فايده ايدراون كونلك بقايه
 يعنى كللك كه لعل وزرى وارد رنه فائده كه بقايى از
 لعل كن مراد پيراغى • زردن مراد ايچنده اولان صفا
 سيدر خوش سرو و تهي دست و خوش شاعر دراز
 خوش شدر الى بوش سرو • و خوش شدر عمر دراز • مراد
 لعل زردن مقبول ايدى كن بياندر ولايضه ۱۹
 دزدى كه كلاه از سر شيطان دزد دبرد زكه

شیطانک باشندن کلامین او غرلر از مرده کفن
ز مرده شوین دزد دافو میشدن کفن اولی
یو بچیدن او غرلر یعنی زیاده حرام زاده خنث
دیده دزدی که زد و چشم یکرا بر دزد
در که ایکی کوزک برینی ایله یعنی او غرلر هر جا که
نمک خورد نمکدان دزد دهر ریده که نان
و نمک یر نمکدانی او غرلر نمکدان طوز لا قدر
مراد بر خیشی خبث ایله وصف ایتدیکن اشعار در و
ایضا ای عشق کیر و بزه یوز کتورد که با ما حق دوستی
کجا آوردی بزم ایله دوستلق حقنی پرینه کتورد
ای شعله اه خانه روشن کردی ای اه شعلی
خانینی یعنی قلبی روشن ایله که ای غم تو خوش
امدی صفا آوردی ای غم سن خوش کلک
صفا کتورد که ولا ایضا ما را به جهان
زنی و فرزندنی نه بزم جهان بر عورتی و بر او غلامی
یوقدر بر پای دل از تعلقی بندی نه کوکل ایغی و زین

اوزینه تعلقدن بر بند یوقدر یعنی اصلا بر نسبه
محبتم یوقدر غلام همت انم که زیر چرخ کبود
ز هر چه رنگ تعلقی پذیرد آزاد است با هیچ کس اختلاط
پیوندی نه هیچکس ایله اختلاط و بر پیوند یوقدر
ایده شده چونی و غم چندی نه چونلق فکری
و چند لک غمی یوقدر حاصل یعنی اصلا بو خصوص
بمحضور اولمازم بلکه سخن قسمنامه اولان قسمته
راضیم دیمکدر ما عاشقیم و بی سرو و سامان
وی پرست قانع بهر چه باشد و فارغ ز هر چه
هست ولا ایضا ای شمع بنا محم ازین
پیش مسازای شمع نامحم ایله یوندن ارتق
مصاحبت ایتد پروانه خود در آتش غم سکندار
کندی پروانه کی غم آتشنه آرنمه یعنی هلاک ایتد
شمعدان مراد محبوب مجلس آرایدر پروانه
مراد سوخته دل عاشقده چون آن سربار
اغیار است کتورد او مکر دای دل چرا پروانه باید
شد برای شمع محفلها کیر مر که پس پرد

نشینی شب و روز فرض آید که شب و روز پرده
 اردنده او تور رسن در پرده کجایمان شود شمع
 طراز زیبا شمع پرده ده قند مستور اولور •
 مراد صاحب حسن مستور است در کل آید کن اشع
 طراز طمغ و نشان معناسنه در لکن بونده زیبا
 ولطیف معناسنه در ولایض ۱۹۷ ای
 کل تو سخن کشای مرغ چمنی ای کل سن مرغ
 چمنک سخن کشای سن • یعنی بلبک ترغ و غم
 ایتمسده سبب سن حیفست که باز اغ سیه
 در سخنی حیفدر که سیه قارغه ایلد مصاحبت
 سن • کلان مراد محبوبید • زاغ سیهدن مراد
 نامعقول که سینه در آگاه نه تلخی بلبل زار بلبل
 زارک تلخ غندان • یعنی اضطراب بند آگاه و کل سن
 زان در رخ هر کسی شکر خنده زنی اول سبیدن
 هر بر که سنک یوزیند طنلو کلسن و هر کس ایلد
 مصاحبت آید سن لب صنورد و آتش فرقتان
 اوز که بر بلا یوقدر • سنی اغیار ایلد کورد و اصند

168 نارهجرانه ولایض ۱۹۸ کرجه بضرورت از تو
 دور افتادم اگر چه سندن بالضروری اراق
 دوشده ز نهار مهر ظن که روی از یادم صاقن
 ظن ایلمه که بنم یاد سدن کیده سن در کوی وفا
 تو تنم خاک شود سنک و فاک محلده سنده یعنی
 سکا و فایتمکه چون که چشمم خاک اولا
 زانجا نتواند که باید بادم یاد قادر اولماز که بنی
 اورادن قاپه • خطاب خدایه اولق روشنند
 کوی محلده معناسنه در وفای آگاه تشبیه ایتمشد
 • وفایتده اولان تا خطاب ایچوند • شود فعل
 مضارع غایبدر ولایض ۱۹۹ ای عهد شکن
 باتوام پیوند است ای عهد شکن سنک ایلد بنم
 اتصاله وارد یعنی سکا عاشقم وز تو بیکی عشو
 دلمخی سندست و سندن بر عشوه به کوکلم راضی
 و قانعدر یکبار دگر بگو که من زان توام بر کوه دخی
 دی که بن سنکم پیدا است قیمت دروغی چند است
 ظاهر که بریالانک قیمتی ندر • یعنی اعتباری نه قدر

ولا یضن **ع** شاد که زمین برد کس بازی نیست
 شاد که بندن کس نهنگ کوکلی وزره بر یوک یوقدر
 یعنی کس نهنگ آزرده دکلر کس راز من و کار من
 ازاری نیست کس نهنگ بندن و نیم ایشمدن اینجمنک
 یوقدر یعنی مردم ازارد کلر کرنیک شمارند و کرم
 بدگویند اگر بنی ایوصایه لر و اگر بنی برامزدیر لبانیک
 و بد هیچ کس کار نیست هیچ کس نهنگ نیک
 و بد یله نیم برایشم یوقدر یعنی اصلا مفید اولمزم
 ولا یضن **ع** ای انش سود اتود ره رجانی
 ای جانانکه سنک سود اک اتشی هر برجانه وارد
 یعنی عالم خلقی سنک عاشقکه بشنوسخی دلشد
 حیرانی بر حیران عاشقک سوزنی استماع ایل از
 خواجه سرا ببر که افسوس بود سرای حواجه سبند
 کسل زیر اچقندر پهلوی چنین کلی چنان ریحا
 بوخیلین کلک یا ننده انجیلین بر ریحان خواجه
 سرایدن مراد بر سرای اغاسی اولوق روشنند
 ریحان آقا قرینه در ولا یضن **ع** در حلقه

در حلقه
 در حلقه
 در حلقه

عشق را تو نیابد کس عشق حلقه سینه هر کس یوقدر
 بولماز یعنی عاشق اولماز این کوشه عارفان
 اند و بس بو یعنی عشق آتجق عارفلرک مقای
 کلری مراد عشقه عارفلردن غیری کس نهنگ و صول
 بولمذ یغن اشعار در کفتی پرستم بر لعل زلفش لپهوس
 دیر ایدک که انک سوز لفته هوس ایلد ایریشم ز نالان
 بسته درین حلقه مریم ز نال بغلمش ایلد حلقه
 ایرشمد یعنی اگر مقام تجریده وصول بولوب
 خدمت خدا کمر بنی قوشانندک ایسه ایرشمن
 زلفلر مراد اسرار الهیه در کمر هوس ایلد انک خصوص
 میسر دکلر ز ناردن مراد مقام تجریده خدمت
 کمر بنی قوشانندک ولا یضن **ع** کر بهم برزده
 بینی عیب مکن اگر بنم خطی پریشان و مشوش
 کوره سن بنی تعیب ایلد که مرا محنت ایام بهم
 برزده است زیرا محنت ایام بنی مکر و پریشان
 ایلمشدر ولا یضن **ع** محرم مار اسر رفتن
 نبود بزم محرم منی کیمک هوسی یوق ایدی

نیست هم اکنون سر بر کشته شدی کار جو
 هوسی یوقدر • مراد جمیع امور خدایه مسلم
 ایدیکن اشعار در ولایضت • **ان چشم**
 کش نگران چشم خون الود بین اول مردم قتل
 ایدیکن چشمه نظر ایل اول خون الود چشمی کور زنجیر
 زلفش بر فشان دلهای غم فرسود بین آنک
 زنجیری زلفی سلک غم ایل پایمال و فرسوده
 اولمش کوکلری کور که آنک زلفدن نیجه دکولور •
 چشمدن مراد ذات که تأثیرات آندند • زلفدن مراد
 اسرار الهیه که قلوب عشاقک قرار کا هید •
 ای که در زنجیر زلفت جان چندین اشناست •
 خوش فتاد • ان خال مشکین بر رخ رنگین غریب
 ولایضت • **ان بت چو زد دوستی کناری**
 کیرد اول محبوب چونکه دوستلقدن بر کنار
 دوتار • یعنی بزدن تمام فراغت اوزره در میان
 زد دوستی کناری کیریم بزخی دوستلقدن بر کنار
 دوتالم • بو وجه اوزره دوستیده اولان یا وحده

170 در • و کنار در اغوش معناسنه در • نتم
 مشهورد که کنار و بوس دیر لرا و پمک و قوچوق
 معناسنه • حاصل معنی انی ترک ایدوب بر غیری
 محبوبه محبت اید لم دیمکدر • سبیل غیشی
 ز روزی ترش • بابی دکر اتشش باز کش ولایضت
 یاربگذشت و نبودش سر حال دل مایار
 کجری واکا بزم کوکلر هوسی اولدی **کفتم انصاف**
 نایست • هماندم بر کشت ایتدم انصاف بود
 که همان دم متغیر و پریشان خاطر اولدی • بره
 کشته ایکی معنی وارد • بری رجوع ایلدی و بری
 متغیر و پریشان خاطر اولدی معناسنه در • اما
 اولی و روشن بود که ایرهام معنی اول اول •
 و مقصود معنی ثانی اول لب بر لب من نهاد و ترک
 می گفت دلبر لبی نیم لبم اوزرینه قودی واهسته
 دیدی جان **چو بگفت رسید** خود را در یاب
 جانک چونکی لبکا ایریشدی کندی تدار کی
 کور • زینهار غفلت ایلمه • شعرا اصطلاحند

لبه جان اطلاق ایدر لر • جالم چو پربت رسیده
ترکینده لطیف ایهام وارد در ولد ایضاً ۲۰۷
سخن را روی در صاحب دلانست
سوزک یوزی صاحب دلره در • یعنی
اندر یلور لر هرا نکو بشنود صاحب دلانست
هرا اول کسه که سوز طرستمع اید صاحب دل
اودر • بوند تجنیس مرکب وارد الله اعلم

بسم الله الرحمن الرحیم

قدمت هذه النسخ الجلیله • عن يد الفقیر
عبد البضاعة القلیله • حسین
مغربی غفر ذنبه وستر عیبه
مائة اربعة ثمانین بحر
وخمسة وعشرین
رباعیه • وقع

شهر ذی القعدة

سنة احدى

وشتین

والف

۱۰۸۰۹۰